

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum religiosorum - Cod. Aug. perg. 147

[Reichenau ?], [1445 - 1448]

Tractatus quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-42002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-42002)

quāto plus cognoscis deum tanto plus amabis deum Et quāto plus amas deū tanto magis times deū Et quāto plus times deum tanto magis abhorres peccare Et quāto magis abhorres peccare tanto magis es apud teipsum Et quāto plus es apud te ipsum tanto agnoscēs te metipsum Et quāto plus agnoscis te metipsum tanto plus gremis te ipsum Et quāto plus gremis te ipsum tanto iudicās te indignū dignitate et bono Et quāto plus iudicās te indignū dignitate et bono tanto magis voluntarius es pauper Et quāto magis voluntarius es pauper tanto minus doles de tuis defectibus Et quāto minus doles de tuis defectibus tanto magis pacens es tu tanto minus cupis laudari Et quāto minus cupis laudari tanto minus gaudes de laude Et quāto minus gaudes in laude tanto minus gremis illum qui gremis Et quāto minus gremis illum qui te gremis tanto magis habes de paupertate spiritus Et quāto plus habes de paupertate spiritus tanto minus desideras res creatas Et quāto minus desideras res creatas tanto minus diligis te ipsum Et quāto minus te ipsum diligis tanto magis te tuus dilectus deus Et quāto magis deus te tuus dilectus tanto magis vis quod deus vult Et quāto magis vis quod deus vult tanto deus magis vult quod tu vis Ergo de primo ad ultimum quāto plus fugis sapiam mundi tanto deus magis vult quod tu vis quāto bona et consequentia intermedie intelligentibus se valde hec e

scala iacob cuius summitas tangit celum ex tot gradibus fabricata quot sunt consequentia hanc ascendit per data congregatio ex capite christo et omnibus religiosis devotis et reformatis mystice opugnata paradisi voluptatis de qua paradiso dictum sunt inconsiderate septima primi tractatus Quam scalam nos omnes ascendere concedat misericors deus cui et beate marie virginis cui tota celestis curia sit gratia actio honor virtus et gloria et felicitudo per infinita secula

Tractatus quartus incipit de triplici genere beginarum et eorum doctrina

In precedentibus tractatibus huius compilationis divina directione mentionem feci de variis dicitis que religiose personas seu devotam devotas tam confirmatos ordinum quam etiam seculares tangunt non confirmatos habitudines respiciunt Inter que dicitur haec etiam tacta est virginitas seu sorores non contenta de tertia regula beate francisci quas vulgo equivoce nunc ad ademptas a vice nominant beginas Quod nomen quoniam varis quod ademptate per capitulum ad meam de hereticis et aliis viribus dicitur ipse begine Et ille sorores non sapientes hereses dicitur ipse begine per ut patet expressis probatur in consideratione sexta secundi tractatus Vbi per doctores distinguitur triplices begine Et illas que viam purgativam illuminativam et unitivam theologie mystice practicant que eam non se detra

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text.

et precepta Audiant qui dicit sua
dentes virgibus talibus que licet
venerunt pueri castitatem ut ma-
ritos ducant peccant et plura pro
quod inducit eas ad peccatum infideli-
tatis 2o quia exponit eas periculo
non modico peccandi 3o quia admittit
seu auferunt angelicam conditio-
nem Sane istis consideratis verendum
debet graduati quos alij aborti-
uos doctores nominant nec non
peruersi sacerdotes qui sigillum et
sacramentum confessionis pollutum
contemptibile et abhorribile sibi
laicos reddunt Unde audientes ta-
lium confessorum exorbitationes ux-
ores suas et filias prohibent confite-
ri Et tunc et vos per veniende miter
a talibus persuasionibus et aliis
virginum persecutione ut assument
regulam tertiam persuasionem et
compulsione cessare Et dicta can-
cellarij pisten nec non viri apli-
corum mandata pendite Sed po-
tius vos ad observanda regulari-
sa preter viri francisci querente Et
eam sicut illi de observantia suave
aut miramenta seu dispensationes
vobis vos excusantes in scriptis ma-
nifestate ad obstruenda ora loqui-
antur Nam quidam lector p[ro]p[ri]e mis-
sata Ruelingen predicavit iterum
vobis vos h[ec] dispensationes a
quodam papa super predictis open-
dat ergo Quia p[ro]p[ri]e sui bonome
tempe alexand[er] p[ro]p[ri]e existente vi-
ria ibidem Quia p[ro]p[ri]a dolose nocturno
tempe d[omi]ni p[ro]p[ri]e epulas potu fuit
in vanitate avalluent[er] callide
fuit a mediatoibus corruptus ad
signand[um] vobis dispensationem sup[er]

amissionem sacramentorum ad instar
pastor[um] p[ro]p[ri]e put[er] q[ui] p[ro]p[ri]e iniquitatem
appellat super statu religiosorum cum
dispensationem et bullam que p[ro]p[ri]e p[ro] am-
basiationes universitatis pisten ip[s]um
papa acriter exigentibus inductus
fuit cassare tamq[ue] in iustam male
in petratam Unde ip[s]e p[ro]p[ri]a alex[ander]
quibus de ordine fuit vobis cassavit
et vobis silentium imposuit Undat
ergo ille p[ro]p[ri]e suam dispensationem
sup[er]a regulam esse validam et credi-
mus ei Quia p[ro]p[ri]e nec p[ro]p[ri]e emu-
lationem vel detractio[n]em aliorum a recta
p[ro]p[ri]e intentione debet recedere
de v[er]o casu sanis Sicut aut[em] her-
verba regule que nominatim p[ro]p[ri]e fir-
miter scribitur omnibus ut nullo mo-
denarios vel pecuniam recipiant
per se vel per interpositam personam v[er]o
vogo si sine p[ro]p[ri]e statu p[ro]p[ri]e seu potuit
t[ame]n observantia regule que tres fratres
numeros in ruelinga h[ab]uerunt in p[ro]p[ri]e
curis centum annos Quomodo quod
stabit sine transgressione regule
et p[ro]p[ri]e danau et recipientium p[ro]p[ri]e
florenses imperia de civitate q[ui]
lingen pro octingentis flor[ent]ibus
eis tradidit ut p[ro]p[ri]e dent singu-
lis annis quentum Si par pena
facientes et excusantes apprehendit
etiam civitas v[er]o et delinquit
dando p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e si dedas
nec horum duorum aplicorum sup[er] regu-
lam factas Exyt qui seminat
de v[er]o signi in sexto Et exiit de
pariso in dem[onstr]o de v[er]o signifi-
canti conspiciant nam et verba
regule hec sunt Item fratres nichil

de p[ro]p[ri]e nec domi[n]i nec locum
et p[ro]p[ri]e non sed tamq[ue] p[ro]p[ri]e et
in hoc sculo in paupertate
vobis famulantes vadant pro
confidenter Nomen tales di-
p[ro]p[ri]e in regulam qui dena-
p[ro]p[ri]e possessiones suppellet
p[ro]p[ri]e et amodia p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e et deaurata sicut se
p[ro]p[ri]e possident Quid ergo
p[ro]p[ri]e si eis imponit emuli-
p[ro]p[ri]e quibus non denariis
p[ro]p[ri]e et alij a causa breuita
p[ro]p[ri]e et in quadam appellatione
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e in et alij
p[ro]p[ri]e vobis ostende in scriptis p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e vobis talia sine
p[ro]p[ri]e vel dispensationes dig-
p[ro]p[ri]e et vos excusabimus si
p[ro]p[ri]e quod estis aut[em] firmi
p[ro]p[ri]e et argu[er]e vos ne de vobis
p[ro]p[ri]e d[omi]ni v[er]o vifitior Quia
p[ro]p[ri]e et sedestur adhuc dem[onstr]o
p[ro]p[ri]e nec quod excusatis de ni-
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e v[er]o q[ui]
p[ro]p[ri]e qui con[tra] d[omi]ni p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e persuasionibus ad excusand[um]
p[ro]p[ri]e multum ad ordine minor
p[ro]p[ri]e nam nec est nec quod
p[ro]p[ri]e nec v[er]o ad tristitia
p[ro]p[ri]e ad aliam quibus
p[ro]p[ri]e de v[er]o fidel possit de v[er]o
p[ro]p[ri]e vobis de no[n] obf-
p[ro]p[ri]e quod aliquibus suasi ut
p[ro]p[ri]e tenent et observantiam
p[ro]p[ri]e tenent per hec scripta
p[ro]p[ri]e defende non
p[ro]p[ri]e de v[er]o m[is]tice theologice
p[ro]p[ri]e ambulantes
p[ro]p[ri]e et carpat[er]e t[er]ritat

laurus pisen eis his ubis opati
 Expediunt tunc et viros studiosos in
 libris in facie theos/cuis semite am
 bulant persone simplices et psona
 late ne tunc debito dampnare
 psumant huius psonas deuotas sim
 plices in suis actibus amirandis
 vbi nichil aduersum fidei ut homo
 moribus inuenerit Sed ut magni
 ta subfletas suspensam tenentes sen
 tenciam aut consilio patorum exan
 da remittant piores aut sunt qd
 vtraq; instructa reddat ornatos vna
 intellectus et affectus altera Quales
 fuerunt aug⁹ hugo bonavent⁹ et
 similes hec cancelli Ex uerbis illis li
 quet qui non sunt talibus doctoribus
 filis in seruitu methoa scolastica et
 methoa in facia q a longissimis anis
 lauit nec lecta est ut cancellarius
 gquer⁹ no psumant iudicare uel dap
 nare huius sorores que no tercia regu
 lam francisa pfecte sunt ambulan
 tes ingressos huius quas etia tunc a
 postolica videlicet gregorius xij
 martini quibus et eugenius qrtus
 subptectione aplice suscepimus
 Et districte mandauimus ne quis ta
 les personas molestet in huius qu
 sacre domibus r⁹ ut in trialo
 go meo ad longum pbatur et iura
 contra eos et eos soluit mag
 thenatus heidelberg in liberaia
 maiori pulpito septimo a dexte
 Bulle em pdictorum aplice testa
 tu Respondeant igitur tales pre
 sumptuosi theologiam in facia igno
 rantes an sint pes augustino
 hugo bonavent⁹ vercellen thes
 de aquino alberto magno et filibz
 Et etiam an maiores sint tribus

aplice pdictis qui pdamant thes
 piores exortatas et ab etia damp
 natas siue sunt doctores siue ar
 tiste siue bacalarij azau qui deter
 minant in cancellis q pertinet ad
 doctores pios vtraq; scilicet theoa
 Sed ad pauca respicientes enuacat
 faciale quor no nulli sunt carnales
 et lubrici alij cu eisdem sororibus
 inuenta sunt in actu confessionis ex
 te lubrici et filias confessionis vir
 gines coimpe in pudicitia et q
 tumeliam sacramenta confessionis
 quos viri magnos titulos adho
 deducunt suis coronis pfluasombz
 terrent et ad hoc deducunt q se
 pstatunt aut lubricos actus exer
 cent cu eisdem nec non pios
 magnos titulos magnas uigut
 Qui suadent eisdem sororibus ut au
 reolam uirginu abiciant et mari
 tos legitimos ducant In quibus
 omnibus tales persuasores peccant
 nec scripturam considerant q scribit
 uotum simplex et solenne equalit
 ligant apud deum lic post uotum
 simplex matrimoniu q tractu tenet
 sed no p⁹ solenne ex de uotab q
 etia rursus scribit uotum uelle re
 tractare dampnabile e di xxvij
 Nouentibus reuera sime dolend
 e q tales sacerdotes cu filiabus con
 fessionis etiam qm in actu confesio
 nis exerceant et qm uerbis eas ad
 qmstend⁹ cu lic suadent quos viri
 magnos titulos non corrigunt si
 magis applaudent nec ppendunt
 q par pena facientes et qsenactes
 qphendit xvij q iij c onis ob
 seruo tales ut magnu doctorem
 henr⁹ de finacia scribente super

intebantur totū statū seu modū
viviendi de dominijs suis dno
et opidiorū eliminare et expellē
Qui tribulibus verbis et fenuolis
raionibus ita terruerunt v̄ges
q̄ abiierunt aureolam virginū
et sedederunt in lupanar et moen
bmatum Quos nō nulli abortiuos
nominant doctores qui ad pauca
respicientes enūtauerunt facile
tales metaverba cancellarij p̄si
inducant eis magna tū non
sint pares augustino hugoni bo
neventē thome alberti r̄ijs
Cui tales quos alij abortiuos r̄
dnant etiam simplices sacerdo
tes ad hoc q̄ in actu confessionis
lubrica exercuerunt cū hys vir
ginitibus Cui non considerant
q̄ etiam ut h̄etur gen̄ v̄m de
abraam qui dicit angelo nūq̄
perdes iustū cum impio abste
ate q̄ facias hanc rem Unde
angelus ad supplicatiōm abrae
peperisset totā ciuitatē sodomē
ap̄te: personas decem iustas in
totā ciuitate ciuitatis reperissent
Quare tales quos alij abortiuos
ingrōs uel doctores nominant
totū statū seu modū viviendi
om̄ talū personarū dele' m̄tū
cui non considerant responsiōm
angeli datam abrae Si decem
iustos inuenio parcam totā mul
titudinē Cui nō considerant q̄
talū personarū simplicū ex ciuit
fundatur super theologia m̄stia
p̄uldubio licet multe sint ma
le in illo statu sicut in quolibet
statu nichilōis multas respicit

q̄ra iudiciorū
reformatōis

pnas deuotas simplices p̄onas
inter eas semitas m̄stae th̄e ambu
lantes porro an tales persone de
uote possint excausari a labore manū
respicitur in tercio tractatu huius con
sideratione tercia Quid dicemus de fr
bus m̄mōibus de obseruatiōe et quorū
tibus reformatis et deuotis begnis
certe laudandi sunt et ab om̄ v̄piano
amandi q̄ salus terre datur q̄ in hi
tant Unde patet qm̄ p̄uolosi sit
non reformatōe quorū religioſorū
deformatos quia sicut ex sancta
vita religioſorū et sororū deuotarū
orōe deuotarū reformatōrū religio
ſorū oritur prosperitas loci in quo
tales religioſi habitant et deuote
sorores Ita ex opposito ex vita nō
reformatōrū quentū et corū v̄re
gulata vita oritur in p̄p̄ctas et
multiplex in fortunū locis n̄bz
habitant tales Unde lapides debent
clamaē contra plures sp̄uales qui
nō reformat claustra et clero et
clamare debent cont̄ p̄ncipes secula
res qui non orant̄ da m̄entes quos
ut ex corū consensu apponunt manū
ad reformatōm Videmus em̄ q̄ dolent
refecto q̄ deuoti v̄ri religioſi m̄
ti inter alios m̄ia deuotos et se
culaiter v̄uientes turbant v̄erant
opp̄m̄tū qd̄ vident corā plati nō
m̄z ergo si tales deuoti exant
de natōe praua. et p̄uosa et m̄s
ferant se ad alia monastia ad m̄
bos ordines vbi sicut tenet debi
teneantur de quo uide consideratō
duodecimam tercij tractatū Sane
q̄ ex mala et in ordmata vita q̄

q̄ra iudiciorū
reformatōis

non reformat oriat̄ in p̄p̄cti
et diffinitū loci in quo patet
v̄m̄ sepe redimet
multitudinis v̄ scribitur
v̄m̄ fr̄q̄te: multi h̄nt
non ambatur q̄ v̄lo cao
de p̄ncipalib; nō ē
Ego p̄cator v̄m̄ nō v̄sa
v̄m̄ et multas religioſis
constitutus māz p̄ci
m̄ quo sicut̄ in duat̄ et
corū orōe et multas m̄cib;
sit nō reformatā sicut̄ de
m̄mōibus nō reformatā
et diffinitū peccatū
redimet in totā ciuitate
n̄ nullus debeat gaude
p̄ncipatē peccatū q̄ nō
addebat q̄ n̄ multas addebat
n̄ nulla in fine id̄ patet in
v̄m̄ standala in p̄lo et
v̄m̄ obloquenaū et oſc
v̄m̄ m̄m̄m̄ta seu dispensa
v̄m̄ validas peccatō et p̄lari;
v̄m̄ et v̄m̄ excausabim; ad
v̄m̄ m̄ito om̄s boni v̄pi
v̄m̄ h̄bim; suspectos q̄ non
v̄m̄ regulam qm̄ v̄m̄stas et
v̄m̄ p̄ncipatē p̄ncipatē
v̄m̄ sicut̄ in sexto et q̄m̄
v̄m̄ m̄clom̄ v̄m̄q̄ de
v̄m̄ signū Om̄ deuote ad
v̄m̄ p̄ncipatē tercio huius
v̄m̄m̄m̄ consideratōe nana et
v̄m̄m̄m̄m̄ p̄ncipatē capitelā
v̄m̄m̄m̄m̄ decima Cui m̄tellet
v̄m̄m̄m̄m̄ affectū ad obſeruanda
v̄m̄m̄m̄m̄ et scribus v̄m̄ q̄cedat
v̄m̄m̄m̄m̄ que mentes om̄ hom̄

sibi appetent nec domum nec locum
 nec aliqui rem sed tanquam pignori et
 aduene in hoc seculo in paupertate
 et humilitate famulantes vadant pro
 elemosina confidenter. Nomen tales di
 recte petant in regulam qui dena
 rios pecuniam possessiones suppellex
 tilia superflua et amodia praepositi
 ma argentea et deaurata sicut se
 niores pilares possident. Quid ergo
 tales dicent si eis imponit emuli
 qui sunt ex caritate quibus non denuntiat
 Super his et alijs a causa breuita
 tis omitto et in quadam epistola
 apostoli. Rogo praemissis in et alijs
 sanctis vobis ostende in scriptis p
 latorum praeteritum factis vobis talia sine
 praeterito posside uel dispensatione dig
 nem ostende et uos excusabimus si
 fuerint ualide quia estis curia firmi
 immo et ariga coru ne deuobis
 hoc terribile domini uobis uisitate. Qui
 in sordibus et sordescit adhuc. Denique
 praemissis me quaeso excusetis de mi
 nima iuste impetratis per uos uos q
 nigrum henricum qui contra clerum praedica
 mouerunt per suasionibus ad exciuid
 conuentum mulberum ad ordme minoru
 de obseruancia nam nec est nec graui
 quia moui scripto nec uerbo ad transserend
 se de una religione ad aliam quibus
 multas de causis fieri possit de uice
 exceptis fratribus uero de non obser
 uancia quorum aliquibus suasi ut
 regulam tenent et obseruanciam
 assument. Venere per haec scripta
 dissolutas beginnas defende non
 uolo sed deuotas iustice theologice
 semitas ammandas ambulantes
 nam iniqui et excipiat tritici

ai ruzama Nam et mord me vzo
 et quolibet statui sunt boni et mali
 Vires condoleo fratribus immoibus de
 obseruancia quos exterminat at
 temptatis. Condoleo et illis de non
 obseruancia quibus eundi ad obser
 uancia uiam precluditis et licentia
 dare non uolatis. Ultimo rogo ut
 de culpa michi imputata a uobis excu
 setis parcat michi uerentia uia
 si scriptis uos offendi quia que bonum
 et caritatem fratrum praeculis habui
 Septem festinante in nullingen
 Sub caritate carit et coru quos
 inter et per iohannem penum sacre pa
 gine professorem magis digni dat
 anno 10. plouy p ma die augusti
 Venere rationabiliter conuenit
 magnus doctor gersd cancellarius
 piston q a tot annis qui non sunt
 memoria hominum libri beati dionisi
 praeterita theologia sua insana qm
 a beato paulo apolo didicit non
 et lecta sed postposita cu eius prac
 tica propter uia propter uia ignorancia
 modernis dia et doctores errauerunt
 ita statim seu ritum sororu seu uirgi
 num quas uulgus abusiue seu equi
 uoco nomine uocat beginnas. Quae
 theologia insana ut scribit beatus tho
 mas uera christianorum sapientia meo se
 mitas ambulantes huiusmodi persone
 simplices. Et est contemplatiui sub
 status fundamentum et religi
 onis ut declaratur et inconsiderate
 quita pum tractata. Nec mirand
 est dictum quorundam dicentium quod il
 li doctores seu patres debent eru
 bestre et dignitatem de cetero ori
 a suis canonibus psuasioneibus

tantes pro quibus iteratis viabz
laboratis et non hie potestas po
ro vocamini innoces ergo maxime se
culo despecti paupzimi humilmi no
debet appere maxime vris aurum
argentum ferri aissim et piosissima
velud maxime pncipid debet si
quidem appere summa paupertas ut
testat hoc nomen innoces no dicit
maiores nec dicit pastores ppli Et
quo patz maxima exorbitatio coris
qui in concilio consto dnm adiecit
tempe nocturno papam alevandm
qui fuit ordinis coris p mediato
res corruptos dolose dnm op re
fectione sibi et potus fuit factus
locunda cu fraudulente induxit
q signavit eis concedendo q dexte
posset amittat sacra exercendo
opera pastora Ecce hoc no sicut
hoc nomen innoces q mposuit ho
norius papa in symianis q senos
cont humiliores q alij ordines in
ecclia Per hec aut fraudulente
voluerunt surripere dignitate et e
minentiam pastora ppli et platur
nec ipsi et illi qui appar munda tlia
inducunt sine pte hoc faciunt que
non noverunt innoces q no sunt
ecclesiastica iurisdicte ergo p dnm q
sentiam iurisdicte eccleie eis nullu
debet regimen ppli Et si eis con
cedat pdicte aut confessiones au
dire aut de peccatis dispensa
tione ut doctores dicunt Amplius
patz ex causa formalis religionis
coris Que est observatio strictissi
ma tunc uotora subaltu paupza
tatis qntionae et obediene nec no

statutis et regule Nam de paupz
tate papatur hys uerbis papio fir
miter scribit ut nullo no denario
uel pecuniam recipiant perse uel p
interpositam psonam Et in alia
breui regule continet fides nichil sibi
appent nec domum nec locu nec
aliam rem sed tanquam pegrin erad
uene in hoc seculo et sic de alijs ut
hi in tertia considerat tertia tra
ctatus Ex quibz uerbis patz q hnd p
tiam uel pecunias et modia aut
possiones facit cont tam forte
religionis innoces Denim declarat
ex causa finali q scilicet et alioz or
dini e timentu caritatis in via
qm gemitu debent usq in patz
ut tunc e in quarta considerat pmi
tractatus Cuius acquisitionis modis
exemplificatus e per ascensum sa
le iacob In considerat septima pmi
tractatus Et de exitu filioru isrl
in sicut de egipto et ascensu mo
ysi montem synai in octa considerat
pmi tractatus Etiam per exemplum
mista angeloru thron demissio
spas sancti ex nabi magelam post
ascensum xpi nec non per exem
plum mistam angeloru thron the
rubim et seraphim In hys uerbis
declarat augmentas caritatis q
e fides omnis religionis Caritas
aut perfecta in homine e qndo nil
aliud qm xpm querit de peccatis
e hec que in fine Et quia dicit sine
dispensatione q no e de interio
sa fransata Religiosi sui ordines
possident pccatas possiones
tangunt pecuniam et modia

regulae que non ostendunt pau
peres coris supabim danciam vnaq
per aliud qm xpm ego no mi
nime nulli dicant eos ex tunc
et sic ab ecclia no dnm denicia
ego ego innoces sum innoces
in obseruancia et illi pdicte
et sic obtulit igni si no pdicte
tunc Vno uigens et mag
pccata nactet fides innoces deno
tunc ut hanc pccatas lo
ut tunc uel vix uel vl
de alijs Vno nactas illi fides
nactas attendit ut similia
pccatas missam i qm gna
tunc et dicit se celebrare
pccatas missam in hactebach
pccatas qm gna ut sibi offer
tunc dicit de quo hi mo
dicit nona tunc tractatus Vno
tunc m simitas q latissime ut
tunc qm frequentes uiuant q
tunc et sim sicut vno nactet eos
tunc modia letos et vasa deaurata
tunc supellectibilia uelid se
tunc phares deambulac debent
tunc qm regulam q nactas ut ro
tunc sine nactate distaurant
tunc dicit regula fransata nec
tunc nec locu nec aliq rem apper
tunc qm pegrin et aduene in ho
tunc in paupzate et humilitate dno
tunc nactet vadant p elemosinas
tunc nome theusarizant
tunc reddunt pccatas accam
tunc nome ne p elemosina uere
tunc Ecce hoc tunc eos suis
tunc fransata fides xpus
tunc et reges regni celoru

uentus non reformari oriat^r in p^rspei
 tas et differtum loci in quo patet
 quia peccati unus sepe redimet
 in p^railu multitudine. Et scribitur
 peccati unus frequenter multi h^uit
 xxi q¹ non arbitatur d^r xlo cao
 Sed illud extra de p^ransalib^r no e
 nobis Ergo peccati vna no refa
 mati quentus ex multis religiosis
 no reformatis constitutus maia p^rai
 lunt loco in quo stuat^r in duat Et
 si vnus totus ordo ex multis g^ratib^r
 aggregatus sit no reformatus sicut de
 de s^ribus innoib^r no reformatis
 vna p^railu et differtum peccati
 et malum redimet in tota ecclia
 Presertim cu nullus debeat gaude
 de multa p^ractate peccati q¹ no
 minus ardebit qui cu multis ardebit
 y q¹ ca multa in fine id patet in
 m^rter tollatis standala in p^ralo et
 obstruit ora obloquencia Et oste
 dit v^ra munimenta seu dispensa
 ciones validas peritas et p^ralib^r
 et vos et v^ros exasabimus. Ad
 si no scatis mitto omib^r boni v^ri
 am vos h^uebimo suspectos q¹ non
 tenetis regulam qm¹ vouistis et
 eius declaracionem per capitula. Et
 ut qui seminat in sexto Et xxi
 de paradiso in elem^r v^roq¹ de
 verbis signif^r Om¹ de uerbo ad
 uerbu¹ possu¹ in tractatu¹ teras hui¹
 compilacionis consideraco¹ nana et
 eius declaracionem per dicta capitula
 consideraco¹ decima Cuius intellec
 tu et sinceru¹ affectu ad obseruanda
 cam uob¹ et s^ribus v^ris q¹ cedat
 vitas que mentes om¹ hom¹

differtim illustrat au laus et pe
 ennis glia sic per in finita scula ame
Imprato reli de no obsua 9 9
Cristiano q¹ ex iur¹ causis v^ri
 ordms deducti posset q¹ vos
 f^res innores de non obseruancia
 exorbitatis nam regulam v^ras
 sanctus p^r v^ri franciscus ut puto spu
 sto ductus et doctus no posuit in
 regula q¹ dispensare deberet m^rtalib^r
 in quib^r dispensatis videlicet h^ue
 p^rarias amodia aurea et argentea
 sicut p^rncipes nec h^ue talia e¹ v^rgtes
 n^ritas p^rut patuit inconsideraco¹
 vndeama teras tractata Si voluiss^r
 sp^ritus eius organi fuit franciscus
 in apilaco¹ regule v^re q¹ tales ex
 orbitantes in futuris tempib^r fierent
 v^raq¹ in seruisset q¹ non est factu¹ ut
 clare pat^r per declaraco¹ duoy ca
 pituloy portoy inconsideraco¹ de
 omia teras tractata videlicet exyt
 qui seminat Et xxi de paradiso
 nec videt^r fuisse intenas pape ho
 noru¹ qui confirmavit regulam. Er
 go causa efficiens ordms v^ri nul
 la dispensaco¹ valet nec fieri debet
 q¹ f^res v^ri p^r innores h^uent pre
 carias possessiones et amodia aut
 quocunq¹ eis scdm¹ intencio¹ fran
 cisci non extine n^ria v^rusa pat^r
 ex causa materiali q¹ papa honoris
 imposuit vobis hoc nomen in
 nores s^r dicendo f^res innores
 dicit f^res quia maxime inflama
 ti in caritate sicut franciscus on
 dit per signata ergo no debet
 odue f^res de obseruancia q¹ noluit
 recipe dispensaciones ex orbiti

9 9
 m^rtalib^r
 m^rtalib^r
 m^rtalib^r

quibus visum est per dictam legem
dispensare et licentia in se in
trare Audiant illi deo tum bene
ad eugem p[ro]p[ri]a scribentem Quid
inquit phibet dispensare non dis
sipare non sicut tam rudis ut igno
ram vos potes dispensatores sed
in edificat[i]o[n]em non in destructionem
Demq[ue] querit[ur] inter dispensatores
ut fideles quos inveniat[ur] Vbi
necitas verget excusabilis dispen
satio est Vbi utilitas p[ro]vocat di
spensatio laudabilis e[st] Valitas
dico totis no[n] p[ro]p[ri]a nam cu[m] melior
e[st] non plene fidelis dispensatio si
crudelis dissipatio e[st] hec b[ea]t[us] Sed
que quere[re] vigens necitas vel quib[us]
valitas sequeret[ur] ex dispensat[i]o[n]ib[us]
sup[er] illis sup[er]ius narat[ur] Sed
plane sollicitudo temporalium vero ho
superbia vapula in obedientia casti
tatis p[ro]p[ri]a de sancti fransca et
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a frustat[ur] sancta
intencio v[er]na hec et sequencia
religiosi non reformata cordi in
p[ro]p[ri]a et iugo observancie re
gulare se submittent q[uod] eis conce
dat misericors deus qui p[er] in fini
ta secula vivit et regnat amen

De dispensat[i]o[n]e religionu[m]

Cequit consideracio in q[ua]
ex diffinit[i]o[n]e dispensat[i]o[n]is
conveniant fr[ater] minores de no
observancia et alij plures quib[us]
no[n] plene reformata no[n] h[ab]e[n]t usum
et veram dispensat[i]o[n]em sup[er] p[ro]p[ri]a
in considerat[i]o[n]e in mente p[ro]p[ri]a
annuat[ur] Et quia malicia dispen
sationu[m] in fecit eccl[esi]as plures

4o libro scilicet menaom de malis dis
pensat[i]o[n]ibus Diffinitur aut[em] dispen
satio sic dispensatio e[st] p[ro]p[ri]a in
co[n]suetudine vel utilitate seu necesse
pensata vel diffinitur p[er] sic dispen
satio e[st] rigore iuris p[er] ad quon
spectat canonicam facta relaxatio v[er]o
diffinitio h[ab]et q[uod] v[er]o Rigor et ad
se s[ic] g[ra]t[ia] Et quibus h[ec] diffinitio[n]es
respiciant leges et consuetudines in
divinis etiam respiciunt regulam reli
gionu[m] que e[st] quedam lex firmata
voto seu iuramento p[ro]p[ter] quod be
tho dicit dispensatio vno mo[do] dicit
iuris relaxatio Alio mo[do] iuris decla
ratio Unde dicit in p[ri]ma r[ati]o[n]e q[uod] di
spensatio p[ro]p[ri]a importat amissionem
aliquo[rum] co[n]suetudine ad singula p[ro]p[ter] quod
gubernator familie dispensat[i]o[n]e d[omi]n[us]
in q[ua]ntu[m] vnicuiq[ue] de familia cu[m] pan
de et mensura distribuit et opa
tiones et m[er]ita vite Sic igit[ur]
quatuor multitudinem exco dicit ali
quis dispensat[i]o[n]e Quia ordinat[ur] que
aliquid que p[re]ceptu[m] sit a singulis
ad implend[um] Contingit aut[em] aliqui q[uod]
aliquid p[re]ceptu[m] accomodum multitudini
et in p[ro]p[ri]a et no[n] e[st] iniquitas
huius persone ut in hoc casu quia
p[ro]p[ter] hoc aliquid impedit[ur] melius
vel etiam inducet[ur] aliquid malu[m]
tuo exemplum e[st] p[er] de portano
apienda tempe hostali nisi forte
p[ro]p[ter] evidens et subitum p[ro]p[ri]a Si
p[ro]p[ter] quo ille qui v[er]o e[st] multu[m]
dicit h[ab]et p[ro]p[ri]a dispensandi in
lege humana q[uod] sue auctoritate in

... sic licentiam tribuit ut p[er]
... fundata in v[er]o Si
... absol[uta] voluntate
... non est fidelis dis
... vel est imprudens Infidelis
... si non h[ab]eat m[er]ita ad
... Imprudens aut[em] si v[er]o
... quod dicit
... putat[ur] est si
... et prudens quem
... suam
... Ex diffinit[i]o[n]ibus
... colligi
... requir[ur] p[ri]mo
... quod no[n]
... per eum ad que
... monens
... p[ro]p[ri]a na
... debet ut
... Cui m[er]it[us]
... iusta
... dispensat[i]o[n]e papa no[n]
... q[uod]
... vide pat[er]
... qui dolose
... ut
... q[uod]
... nec e[st] sed abuso
... m[er]ito se m[er]ito
... ut
... in tralago nu
... ergo legata vni[us]
... impetrat[i]o
... iniqua et iniur
... et turbata Et
... p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
... no[n] potant
... dispen
... q[uod] phibet regula

sup[er] p[ro]p[ri]a no[n] v[er]o
dicit

et utensilia que non ostendunt pau-
peritatem eorum superabundantiam. Vtque
querunt aliud quam christum ergo non mi-
seri si non nulli dicunt eos excom-
municatos esse licet ab ecclesia non dimittantur
toto. Vogo ergo ministris fratribus minoribus
de non observantia et illa peccato-
rum qui se obtulit igitur si non peccati-
verit iustitiam. Vtque regens et magister
angustia necessitate fratres minores de non
observantia ut habeant pecunias lxx
flor. uel centum uel xxx uel xl.
et sic de aliis. Vtque necessitas illi frater
de haitebach attemptare ut simila-
ret se habere primam missam et esmignam
et attemptare et dicere se celebrare
etiam primam missam in haitebach
ad decipiendum sanguines ut sibi offer-
rent flor. decem de quo habet in con-
suetudine nona tertia tractata. Vtque
necessitate eos infirmitas que latissime ut
dices epulo frequenter uiuant que
fortes et sanis sunt. Vtque necessitate eos
habere cindia lectos et uasa deaurata
et alia suppellectibilia uelud se-
niles phares deambulantes debent
pedes secundum regulam que necessitas ut ro-
busta equi sine necessitate discurrant.
Nomen dicit regula francisci nec
domini nec loci nec aliquid rem appetit
sed tamquam pugnare et aduenire in ho-
seculo in paupertate et humilitate dominus
simulantes vadant pro elemosina con-
fidenter et nomine thesaurizant
nomen redditus perpetuos accumu-
lant nomine uere pro elemosina uere
amandant. Ecce hortetur eos sanctus
pater franciscus beatus frater christus
vos heredes et reges regni celorum

in statu pauperum rebus fecit. Vt
tibi sublimat. hec sic portio uia
que perducit in terram uiuentium. Certe
excludit appetitus pecuniarum et alia que
superius narrata nec licentia ministris
super his concessa ad usum iusta est
sed exorbitans ut in pluribus secundum
que postius ostendet. Vtque que dolentes
referimus uobis ministris uel custo-
dibus sancti matris ecclesie et sedes apostolica
potestatem dedit uisitando claustra regum
deos consecratos que assinitis uobis the-
sauros uos ad ornandum stolas ipsius
sancti in stolas ueneris procul dubio
uia uia quietet in lucis pro frater huius
les de observantia que nullam uolentiam
petunt ut autem ad. Quid amplius
loqui uendibles preces quibus quibus
tunc ad regulam sancti patris uere sancti
fisi. Et nolite considerare in dispensa-
tione surrepticia suspecta exorbitante
licet enim platus uere uel platus
ecclesie gerat uicem christi ut dicit
beatus thomas nichil habet determinat per
dispensationem uel licentiam uobis dan-
dam nisi quod est deus acceptum pro
illud que ad cor que iam et ego pro
uos donauimus in persona christi. Et sig-
nante dicit propter omnia omnis dis-
pensatio petita a plato debet fieri
ad honorem christi magis persona dis-
pensat uel ad utilitatem ecclesie que
est christi corpus ministrum uel in bonum
quibus. Et istas dare sequitur que ea que
firmiter in regula sancti francisci
non potest sine uigente necessitate
dispensare ministris nec papa saltem
denue si autem fiat de facto non
dispensatio est sed dissipatio de

quibus vifitai p̄t. dicitur vulgare
 dispensat̄ ē cū licentia in f̄m̄ m
 traze. Audiant illi deuotim verit̄
 ad eugeniū p̄m̄ scribentem. Quid
 inquit prohibes dispensat̄ non dis
 sipare non sum̄ tam raris ut ignis
 rem vos potes dispensatores s̄d
 in edificat̄m non in destructionem
 Demq; querit̄ inter dispensatores
 ut fideles quis inueniatur. Vbi
 n̄tatis verget excusabilis dispen
 satio est. Vbi utilitas p̄uocet di
 spensatio laudabilis ē. Valitas
 dico t̄is n̄o p̄a nam cū melior
 ē non plene fidelis dispensatio s̄
 crudelis dissipatio ē hec b̄n. Sed
 que queso vrgens n̄tatis uel quib
 valitas sequeret̄ ex dispensat̄oibz
 supra illis sup̄ius narrat̄. Sed
 plane sollicitudo temporalium vero lis
 superbia vapula. in obedientia casti
 tatis p̄iudicium. de sancti francisci ce
 p̄t̄o p̄mittunt̄ frustrat̄ sancta
 intentio v̄m̄a hec ē sequentia
 religiosi non reformati cordi in
 p̄ment̄ et iugo obseruancie re
 gularis se submittent̄ q̄ eis conce
 dat misericors deus qui p̄t̄ in fini
 ta secula viuit et regnat̄ amen

De dispensat̄e religionū

Cequit̄ consideratio in q̄
 ex diffinit̄e dispensationis
 conueniant̄ s̄v̄e inuocet̄ de n̄o
 obseruancia et alij plures q̄ntus
 n̄o plene reformati n̄o h̄t̄ iust̄
 et veram dispensationem sup̄ p̄dict̄
 in considerat̄e in m̄te p̄cedet̄
 annuat̄. Et quia malicia dispen
 sationis in fecit̄ eccl̄iaz plures.

4º libro sc̄a menasim de malis dis
 pensationibus diffinitur aut dispen
 satio sic dispensatio ē p̄uidā iuris
 t̄is relaxatio utilitate seu n̄tate
 pensata vel diffinire p̄t̄ sic dispen
 satio ē rigore iuris p̄t̄ ad quon
 spectet canonicē facta relaxatio v̄t̄
 diffinitio h̄t̄ i q̄ vii. Rigor et cao
 se s̄ ḡna. Et quibus h̄c diffinitioes
 respiciant̄ leges et consuetudines in
 d̄l̄is etiam respiciunt̄ regulam reli
 gionis que ē quedam lex firmata
 voto seu unamento p̄pter quod be
 tho dicit̄ dispensatio vno m̄o dicit̄
 iuris relaxatio. Alio m̄o iuris decla
 ratio. Unde dicit̄ in p̄ma r̄ q̄ di
 spensatio p̄t̄ importat̄ am̄s̄it̄at̄
 aliam t̄is ad singula p̄pter quod
 gubernator familie dispensat̄e d̄
 m̄ q̄t̄ v̄m̄a q̄ de familia cū pon
 de et mensura distribuit et opa
 tiones et n̄tā vite. Sic igit̄
 quacūq; multitudine exco dicit̄ ali
 quis dispensat̄e quia ordnat̄ quē
 aliquod que p̄ceptū sit a singulis
 ad implend̄. Contingit̄ aut̄ aliqui q̄
 aliud p̄ceptū acomodū multitudini
 et in p̄tibus et n̄o ē inqueiens
 h̄it̄ persone ut in hoc c̄t̄ quia
 per hoc aliquod impedit̄ melius
 uel eam inducēt̄ aliquod malu
 t̄is exemplū ē p̄t̄ de portā n̄o
 apienda tempe hostili nisi forte
 p̄pter euidens et s̄bitū p̄iudicium. Su
 per quo ille qui rector ē multitu
 dinis h̄t̄ p̄tate dispensandi in
 lege humana q̄ sue autor̄ti in

Duple
 disten

se licentiam tribuit ut p̄
 f̄m̄a s̄uā fundata in v̄o d̄
 har̄ v̄o p̄sola voluntate
 tribuit non est fidelis dis
 vel est imprudens infidelis
 non h̄t̄ m̄tencas ad
 imprudens aut̄ si v̄m̄
 ignoscet̄ p̄pter quod d̄n̄s
 v̄m̄ aliis p̄iudicium est si
 dispensat̄e et prudens quem
 d̄n̄s sup̄e famulū suū
 Ex diffinitioibus
 dispensationis sup̄radictis colligi
 dispensationibus requi p̄mo
 dispensat̄e quod no
 p̄t̄ em̄ ad que
 v̄o mouens
 p̄t̄ d̄n̄s p̄uidā n̄a
 liberat̄e s̄a debet ut
 c̄t̄ d̄n̄t̄. Cū m̄p̄ r̄
 si n̄o sub c̄t̄ iust̄
 dispensat̄e papa n̄o
 potius dissipat̄ q̄
 agenda ē. Unde pat̄
 m̄m̄oibz qui dolose
 in bonoma t̄e alio p̄t̄
 dispensat̄e ut m̄stra
 sicut v̄i pastores q̄
 nec v̄o s̄d ab usū
 qui motu s̄t̄ m̄do
 certissimā ut
 in tralogo nu
 ergo legati v̄m̄d̄
 q̄ corū impetratio
 m̄m̄a et m̄us
 et trebata ē
 p̄iudicabilis s̄a
 h̄t̄ iust̄ n̄o potant̄
 t̄is disp̄n
 q̄ phibet regli

sup̄ p̄a v̄e
 d̄n̄s

mtr et sic licentiam tribuit ut p
 cepti legib seruetur fundata in vob
 aut absq hac vob psola voluntate
 licentiam tribuit non est fidelis dis
 pensator: uel est imprudens Infidelis
 siquidem si non heat intencio ad
 bonu que Imprudens aut si rom
 dispensandi ignoret ppter quod dñs
 dicit luce xii Quis putat est fi
 delis dispensator: et prudens quem
 consuevit dñs super familia suam
 hec thomas Ex diffinicionibus
 dispensacionibus supradictis colligi
 q indispensacionibus requir pmo
 ptas volentis dispensac Quod no
 tatur dim dicit per eum ad que
 spectat 2o requirit vō mouens
 ad dispensand hō dicit puda nā
 puda deliberacōe fieri debet ut
 not in no ex demit Cū mtr i
 glo finali dicens si nō sub cet iusta
 causa quāq dispensaret papa nō
 asilem alioqñ potius dissipaco q
 dispensaco agenda 2 Unde pat
 eam de scribz mmoibz qui dolose
 parauerunt in bonoma tpe allex pte
 su ordims dispensacionem ut mstra
 vent sacramta sicut uel pastores q
 nō fuit iusta causa nec vō sed abusio
 nam et religiosi qui motu sē mudo
 p extra ierarchiā eccliasia ut
 memoror me pbasse in dialogo nu
 per opoto mto ergo legati vniūst
 ptes parauerunt q corū impetraco
 fuit cassata tamq iniqua et iust
 ta et ecclie puidabilis Et
 autē ppsidelitū puidabilis Et
 pat causa quāe huc usq nō potant
 illi de non obfuanca tene dispen
 sacōm super hys q phibet regla

de regim
 dispensacōe

Tertio sequit ex diffinicionibus quille
 cum quo uel quibus dispensatur
 uoluntatem pariat uel pariant ideo
 scribitur q naltas induat dispensa
 tionē di xxxvii fraternitat lectori
 Unde iūm pat p dicitā impetracionē
 fuisse dolosam q nulla ueritas eob
 ad hoc mouit q sola psumptio ut
 cont diffinicionē dispensacionis et eccl
 eccliasie ierarchie que excludit reli
 quos se mgerē uoluerunt ierarchie
 actibz ecclie sine ueritate et stud ecclie
 uoluntate licet em dispensacōe eis
 concedatur p dicitā pto hoc ē in substi
 diū patorū et pastoz nō q deince
 eis competit qua nullū scdm iura
 gna hnt sibi pte pphū subiectum
 sō regula beati francisa papit ut
 non pdicent in epātū alia epī
 cū abeo eis fuit contradictū et
 sint exatati qpbati ad huiū offi
 cū sua oppositū in nōnullis expi
 enca docet qui ignari sē et se ad
 pdicand mgerunt ideo sequit mo
 nes quoq et exhorto eosd fced ut
 impdicacōe qm faciūt sint exatata
 casta corū eloquia ad utilitatē et
 edificacōm ppli 1o An talis fuit
 pdicaco eius qui se obtulit igni
 uel eius qui simplices scandalizauit
 cū iteratis pntiay que celebrare
 phibū cūto notat in diffinicoē
 q istud super quo dispensatur non
 sit qvarū iuri Unde dicit in difficoē
 iuris hīs relaxaco cūto q scdm
 ius fiat dī em canonicē facta Ser
 to q utilitas quib ē indispensacōe
 paratur sō dī utilitate pensata
 Porro cū regula et constracōes
 quas religiosi uouent nō solum

fratres innocentes sed etiam alie religioſe
ſcđm qm religioſi vouent obedire p
lato uel regule uel ſtatuto ſunt ple
ne legibus in profeſſione firmatis
non p̄t in eis diſpenſacōe p̄latus et
ſubdito niſi ſcđm canones id eſt re
gulas Quia in diſſimulacōe p̄mit
tente facta relaxacō unde qñdo
per obſtinaam alicuius ſtatuti ſubdi
tus ip̄e impediretur in aliquo meli
ori uel etiam induceret ad aliquod
malū tunc in eo p̄t diſpenſari p̄la
to Vnde qñdo uocū alicuius eſt
ſimpliat malū uel inutile uel ma
iōis boni impeditū et tūc tūc tū
uouente aut e diſpenſand' aut ſi
bi gñitand' Cetero ut ſup̄dictum
e omnis diſpenſacō debet fieri ad
honorem xp̄i uel ecclie utilitate
uel quē bonū Nec diſpenſacō con
ſiſtat in ſola uoluntate diſpenſatō
ſed opt̄ ut cōp̄ p̄miſſio vna heat
Alias e aut in prudens aut niſi
delis et peccant grauiter hec atte
dant niſi de non obſeruaā ab
bates et alij p̄lata qui aut diſſilāt
exceſſus ſubditorum aut ubi diſpen
ſare de iure non p̄nt de facto diſ
penſant Ex quibus pat̄ q diſpen
ſacōes que hodie in multis reli
giombus ſunt et diſſimulacōes
ut pote in gñua nō intencōe
ſilentij in locis et t̄pibus mēdicis
In fractione gñuata ieiunij re
gularis In p̄p̄ti gñeſtione carnis
in religioſibus ubi p̄hibet Et
hinc uel ſeruitas et culatris pe
neis ſine letiſterij uſu ſc̄pti
In fuga a choro et tantū dñm
officij In uſu conſue et habitibus

phibitas in negligencia ſtudij lra
et huius m̄o tractati tactis Et po
tiſſime magiſtrōe peccamine et ſilic q
in regula religioſorum et ſtatutis ſe
phibita In talibus diſpenſacōe nō ſt
diſpenſacōes in quibus nec p̄latus
ſine cauſis ſup̄dictis p̄t diſpenſare
nec ſubditus diſpenſacōem debet
reapere ut trahi p̄t ex dictis bea
tū in conſideracōe p̄cedenti Quia ad
dit qui ſcribit de diſpenſacōe p̄la
torū Cum inquit p̄ſentibus p̄cepta
p̄uicantibus minime ſiant Ita p̄ſe
hec nōtia dixerim ut ex eis minime
p̄iudicet nōtis rōnabilibus q diſpen
ſacōibus Sed non omnibus in hys
accedit e diſpenſacō niſi hys dñm
taxat qui cū aplis dice p̄nt Sic
nos exiſtimat homo ut miniſtros p̄
et diſpenſatores niſi ſc̄ptis dei No
uit autem fidelis ſeruus et prudens
quē conſtat ſup̄ familiā ſuam ubi
tanquā uſurpare diſpenſacōem unde
bonam poſſit hē reſpenſacōem p̄
hoc querit m̄ter diſpenſatores ut
fidelis quis inuemat Et ead' for
taſſis fidelitas a ſubditis exigitur
obtempando q a p̄p̄tatis in diſpen
ſando Et quia quidam p̄lata inuis
p̄ſimūt ſe poſſe dñari regule dūdi
quid idem in eod' libro dicit Neq̄
em abbas ſup̄ regulam e Cui ſi ſet
et ip̄e ſpontanea ſubmiſit p̄feſſiōe
Et ip̄e ſup̄ pat̄ conſtitucōes
conſtat qui abbas eligit man
datoꝝ auctor et uicior vltio: p̄
terea aliquis deuotus ſubditus du
bitaret Vt tenet cōt regulam
obedire p̄lato uel in hys q ſunt
extra regulam Subdit' bñ p̄mde

diſpenſacōe dñi ſc̄pti
ad honorem xp̄i

beru
diſpen

ſe

ſcđm illam regulā abbas
alioſ forte imponit
non ſcđm regulam alioſ
in hac re nōtis immet
Eū quippe id a me poſ
quod p̄miſi Opt̄ ergo cū
non ſcđm laxacōe uoluntate
Et p̄ſentibus eo regula
magiſtrōe et ſic impia ſua
me p̄latus p̄hibe
p̄miſi nec plus argut
uota mea nec argut
uoluntate nec minuat
nōtis quippe
et ob hoc cenſat diſ
aliqui abſq̄ nōtis uo
non diſpenſacō ſed p̄
et uſuracōe e q̄ uolū
nō p̄uicant hęc
concordat q̄ ſc̄pti
ſemp̄ malū nō alioſ
ſc̄pti alij cōt' dei
e obediendum ei qui
vni ca ſc̄pti de
etiam dicit e in con
uoluntate t̄p̄i tractat
ſup̄iorē in religi
p̄nta monachos ſuos ha
aliquos magiſtrōe conſan
regulam et admiſt ſtatuta
obſeruari p̄ſeruit nec
defendit ſed forte
ſc̄pti ſc̄pti ſe ad arce
conſeruant quale m̄o
p̄ſeruit niſi ſc̄pti ſc̄pti
m̄o de non obſerua
licentia ſuis ſc̄pti
uſq̄ reſceſſerunt ab
regula p̄tine licē

971
A

si professi scdm illam regula abbas
 meus michi aliud forte imponit
 tunc q si non sit scdm regulam que
 nati quod in hac re natus i mmet
 obsequendi Solu quippe id a me pos
 se arbitror quod pmissi Opti ergo cu
 qui p est non svena larac voluntate
 super subditos Et pfirm ex regula
 sibi sive mensuram et sic impia sua
 moderat michi me platus phibe
 at cor q pmissi nec plus exigit
 qm pmissi vota mea nec auctat
 sine mea voluntate nec immuat
 sine certa necessitate natus quippe
 no hie legem et ob hoc excusat dis
 pensacioni Alioqn absq nate vo
 ti venisset non dispensaco sed p
 uacitas e et restrictio e qe volu
 tatem miam e no puentia hec
 bñ Cua dicit concordat qd scribit
 qd no e semper malu no obedire
 qua cu papi aliq cont deu
 plato no e obediendum xi qm
 un semper vni ca se scdm de
 dispensaco etiam dicit e in con
 sideracione vnde ama terti tractat
 hec accendant superiores in reliqui
 ambus qui inter monachos suos ha
 bent forte aliquos magis consen
 asos regulam et ordnis statuta
 volentes obsequare persequit nec
 supior eosdem defendit sed forte
 potius odit si tales se ad arare
 religionis transferant quale mis
 tressa hic pensent miter seu supio
 res firm mior de non obsequa
 qui denegant licentia sub fir
 bus qui huc usq recesserunt ab
 obsequa regulai petunt licet

eam ad quantum firm de obsequa
 aa volentes penite sua peccata
 Quibus miter seu custodes immat
 carces Cua simile uide magis q
 stant q duo fies de no obsequa
 in ambia quento immo ante ho
 sau refectory arripuerunt duos de
 obsequa fies qui mrogacionibz
 semper flexis genibz orabant ut
 ordo firm mior reformaret qd
 clamore audierunt multi quida
 ex alia pte ambitu stantes mical
 loquib quos isti miqui no uide
 runt vnde tales doctores accu
 res fugauerunt istos mistros
 miquitatis Alu ordo firm mior
 p fuisse reformata et tota et
 dia si ppa non accelerasset recess
 firm et facta fuisse reformatio
 vlti eme si scati fuisse cona
 liti impatoris dm sigismundi Alu
 es pdicit nisi fiat reformatio
 ecclie ante electione pape no
 fiet co electo Cua dicta fuerunt
 vificata per subitai recessu ipe
 o ambias et mudi glia quot
 et quos tuo corico pdinas ad
 mital vnde oremq xpm ut
 manum suam potenter apponat
 et membra corporis sui mstici
 a capite usq ad plantam sa
 nando reformet Alu cu
 pte et spatio vult et reg
 nat cu laue et glia p
 m finta secula amon
Oratio male dixit
U tigit maria di
 spensacionis que

Oratio male dixit
U tigit maria di
spensacionis que

mittens et confidens videat bona
 fide posside Si tamen constantem
 dispensationem habeat Si auferat sibi
 possidet a plato possessa relinquit
 ai murmurat seu difficultate estimas
 sibi iniuriam fieri aut sicut questum
 emulbat iniquamque peccata rebus q
 2o usum hinc non potest in hoc casu q
 sibi fideliter ut unusquisque constantem
 ipsam sine ulla legitime peccata
 hec iohannes de neapoli porro quic
 quid sit ipse in religione et quibus sit
 appetitibus censendus Clarus respo
 det dno magno albertho in epistola
 qm misit p vnae theotome su or
 dms qndo p vnaalis erat Ne
 inquit appetitibus vnae sancte p fess
 sionem paupertatis nre possit sub
 ripe volo ut nullus sibi aliq
 habeat dispensationem immo aut q
 vnaeque rebus q ad eius consilium sit
 eius utilitate sine alio mo quolibet
 querant nisi consilio plato ubi
 sit illa peccata uel res alia et
 qualiter dispenset Nam si quis
 scius fuit et plato iustis huius
 res dispensaret aut dispensandas
 suo consilio seu arbitrio resuadet cu
 appetitibus reputarem et tanq nre
 p fessione violatorem regularem
 adempnarem hec albertho Amp Jo
 de neapoli 2m dubium mouet an
 plato non dispensans monachis
 uel fratribus nra vna uel vesti
 tum sed p mittens qlibet exhibere
 scriptum peccat mortaliter Respondit
 in hec verba Cu abbas peccat
 mortaliter p mittendo monachos
 formales uel rebelles sibi existit
 sic peccat mortaliter no p uide

ipsum
 hinc

101 de
 neapoli
 querit

do eis de qui cum pho pset car
 subditis et occasione habendi ipsum
 em sunt peccata q merent et quibus
 in voluntate subditis quibus sedm p
 ceptam regule de cui non p uideatur
 de vite nra hec ille notanter dicit
 vite nra per quod excludit superflua
 sicut sunt quidam quentis ubi ult
 vite nra potius et abus exhibet
 in tanta abundantia q monachi ef
 ficiunt lassui et repleti ad oram et
 contemplationem in epistola et ad carnalia
 opera in amara ut in multis ex
 pientia docet unde optima moda
 dicandi sum p ex theologica mis
 tica et fundamto religionis ut
 hinc inconfundat quia sibi tractata
 ptea querit p dicitur doctor an va
 leat excusatio qm allegant plato
 q in monasteriis non pnt tenei
 iura quibus regule ut et vna q no
 valet inprobando excusationes p
 lato et subditis dans ad hoc
 tale consilium super excusatione cor
 duplici contra illud q dicit no
 e possibile obicit illud actum 2o
 de pmitua cura Erant illis omnia
 quia et nullus erat egens inter
 eos Vna obicit q beata auga ce
 pit vnae sedm regulam subsanctis
 aptis constitutam et ante cu mt
 ti et p q ut late patet p q i
 per tota porro si no e possibile
 ergo impossibile sed ad impossibile
 nullus obligatur ergo no sunt
 religiosi cu religiosi no possunt
 hinc ipse alio mo excusant se p
 laa dicentes monachi seu freres
 et vnae regulares no redigunt
 in que sed faciunt sibi anna ppa

sine pecunia et tō nō hē plātā
Vnde pūdeat de q̄ ad qd vndz
Iohes de neapoli Religionē dicit
sine et pmgriusime quas nec fis
cus exhaurire p̄t nūq̄ nō valent
pūde ut xp̄us victū et vestitū
diuicias religiosorū hēat De or
dīnibus autē mendicantiū sicut q̄
quidā beati frāncisci regulam s̄
p̄fess̄ sicut loquit̄ augustīna quō
amplius rem quēm qm̄ p̄p̄a n̄rā
p̄cauitis tanto amplius nos
p̄ficiē nouitas ut in om̄ibus q̄b̄
viciū transitoria n̄rātas super
eminet que p̄manet calitas
Que cōiā p̄p̄is non p̄p̄a q̄libet
anteponit Subditi pūde se
excusant dicentes nobis nō p̄
uideat de cōi quo contra optet
nos nobis p̄p̄a face Vn̄ horū
dampnatio iusta ē facit̄ em̄ se
sibi face p̄p̄a ex causa frivola qm̄
p̄tendunt Quāvis em̄ erat mori
fame et frigore exemplo apl̄i qui
in fame et siti et frigore vitam ex
egit qm̄ tū peccato mōtali vitā
cont̄ rōm et cōstāam dicit Sicut
melius ē pudice mori q̄ impudi
ce viuē Inter has inquit de nea
poli duas asserāones equaliter
p̄bābiles vestat cōsiliū cū quo
p̄ceptū tenebit̄ regulāe Ut dms̄
subditi exauriant manus suas a
p̄p̄o ponentes ad pedes platorū
oīā et s̄mgula in p̄uo et magna
iniquitatē sp̄cie exquāq̄ causa
eis obuomant Et plati eis de cōi
pūdeant ne sanguis subditōrū
de platorū manibus requiratur
Et quā p̄uāto ē h̄c p̄p̄a seu

con. p̄p̄ios
Ioh. de neapoli

pūat̄ p̄pter quod quidam vitē p̄uā
s̄mg et exempli sancti dicit Si ego
sciuissē pūat̄ q̄m ordīe inueni
m̄q̄ venissē ad statū religionis
Audiant p̄dita monastia tam vira
q̄ mulierū Qui retinent bona sua
et p̄ciās ut sc̄rissim amedant et
ad pūatū vsū exponant p̄p̄ua
domalia sibi fabricāt et quentus q̄
in p̄meua cōstitūtōe erant stole
sp̄us s̄c̄i in stolas venēs amittant
nec verent̄ de corū scandalosa vita
deum nec homines Vnde nō est
etiam p̄regula assumendū quod ex
dispensacōe sp̄cialiter est aliau q̄
cessim di. lvi cenomanēsē 14. v
et si illa v. q. 1. ordīnacionē s̄
certū ē q̄ cū talibz non dispensat̄
nisi sūt surreptiāe Et p̄aldubio
doctores quidam eliciūt terribiles
p̄p̄ones cont̄ non h̄ntes cōiā et
hēntes p̄ciās et thesaurizantes
pecunias et alia q̄ pecunijs amē
sua p̄nt Quid inquit differunt
h̄c et modia vtenilia sup̄ellectilia
vestes sup̄fluas libros h̄nt in vti
les et h̄uōi et expende nō ad quē
utilitatem sed forte ad quē vti
litatem ut p̄tholoz n̄rō tempe
fit in religionibz Que excusare vo
luit surreptiāis furatōis et m̄q̄b̄
dispensacōibus Quid dicemus
de fr̄ibus immoībus de nō ob
s̄uancia Qui p̄ dispensacōe labo
rauit iusta et obtine nō potu
erunt allegantes q̄ p̄mit̄ xp̄i
am magis s̄nt duri et in m̄se
cordes qm̄ anacutus tō timent
desicē in victu et vite n̄rīs
Ideo dicunt se optē in fr̄gere

... p̄p̄ios ... frāncisci
... vobis vobis augu
... talū dampnā
... se sibi face p̄p̄a
... Quia totus ut ait
... et frigore exemplo
... et siti et frigore
... qui tū p̄p̄o mōtali
... et cōstāam dicit
... Nam beatus frāncis
... regulam iustitiae sicut p̄p̄a
... mōtali nō dis
... n̄rīs em̄ sem
... in regula et p̄p̄
... ut patet in dēclacōe
... Eius qui se
... de p̄p̄io Non q̄
... ad dispensacōem ad
... et redditis pro
... em̄ docet
... mōtali mōtali
... mōtali in vti
... vbi miles v̄for
... mōtali face s̄
... mōtali amōs et m
... non defecit̄ Qm̄
... p̄p̄iā cōiā
... p̄ obtinēdis dis
... contra regulā sancti
... Etiam ad hōi
... possidēt et p̄dā
... de non obf̄iā
... sibi m̄p̄culum
... Omnes em̄
... p̄p̄o p̄p̄o
... deus s̄m largi flua
... xp̄ideliū in
... defiat et si nō
... superfluis nec
... p̄p̄ione p̄p̄p̄

Duo
A
q̄ d̄
e uis

regulam sancti patris eorum francisci
 hijs respondetur: verbis beati augu-
 stini superius allegatis quod talium dampna
 iusta sunt quia fatentur se sibi facere pro
 ex causa frivola. Quia totius ut ait
 augustinus est fame et frigore exemplo
 apostoli qui in fame et sitis et frigore
 vitam exegit quoniam cum peccato mortali
 vitam contra vitam et constantem dicit
 ut supradictum est. Nam beatus francis-
 cus dicit regulam instituit futura tempora
 novit duriora nichilominus non dis-
 pensare in symonia nec in rebus cum frim-
 mioribus sufficienter in regula et precep-
 tis prout est ut patet in declaratione
 regule per capitula. Exiit qui se-
 mnat. Et exiit de paradiso. Non ergo
 optavit reverti ad dispensationem ad-
 herendum possessionem et redditus pro
 vite naturae. Sapientia enim docet
 per orbem terrarum inducitur mundi-
 tibus in francia mongalia in italia
 in aliamania ubi multe refor-
 mationes ordinis minorum facte sunt
 etiam ante multos annos et in
 vite naturae non defecerunt. Quoniam
 orbem non est perturbare ecclesiam
 et sedem apostolicam pro obtinendis dis-
 pensationibus contra regulam sancti
 francisci in aliquo. Etiam adherendum
 et possidendum possessiones et predia
 et redditus pro illi de non observan-
 tia in vestra gratia sibi impicium
 iuris suorum usurpant. Omnes enim
 quentibus et frater reformari pro orbe
 proclamant publica voce et profes-
 tantur semper quod deus sua largiflua-
 lmitate pro caritatem christifidelium in
 necessarijs nunquam deficiat. Et si non
 semper abundet superfluum nec
 hoc oportet in professione paup-

tatis. Alioquin videlicet status frim-
 miorum in hoc puncto paupertatis
 non differre a statu divitiarum secula-
 rium quibus non nulle divitiae sunt forte
 admittuntur licet pauperibus re-
 ligiosis communi cent venenium curat
 et destructio fundamenti si ultra quod
 necessitas requirit temporales divitias
 seculi vellent. Optat ergo vitam pro
 sequi secundum quod regula dicit. Alioquin non
 dicentur immores frater. Regula enim dis-
 tinguitur ut dicitur in inconsideratione
 nona tertijs tractatus contra aliam
 religionis regulas. Et eadem modus
 prestandi. Si ergo aliquid de precepto
 regule in mutaretur quod eam fore
 professionis quod exprimitur in nona co-
 sideratione tertijs tractatus in mutaretur
 quod non aedet futuris fore deo pug-
 nante pro iusticia. Et quibus patet
 quod frater de non observantia predicat
 se hinc munimenta vel dispensa-
 ciones non tenendi regulam frim-
 queba iacent et duo capitula ex-
 ut qui seminat in sexto. Et ex-
 iit de paradiso deus signis de caepe
 et alijs propter predicat. Quia uti
 quod si habent scripta seu bullas in
 medio ante oculos obloquuntur po-
 nent. Et coram ora obscurerent
 quod quia facere nequeunt iugum
 regule quoniam voverunt subeant et
 omnipotenti deo velud frater alij
 immores de observantia firmant.
 Cui laus et gloria pro in finem secula.
Duo genera dispensationum
 Volent doctores distinguere duo
 genera dispensationum. Unum
 quod est iuris relaxatio alterum quod
 est iuris declaratio que pro sequi

7no 4 de duobus generibus dispensationum

duo st gna dnm volo ut claris ostendat illos et
vare pualosissime q se per dispensa
acones surrepticias intendunt de
fendere et addam amixa dispen
sacoom De qma dicit canon q e
vlna m qma vlnerat m xru
q un ipa pietas circa finem Et
hoste dicit q dispensatio e rigois
mris per cum adque spectat m
ficiois canonic facta relaxatio An
vay dicens q dispensatio e actio
et fm quod e indispensante no
e mris sed pias data a iure Et
givil id e actus potestatis a iure
concessus Dispensatio aut passio
e scdm quod e m eo cu quo e
dispensatu mris pnat e id est
licentia vel pmissio quedam ali
tu specialiter facta cont mris
sed no mris que Sic etiam de
privilegijs pt dia videlz q sunt
ura pnat concordat dicit host
Quid aut sit rigor et equitas
et mris Rigor em est excessus su
austritas mris scripta aliquo ad
ad terrorem ut dicit ray et host
Et iste rigor no e tenendus
mris ubi emet exemplum ma
li di ply sed illud Equitas
e iusticia dulcore misericordie tra
ta vel motus racionalis misericor
diam et rigorem et e idem q
epiteya r moderatio legum qm
virtutem ponit phild qnto est
hec e equitas de qua dicit mris
te q iudex e qui mris legib e
debet hre p oculos ut fiat bo
nos remunerat malos pu
nie via regia mcedens dicit

dispensi q t

Rigor mris q t

equitas

modum etiam debent tene pla
ti tam religiosi qm seculari et
postpone tyrannidem ut de xvj
q vij alligant melius e de ma
qm desecitate reddere tom Qm
telligit ray msi ex iusta causa fuer
rigorem vel faciat dispensacoom
et miam De hoc etiam dicit Can
cellat pif inde regulis moralibus
Equitas q noiat epoteyam spon
derat mris rigori Et aut equitas
iusticia pensatio amibus arcastran
cis pncipalibus dulcore misericordie
tempate qui dicit tpe caa leges
capit ut iure regantur Et caa
noli ee iustus mris alioqni summa
iustia summa m iusticia fit unde
ps omnia mandata tua equitas
Vnusus dicit cancellarius pisen
dispensatio platoris q e mris cont
quedam relaxatio seu mitigatio
loci ht pncipia circa pncipales
causas et personas singulares qz
aliqua statuta s p coitate que
huic persone et m isto cau vel i
millo non ita pnta sunt
agruut Amp dicit q consuetudo
e optima legu m terps si depoi
tuus fmo fiat De qua consue
tudine dicit vsidoro r ethu
Consuetudo e mris quoddie mai
bus m statutu quod p lege susa
pitur si defiat lex et scdm cu
dicit consuetudo eo q m ca est
vfu et de a q suo q suo quia co
sua mores ex quibus resultat
consuetudinem inducunt Sz
Jo an diffinit Consuetudo e

q t

can

Con

*ad dnm pte mibus m statu
publicans candē
no e simpliat
mibus et vfuibus r
hom Et quia per
consuetudo dicit
vel fuit pe
et consuetudo pe
excludit con
vel pncipalibus
licet attendat
vel maioris pe
pea p per arorem
vel p actu lege diu
contrarii non
De lege aut dicit
q lex e recta r
motus et apertio
fines ordinat regula
vis agnitiva
et docens or
singulis suare
suu e suu r
sine mris fidi debet
quoda causata
supois iusticia
mris vel e ppe
voluntas her oia
Sed ordo est
collatio rei f
parit disparit
tribus dispar
simpliatu seu vo
dei pstatibus
suis
ad illas
regu
et opationi ten
suis lex nalis
legis practi*

*am
non
et d
nati
e d
pi
con
hor
ne
li leg
pif
nam
plur
edm
legis
legis
Est a
velu
sne
velu
nom
cu au
flex h
raom
quoy
hinna
bus e
um le
huna
vite
pno
cōtra
ta le
mane
mota
sup
nata
cōtra
ta l
pote*

ius quoddam p[ro]p[ri]e m[od]o in statu
 tu qui auctoritate publicam[us] cande
 p[ro]p[ri]e dicitur ius quia no[n] e[st] simpliciter
 asuetudo d[omi]ni m[od]o et vsibus r[ati]o
 asuetudo actibus hom[ini] Et quia per
 v[er]um m[od]o ducit consuetudo dicit
 p[ro]p[ri]e quia sicut lex e[st] uel fuit p[re]c
 ceptum p[ro]p[ri]e sic et consuetudo p[re]c
 hor aut[em] q[uo]d d[omi]ni p[ro]p[ri]e excludit con
 suetudo p[ri]uata uel p[ri]uata familiar
 quibus non induat licet attendat
 interdum d[omi]ni totius uel maioris p[ar]t
 v[er]itate in v[er]itate quia si per errorem
 e[st] miraculum uel p[ro]p[ri]e lege diu
 ne uel n[atu]ri saltem contrariu[m] non
 fiet consuetudo De lege aut[em] dicit
 theo[logus] iuste et p[ro]p[ri]e q[uo]d lex e[st] v[er]itate r[ati]o
 p[ro]p[ri]e s[ecundu]m q[uo]d motus et op[er]ationes
 v[er]o in suis fines ordinat[ur] regula
 v[er]itas aut[em] p[ro]p[ri]e e[st] vis agnitua
 r[ati]onalis dicitans et docens or
 dmem in rebus singulis suare
 et dare v[er]itatem q[uo]d s[ecundu]m e[st] s[ecundu]m i
 vnaqueq[ue] res sine ius seu debet
 e[st] facultas seu p[ro]p[ri]e queda[m] causata
 ad rei a voluntate superioris iusticia
 aut[em] e[st] consuetudo iuris uel e[st] p[ro]p[ri]e
 tua et constans voluntas h[ec] o[mn]ia
 p[ro]p[ri]e beata t[he]o[logus]. Sed ordo est
 debita collatio seu collatio rei s[ecundu]m
 s[ecundu]m augustinu[m] e[st] p[ro]p[ri]e disparat
 v[er]o sua ang[ust]a loca tribu[n]tes disparat
 lex e[st] p[ri]ma b[is]placit[us] seu vo
 luntas sup[er]ioris d[omi]ni dei p[ro]p[ri]e iusticia
 rebus a se conditis fines suos
 et motus et op[er]ationes ad illos
 lex n[atu]ri e[st] in rebus creatis regu
 laas motu[m] et op[er]ationi ten
 dentu[m] in fines suos lex n[atu]ri
 e[st] hom[ini] dictamen legis p[ro]p[ri]e

cum q[uo]d natus e[st] h[ec]e quilibet homo
 non impeditus in usu r[ati]onis nec
 ex dispo[n]e corp[or]is nec ex dispo[n]e vi
 r[ati]o[n]is Et dicit thomas q[uo]d aliq[ui] p[ro]p[ri]e
 e[st] de lege n[atu]ri duplicat[ur] p[ri]ma tamq[ua]m
 p[ri]ncipia p[ro]p[ri]e nota ex t[er]m[in]is uel
 conclusiones n[atu]ri sequentes ex eis
 h[ec]e dicit e[st] s[er]uissime de lege
 n[atu]ri. Alio m[od]o quia multu[m] consuetudo
 li legi h[ec] non n[atu]ri sequit[ur] ex p[ri]ncipia
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e uel Et e[st] lex per diu
 nam clemencia[m] accepta ad regim[en]e
 plurimor[um] in finem b[en]e[m] m[od]o p[ri]ncipia
 ordinata p[ri]ma p[ro]p[ri]e ad differ[en]tia
 legis p[ri]uata Aliud ad differ[en]tia
 legis iudicialis in antiqua lege
 Est aut[em] lex p[ri]uata p[er] diuinam
 reuelacione[m] accepta ad regim[en]e p[er]
 sone singulare uel paucor[um] diuina
 reuelacio e[st] illu[m]inatio h[ec]e n[atu]ri r[ati]o
 r[ati]onalis ad q[ui]m habendam ip[s]a de
 co[n]suetudo sibi indito no[n] attingit
 Lex humana sine p[ro]p[ri]e e[st] lex p[er]
 r[ati]o[n]em ex lege n[atu]ri deducta in q[ui]s
 q[ui]s p[ro]p[ri]e ad finem debite
 humane r[ati]o[n]is p[ro]p[ri]e d[omi]ni q[uo]d m[od]o
 bus et maxime sapientib[us] appet
 v[er]o lex civilis et temporalis e[st] lex
 humana ad finem n[atu]ri r[ati]o[n]is
 vite b[en]e[m] regendi in mediate uel
 p[ri]ncipia ordinata Et per illu[m] qui aua
 r[ati]o[n]em gerit sufficienter p[ro]p[ri]e
 ta lex civilis et sp[irit]ualis e[st] lex hu
 mana ex p[ri]ncipia r[ati]o[n]is uel r[ati]o
 motus p[ro]p[ri]e deducta ad finem
 sup[er]n[atu]ri in m[en]te et p[ri]ncipia ordi
 nata per illu[m] uel illos qui aua
 r[ati]o[n]em h[ab]ent sufficienter p[ro]p[ri]e
 ta ius s[ecundu]m hoc e[st] facultas seu
 potencia quedam p[ro]p[ri]e com

aq[ui] s[ecundu]m de lege
n[atu]ri d[omi]ni

lex p[ri]uata
diuina r[ati]o[n]is

lex h[um]ana

lex civil

Ius

lex
v[er]o
iust
ad
lex p[ri]ma
lex n[atu]ri

Injunctio

cancelarius p[ro]p[ri]e
con[tra] r[eg]u[m] iur[is]

petens aliam ex superioris d[omi]ni voluntate
 iurisdic[ti]o est p[ro]p[ri]e dandi ius
 hoc e[st] extendi idem q[uo]d iustit[ia] e[st] ius
 canonicu[m] s[e]c[un]d[u]m h[ab]itu[m] est ius bonu[m] et
 equu[m] Sane hoc in se[m]p[er] ut intelligat[ur]
 p[ro]p[ri]e de dispensatione eor[um] q[ui] s[un]t
 circa regulas religios[as] Et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 unde inter c[etera] dicit cancella-
 rius adducens dictu[m] xpi iugum
 meu[m] suave e[st] et omne iugum leue
 q[uo]d omnes exortacione[m] suspensione[m]
 et irregulata[m] in facientes q[ui] s[un]t
 te simt q[uo]d non abrogatis exco[m]m[un]i-
 catione[m] irrisio[n]e Et legibus tam di-
 vinit q[ua]m humanis aduersum Co-
 stat em omnes huius consuetudines
 aut fere omnes ea de iure postea
 Constat p[ro]p[ri]e omnes eor[um] in dis-
 suetudinem venisse per non usum
 aut usum contrariu[m] s[er]uabunt p[ro]-
 latis nec obuiantibus nec ob-
 uare debentibus Constat dem[um]
 q[uo]d tanta e[st] consuetudine[m] huius in-
 tritudo ut si tenent in suo vigore
 maxime p[ro]p[ri]e dampnaret
 Et caritas que est f[un]d[am]ent[um] totius
 legis diuine lederet omne aut lex
 tantu[m] p[ro]p[ri]e h[ab]et de bonitate et
 stabilitate q[ua]ntu[m] de caritate Et
 s[e]c[un]d[u]m q[ua]m legem caritatis debent
 cetera moderari hoc cancellarius in
 potest iam v[er]ificari responsio xpi
 ad iudeos qui dicebant q[uo]d discipli-
 nus q[ui] medent non lotis manib[us]
 Quibus xpus respondit Quare
 uos transgredimini traditio[n]es se[m]p[er]
 v[er]o dei p[ro]p[ri]e traditio[n]es v[er]as
 nome[n] consuetudines postulate ad q[ua]s
 xpi fideles obligantur s[e]c[un]d[u]m in mirabi-
 les in nouis et antiquis iurib[us]

quot regule cancellarie nome[n] iugum
 xpi olim suauis et omne leue iam
 amara et omne grauissimu[m] nome[n]
 v[er]itatis censura eccl[esi]e no[n] ordina[n]do
 in salutem a[n]i[m]ar[um] s[e]c[un]d[u]m in salute b[er]se
 p[ro]p[ri]e nome[n] religiosi n[ost]ris temp[or]ib[us]
 grauis intuent[ur] auro q[uo]d solem d[omi]ni
 xlvij e[st] Sicut m[on]asteri[um] visitant ad
 reformand[um] b[er]se no[n] mores dispen-
 sant super acubas uter[um] ut auro
 redimat Symon adiuuat Quid
 facit seculares tyranni statu[n]t ne
 quissima p[ro]p[ri]e auro statuta iuxta
 illud auro cito violat iusticia p[ro]p[ri]e q[uo]d
 u[er]a pauper[um] Om[n]i obrem ad e[st]e
 vand[um] pauper[um] inquit Sic uolo
 iubes sit p[ro]p[ri]e racone voluntas qua
 quod p[ro]p[ri]e placuit legis h[ab]et vi-
 gorem Sed qua[m] lex e[st] s[e]c[un]d[u]m vsu[m]
 que v[er]e constate[n]t Unde scribitur
 lex e[st] om[n]e q[uo]d v[er]e constat d[omi]ni taxat
 si religiosi congruat q[uo]d discipline q[uo]d
 ueniat q[uo]d saluti p[ro]p[ri]e fiat q[uo]d i[n] con-
 suetudo Unde patet q[uo]d hec consue-
 tudo est iniqua que contrariat legi
 recte p[ro]p[ri]e cam vsu[m] declarat
 lex em debet e[st] honesta iusta pos-
 sibilis s[e]c[un]d[u]m nam s[e]c[un]d[u]m consuetudine[m]
 pate[n]t loco temp[or]i q[uo]d que[n]iens ualis
 manifesta p[ro]p[ri]e utilitate tuum
 s[e]c[un]d[u]m Sit lex eit om[n]e q[uo]d v[er]e co[n]-
 state[n]t Ad quod tho 2a 2e vsu[m]
 p[ro]p[ri]e quod ta[m] posuit s[e]c[un]d[u]m q[uo]d religiosi
 congruat inq[ui]sio[n]e s[e]c[un]d[u]m e[st] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 legi diuine q[uo]d saluti p[ro]p[ri]e fiat in
 q[ua]ntu[m] e[st] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e utilitati h[ab]et
 et q[uo]d sit iusta Ad hec alie condi-
 ciones reduca p[ro]p[ri]e Q[ua]nto ergo i[n]
 statuaciones p[ro]p[ri]e distordant
 a condicio[n]ib[us] iuxta leg[em] tanto

lex

quod...
 iurisdic[ti]o...
 p[ro]p[ri]e...
 ius...
 iugum...
 xpi...
 amara...
 grauissimu[m]...
 censura...
 eccl[esi]e...
 no[n]...
 ordina[n]do...
 salutem...
 a[n]i[m]ar[um]...
 s[e]c[un]d[u]m...
 salute...
 b[er]se...
 p[ro]p[ri]e...
 nome[n]...
 religiosi...
 n[ost]ris...
 temp[or]ib[us]...
 grauis...
 intuent[ur]...
 auro...
 q[uo]d...
 solem...
 d[omi]ni...
 xlvij...
 e[st]...
 Sicut...
 m[on]asteri[um]...
 visitant...
 ad...
 reformand[um]...
 b[er]se...
 no[n]...
 mores...
 dispen-
 sant...
 super...
 acubas...
 uter[um]...
 ut...
 auro...
 redimat...
 Symon...
 adiuuat...
 Quid...
 facit...
 seculares...
 tyranni...
 statu[n]t...
 ne...
 quissima...
 p[ro]p[ri]e...
 auro...
 statuta...
 iuxta...
 illud...
 auro...
 cito...
 violat...
 iusticia...
 p[ro]p[ri]e...
 q[uo]d...
 u[er]a...
 pauper[um]...
 Om[n]i...
 obrem...
 ad...
 e[st]e...
 vand[um]...
 pauper[um]...
 inquit...
 Sic...
 uolo...
 iubes...
 sit...
 p[ro]p[ri]e...
 racone...
 voluntas...
 qua...
 quod...
 p[ro]p[ri]e...
 placuit...
 legis...
 h[ab]et...
 vi-
 gorem...
 Sed...
 qua[m]...
 lex...
 e[st]...
 s[e]c[un]d[u]m...
 vsu[m]...
 que...
 v[er]e...
 constate[n]t...
 Unde...
 scribitur...
 lex...
 e[st]...
 om[n]e...
 q[uo]d...
 v[er]e...
 constat...
 d[omi]ni...
 taxat...
 si...
 religiosi...
 congruat...
 q[uo]d...
 discipline...
 q[uo]d...
 ueniat...
 q[uo]d...
 saluti...
 p[ro]p[ri]e...
 fiat...
 q[uo]d...
 i[n]...
 con-
 suetudo...
 Unde...
 patet...
 q[uo]d...
 hec...
 consue-
 tudo...
 est...
 iniqua...
 que...
 contrariat...
 legi...
 recte...
 p[ro]p[ri]e...
 cam...
 vsu[m]...
 declarat...
 lex...
 em...
 debet...
 e[st]...
 honesta...
 iusta...
 pos-
 sibilis...
 s[e]c[un]d[u]m...
 nam...
 s[e]c[un]d[u]m...
 consuetudine[m]...
 pate[n]t...
 loco...
 temp[or]i...
 q[uo]d...
 que[n]iens...
 ualis...
 manifesta...
 p[ro]p[ri]e...
 utilitate...
 tuum...
 s[e]c[un]d[u]m...
 Sit...
 lex...
 eit...
 om[n]e...
 q[uo]d...
 v[er]e...
 co[n]-
 state[n]t...
 Ad...
 quod...
 tho...
 2a...
 2e...
 vsu[m]...
 p[ro]p[ri]e...
 quod...
 ta[m]...
 posuit...
 s[e]c[un]d[u]m...
 q[uo]d...
 religiosi...
 congruat...
 inq[ui]sio[n]e...
 s[e]c[un]d[u]m...
 e[st]...
 p[ro]p[ri]e...
 p[ro]p[ri]e...
 legi...
 diuine...
 q[uo]d...
 saluti...
 p[ro]p[ri]e...
 fiat...
 in...
 q[ua]ntu[m]...
 e[st]...
 p[ro]p[ri]e...
 p[ro]p[ri]e...
 utilitati...
 h[ab]et...
 et...
 q[uo]d...
 sit...
 iusta...
 Ad...
 hec...
 alie...
 condi-
 ciones...
 reduca...
 p[ro]p[ri]e...
 Q[ua]nto...
 ergo...
 i[n]...
 statuaciones...
 p[ro]p[ri]e...
 distordant...
 a...
 condicio[n]ib[us]...
 iuxta...
 leg[em]...
 tanto

Declaratio

ptiapant xij conditiones tyrannidis
 qui ponit arpleb in pmo poliacor
 unde et dispensaciones censurę eade
 siasate pñdencia seculari q opprimat
 paupes labe tyrannica p q omnia in
 facta Cuius tyrannidis cautelab placuit
 michi xij reterae ut nostant us
 te regentes a tyrannide vna caute
 la tyranni e ut tangit arpleb p
 poliacor. So cellentes pme qz
 ipse non diligit nisi bonu ppd ne
 ego excellentes no volentes sua
 tyrannidem pati in surgant con
 cum id pmit vno qm ppos fies
 et asanguinos. 1a causa sapientes
 destruce quo nostant tyrannidem
 suam quia qui male agit odit luce
 2a cautela studiu disipline non
 per mitte semper em timent per
 sapiam dephendi. 3a nullas so
 dalitates nec congregaciones p mit
 te qz noticiam fidem facit timent
 ne quos dese confidentes in sur
 gunt con eum. Quia e eos hre
 multos hre exploratores ut non
 lateat ipm q q a auibz agi debe
 at Sexta non solum no pmitte
 sodalitates sed factas iq turbare
 et pme Septima face subditos
 paupes vt ipse tyrannus nulla
 custodia egeat. Octava parare
 bella et mitte bellatores ad ptes
 extraneas vt p quiet anera sub
 dita nec minus eum perturbent
 Nona custodia corporis ppj no
 parare p eos qui sunt in regno
 sed p extraneos. Decima pau
 ret ptes et diuisiones in reg
 no vt cum vnam ptem afflu

gat aliam et oppimat vnde ca
 laudatombus gaude alios pimper
 dendo Duodecima q semper sit
 stant tyranni in oculab consily
 alyb aspiciantibz et non accedent
 bus vt timeant eos sic facit con
 siles tyrannor et aduocati seu
 officiales tyrannor. Ex illis aute
 lis quis pte repire. Et in placis mris
 spualibus. Et pncipibus secularibz
 sic tyrann vno et in exilibz in
 simplia statu. Qnto quis plures
 cautelab tyrannidis ptiapat tan
 to minus queat qz bonu et ma
 gis suu ppd. Etiam in religios
 nam ut dicit arpo pessima mea
 gubernandi tyrannidis e nam tle
 regimen maxime recedit ab mte
 done boni quib. 2o e maxime
 in natale. 3o e efficacissima ad no
 tendum. 4o impedire hre maxime
 bona auu. Cuius ergo in ead p
 mitte repuant illa. Et nullu vio
 lentum ppetuu ut dt arpo. Etiaz
 desolabitur nisi reformet. Et spua
 les pñdentes et secularis qui ppe
 muna et auu in suis statutis co
 suetibz et legibus sepe dispensant
 cont iusticiam ut experientia docz
 ppit auu. Vnde ego scribitur au
 ro ato violatur iusticia. p q u
 tad pauper. Nomen hui qui dnos
 regunt aliam no hnt sapiam et
 prudenciam nisi ex torquie a sub
 ditis pecuniam. hec p mitte qz
 cozp studiu p mitte i multis trib
 uifiatur. dictid augustini tolle a
 pollicia seu re publica iusticia q
 aliud est nisi latrocina. iuxta
 dicta pthe pncipes tuc fures
 et latrones ames fecant muna

Admon
Tyrann
in pncipibus

165

ligios illud actum vix dictu per
 pecunia tua teat sit imperdiao
 Seram e loca tempus q et hmoi co
 siderata oportuitas ibi in tempe no
 em semper e et vbiq et cu omibz
 e dispensandum vnde cetera uij
 omnia tempus hnt et sub spacijs
 aicta voluic Septimiu e modi sob
 ctas ibi mensuram tritici vnde
 exo xvi Singuli manna colleget
 ad mensuram gomae p singulos di
 os scdm q suffia potat cuqz alie
 em am imperfectis aliter ai perfec
 tis dispensandi e hec albei dicit
 aut pmu cu dicit beatus ille sug
 re Amplius dubitatur qualiter
 sit facienda dispensatio vnde
 host esse debet iusta et certa cu
 exigente Alioqui no dispensatio
 sed dissipatio dicit debet i pccato
 requirit q dispensatio caa sit ex
 pressa uel saltem intentio vocis
 siue in voce siue in alijs signor nu
 q dispensat nisi exprimat uel sal
 tem dispensac intendat vteru d
 cancellarius pisten q e sine uerbo
 et facto s; magis in omibz tabz
 no eis taxato modis et formuladi
 spensandi dicit etiam cancellarius
 q papa non pot dispensac sine cu
 iusta m pluralitate bnficioru quo
 euatq cu hoc in mta uici nali
 et intencio fundatoru Qui potu
 erunt in tradicoe rei siue legem
 pone per qm plures et non pau
 tores deo seruiret graua dicitu
 e de dispensaco super legem seu
 consuetudinem q e iuris relaxa
 tio et solus placis qmitti in foet
 subia pculu seu nccitas so me

dicendum e de dispensaco 200
 dicta que e iuris declaraco no quide
 q ut ad pncipem ptinet quod est
 ppe dispensaco s; scdm q ad epoly
 am spectat dicitur cu dispensaco
 placis sit qmissa super legem in
 foro s; qtenas et extio In qm
 nccitas minuet alicui q no tam
 patit moram ut ad supra e reuere
 possit Et etiam nccit in quo ma
 nifestum e per euidencia nocimiti
 legislatoe aliud tuc intendisse
 licet pter legem face ut ex ppe
 dicit be tho pma re vbi de u
 tute epikove tractat Si aut ut
 ibidem dicit dubiu est q legis
 latoe in cau aliud intendit
 sit tunc dicit quis aut sed
 legem face aut superiorem p
 p consule quia loat he
 ppe dicta dispensac s; iuris de
 claraco scdm illud illud e legem
 intercepta auq e conditio dicit aut
 e vbi sapientia manifestu e legis
 latoem aliud intendisse Et scias
 q dispensaco dicitur accipitur p
 mo pnt e iuris relaxaco de q
 plus diffuse determinatu e etiam
 consideraco pcedenti et in hac q
 fidaco Sed pnt e legis epoly
 sacio ut Et p 30 dicit cancell
 q in foro consue suffiat sed vate
 epikove simplicem iudicac et int
 pta homine de agendis ne dum
 in lege postula sed ead in lege
 diuina De quibz beigo in pto r
 lege uel pcepto duo p s; matia
 seu suba pcepti Et in tenao p
 apientis seu legislatois hoc e
 ad quod respicit legislatoe Suba

de stib
 dispensa

q h; age
 i qm rōm vā
 legf d tō

Precepti sunt uerba legis nteao
vero legislatoris sunt id ad qd re
spicit et e quib homi utilitas ut
pax mitam vitaco mali pōita
te et similia Et ea que p e pnt
occasione maloz et virtutes
et maxime caritas q e finis pcp
ti Sed legislator nō pōt omne sin
gulos casus ex cogitare et id n
pōt sufficere: per uerba sua ex
pme ea que quēnūt ad finē
intenti Et si posset legislator ob
casus expme considerae nō op
teret q omne expmet ppter con
fisionem vitam. dam Si lega
debet ferre *sdm ea q*
ut in phibz *ocidunt fe*
vendo in *tenacōm suam*
ad quem *utilitatem* unde
si emer. *gat ad in quo*
obseruatio talis legis sit damp
nosa cō valutate non e obserua
da. Sicut si in ciuitate obsessa
statuat lex q porte ciuitatis ma
neant clausae Si tamē accadat
q hostes in sequūt aliquos a
ues dampnosissim cōt ciuitati i
nō apire eis ut hinc e q d t
be. tho. qndo lex id e sub legē
distordat ab intencōe legislato
ris tūc e licitū legem pōitam
pāre et intencōe legislatoris
sequi Sic e etiam de eo qui nō
reddat depositū impingnantē
s; fidem r. Et de ieiunio Est
etiam nōnd q qāior p vātes
q maxime iurant ad intellige
dum in quib; casibus lex nō
ligat nec in tenacōe legislatoris

obligac voluit v; epistola gno
mi doalitas et vnitas spūs sancti
seu caritas Epistola scdm albe sup
v et qd dicit ab epv quod e supra
et keya quod e iusticia q sup iusticia
quia epistola est melior quoda nō
Epistola aut dicit hinc illū hūm
gnome impat perspirationem iudicij
unde dicitur iudicij rectū iusti Et
epistola e cecutiua eius quod gno
mos iudicat e faciend Doalitas
sdm macrobiū e etiam pō prude
tie et hētur ex erudicōe a senoi b;
q sanū intellectū adepti sunt et
diuinitate tempis circa opabi
la Sed vnitas id est caritas que e
optimū mediū ad habend epistolā
am doalitate et gnome hmo
omnā nōiā ad salutem doceatur
I ho y vbi discipulis loquit vōs
inquit hētis a spū sancto et nōst
omnā et non nōt hētis q aliq
doceat vos de omnibus ut Vbi
glo dicit vnitas caritas e q dif
funditur in cordibus fidelū per
spū sanctū qui datur vobis ad ob
seruanda dei mandata cor quod
implet in flamat Et quia scribit
vbi caritas non e non pōt e ius
ticia pōm q i ca vbi Eliat
q pōidentes pncipes et plati spūa
les non erunt apti ad sufficienter
intepand leges statuta qsiuetu
dines Et pfectim illi plati de
non obseruancia sūm immoz et
aliōz ordmū ad intepand regu
lam p utilitate et quentū nōi
tate hinc e q non obseruancia
psecant illos de obseruancia tū
mali bonos Super quoz fratū

de obseruancia psecutio co
unde quidam leatōi ex
de non obseruancia spū
ut michi scribet si hēnt
disposicione super re
finita qui indignē fēre
e michi responde Et
eumebat uerba gūm
me pro responsio et
m iuriam apud alios
mū obicm considera
de responsio et intellectu
dno spediā capim
qui seminat in sero
de pūdo qndem dei
Deu pūa compila
et dicit q parant
de hē dispensa
quibus si placent
dicit meū scriptis
dei auēlio quo
Attendant q
mali monachi et in vti
pūendi et me
ut labore m
e ne de uel
nō magno et su
Videat ergo quū
sua regulam et statu
ut obseruet et
non oppmet uel u
namq; deū super pū
suis orōibus placant et
reandam cōi pūm
e laus et glūa pū
dmoi **contra**
indies nō reform
pūato: fiat m
de obseruancia unde
m facies tūm m scrib;
obseruancia q uerō
m pūm.

minor de obseruancia persecucōe cō
 passōm hūi vnde auidam leatōi or
 dms minor de non obsuancia sp
 si orans ut michi scribet si hēent
 munita dispensaciones super re
 gula bñ francisci qui indignē scripsit
 dedignatus ē michi responde Sz
 apud laycos euomebat uerba gran
 dia contra me pro responsōe et
 sua excusacōe in inriam apud alios
 michi intulit Om̄i obrem considera
 cōes de dispensacōe et intellectu
 regula scdm̄ duo sepedicta capitu
 la sz exyt qui seminat in sero
 et erunt de paradiso q̄ndē dicit
 bñ signif. Deceui p̄na compila
 cōi in serē et oñdē q̄ parant
 vitati q̄n̄ dicunt se hēre dispensa
 cōes validas quibus si placent
 respondeant dictis meis scriptis
 replicabo totiens dei auxilio quo
 tiens fuit oportum̄ Attendant igit̄
 q̄ scribit mali monachi et in vti
 les de monastio p̄ euacendi et me
 liores in statuendi ut labores im
 piorū iusti edant ex ne de uel
 mo per totum ca nō magno et su
 per specula r̄ Videat ergo quibz
 religiosus suam regulam et statu
 ta et ordines r̄ ut obseruet et
 obseruantes non oppmet uel uir
 tet meliores namq̄ deū super p̄ti
 peccatis suis orōmbus plucant et
 mali deū ad uacandiam cōn̄ p̄t̄m
 puocant cui sit laus et gl̄ia per
 in finitā secula Amen **contra**
omnes ordines nō reform
Quorū de obseruancia vnde
 puemat in sanctos tunc in scrib
 sus de non obseruancia q̄ reces

sciunt a regula sancti francisci nec
 reuerti cogunt sed sic in eorū p̄ti
 nacia persecuerant nec solū m̄m̄
 dū ē de scribis minoribus sed eorū
 de aliorū ordm̄i quentibz q̄ p̄uilo
 sam uiam ducit ex transgressioe
 regule et statutorū Quibus respo
 dei p̄t̄ Sz dyaboloz audaciores
 m̄dei fūcio et deo familiariores
 magis impugnant ut seducant
 uq̄ q̄ 1 cao nulli Et quia multas
 deus dilectioz dat sui sed nō per
 seueranciam de pe d' u querend'
 in fine Nam sicut iuste operari ex
 nobis ē sic et in bono p̄seuerare
 Dum ergo a religiosi cadunt ma
 gis q̄m nō religiosi delinquant
 vnde iniquitatem super iniquita
 tem accumulant Et hoc terribile
 uerbum d̄m̄ audiuit Qui in ser
 dibus ē sordescat adhuc Ideo
 scribitur obstinato in malicia deo
 nūq̄ miseris fuit nec miseret̄
 xxii q̄ 1 cao legat̄ et in d̄ap
 natione Same huius p̄tinacia ex
 pendit ut ostendant̄ aliq̄ ra
 dices talis lapsus et obstinacō
 Ex quibus quis etiam alias po
 tit elice p̄ma radix ē indignoz
 ac maloz placō vnde scribit̄
 Integritas platorū saulus est
 subditorū di leui cao miram̄
 Peccata siquidem subditorū p̄
 latis imputant̄ 1 q̄ 1 quitz̄ r̄
 q̄ 11 ep̄us et uia suo exemplo
 multos trahunt ad in feros Sz
 vl Si papa Mali igit̄ pla
 ti tot mortibz digni sint q̄
 subditos suos perditione

270
 270

ut dicitur nō in p̄dicatorib.
 a lupp cor

exempla transmittit vj q u
 tanoe papue hanc siquid obari
 sam xpūs de templo eice cepit
 vendentes et ementes math xxxj
 vbi dicit xpus Sicut de templo
 omne bonū p̄gredit̄ Ita de templo
 omne malū p̄cedit̄ Si em̄ sacerdo
 aū inteḡ fuit tota ecclia foret
 Si aut̄ corruptū fuit om̄i fides
 marada ē Sicut em̄ cū uideris
 arborem pallentibz folijs intelli
 gibz quia viciū h̄ in radice Sic
 cū uideris pplm̄ indisciplinatū
 sine dubio agnosce quia sacerdo
 aū eius nō ē sanū Secunda
 radix ē correctio nō debita Quia
 nō ē caritas sed languor Vbi m̄
 le mores nō corrigunt̄ xxxij q
 v non putes et ca se faciet
 siquidem culpam h̄ q qui possit
 corrigē negligit emendat̄ di lx
 xxvi facientis Non em̄ corpeo
 malos sed fouē est eos oratō
 xxij q v qui vicijs di plv
 Sed illud Corruptantur ergo s̄
 dia non in bursa iuxta p̄hibū
 laycorū Sacerdos h̄ns concubina
 vtilior ē q̄o qm̄ facta coprosen
 lac m̄strat̄ quia singulis annis
 placte aurcos mulget Idcirco se
 bit̄ necē ē ut abstinent̄ vl
 nera que fomentorū nō senserit
 medicinam di lxxij alia r̄
 sine non em̄ uerbis dū tarat
 corrigē d̄ subditos in solen
 tiam et p̄tā sed etiam factis
 Quosq̄ culpa tam in platum
 redundat qm̄ in subditos ut
 expresse attingebat heli

sumo sacerdote respectu filiorū
 qui fures erant diuinū sacrificij
 auari et fomarij Quos pater
 quidem uerbis sed leuibz solim
 correipuit qd arce pater morauit
 ē subita morte filij in plio vob
 etiam fures in tempestatu parati
 in teit̄ Arega capian̄ et sacer
 dotij dignitas a genealogia he
 li sublatā ē j p̄ y cao ē Tercia
 radix lapsus tam in religione
 qm̄ in clero officialid in valum
 multiplicatas nam dum sit f̄e
 quēs plato amos noui officia
 ales ponit̄ p̄ccatores monacho
 uel dices ignorantēs Rursū
 dum pecuniam aut emolumenta
 recipit efficiat̄ symoniaci et in
 iusti Et in clauis p̄ccatorij et
 perit deuotio Cum sacrista pro
 ecclia pecuniam recipit libradis
 p̄ scriptis Vestarius p̄ vsta
 tu Suto: p̄ corio p̄stis: p̄ molen
 dmais in firmarijs p̄ debilibz
 Abbas uel prior p̄ sibi natijs
 parato: p̄ secularibz Bursarius
 p̄ comentiū valitabz et ita
 sub pietatis p̄ccatē nuin multipli
 cem qui sub vno uel bnaio b̄n
 possit latenter sub intrat̄ p̄ccatē
 tie viciū Sicut m̄tes vij ap̄tōs
 et lxxij discipulos sufficiebat plū
 vnus vix iudas qui deferebat lo
 culos et pecuniam tractat̄ hinc
 etiam b̄nūs fransis in regula
 strictissime p̄cipit fr̄ibus nec p̄
 amiam tangant Etiam in p̄
 mutua ecclia p̄ fr̄ibus milibus
 sufficiebant vij diaconi ad m̄s
 trand̄ mens̄ actiū vj Tanta

officiali auferet deus
 capite a altari dno thoi
 facit lubricos et m̄
 vobis vobis vobis
 Et larga in p̄fessio
 ad religiose in h̄e
 et sanita respicit nā
 om̄ ad religione
 dissipationē
 m̄mordio ausly
 transgressibz du
 vnde lo
 ligna r̄
 deo mo
 iel̄ extra
 vuy
 dei p̄ nā
 extra castā et
 m̄as
 et lapidet
 vuy
 pa acceptā
 nūc
 et n̄
 le
 ecclia
 voluntariā
 p̄ccatorij
 et siu sequa
 subita
 illico
 attendant
 si
 Etiam atē
 ad h̄m̄
 dei dispen
 exhibi
 aut̄
 In obedia d̄m̄na
 m̄pan
 quod scrib̄

ergo nris officiali aufert deus
 canonem retrahit a cultu dno thoi
 fiat ppetuos fiat lubricos et mil
 tis vias involuit Quidam rade fa
 acens lapsim Est larga in pfectis di
 spensacio quo ad religiosos in hys
 q regulam et statuta respiciunt na
 extalibus sequit omni ad religionem
 pvenant tandem dissipaco Qm
 obrem repmis impmordio aucto
 legis placis suis transgressibz du
 rissimas in fluxisse penas unde ho
 minem qui sabbo collegit ligna r
 arcerat iussit in principio dea mo
 fave legis per omne isrl extra
 castra lapidibus obrui mui viii.
 Et de blasphemia nois dei pr mo
 Edic blasphemii extra castra et
 ponent omes qui audierint mas
 suas super capite eius et lapidet
 eum pplus vincta leuati viii
 Sic equidem filij isrl pa accepta
 legem qn eu non arant nuc
 in condio nuc in serpenabz et ne
 terre hyatu adeo punit ee lo
 guntur Pari mo in pmitua ecclia
 quo ad paupertatem voluntariam
 xpo pmitente iudas ppetuus
 se laqueo suspendit Et sui sequa
 ces ananyas et saphira subita
 nea morte ppeti sententia illico
 pleri sint act v hoc attendant
 fies innoces de no obfuanca si
 recesserint a regula Etiam atte
 dant epi q dicit aplus i ad tynd
 di epm sine timore et dei dispen
 satozem Quidam rade placis exhibi
 ta p in obediām rebellis Et aut
 ut ait tullius In obediā dicitia
 mentis obstinate ai debeas impa
 ti velle obtemperas ad quod scribi

obedientia e quicq a supio valit
 impatum fuit ob tempore xpm i
 i canone summa Et dicit nonit vtili
 ter Quia non semper e malis no
 obedire quia ai papit aliq cont
 deum placis no e obediend vi q
 ii non semper et viii ca se vltima
 moderno tempe tam in religio mba
 qm in collegiat conspiratores con
 stit placid in causis illicitis Qmuis
 scribatur q spiratores ab ordmibz
 sint degradandi vi q i qm ratione
 m fi et ca se qui dicit Sicut etiam
 in famas ibidem Et siue fuerit
 etia siue monachi dampnat orit
 aut conspiracio eo in obedientia
 so dicit in libro hugo de ry abu
 stombus inobdientiae Obdientia
 e morbus ex superbie timore p
 cedens sicut fames exultet Sic
 ex superbia contemptus manat her
 aut tribus modis mederi solet
 Exemplo vngento et fero hoc
 e exemplo boni opis verbo exor
 tationis et disciplina dicationis
 Cui em olus no emittit per
 confessione fames uel ex conuaco
 no pmitat emendacoem Restat
 ut ferri matione recipiat i cor
 rectione et disciplinam aut pna
 tionem Sexta rade lapsus con
 uentus e pnaia temporalia app
 ato cont supiois racionalem
 licentia vnta qm tate vlt con
 votu paupertat Notant dicit
 con racionalem licentia
 Non em e racionalis licen
 tia concedo pnaas in machis
 uel ppa domalia et huior am
 de dicit Cassio p inde de re
 ut antiquitas rone edict

malibus remoueri perque et
debita die corrigatur et exceden-
tis verecundia non grauat. Cur
ta enim sibi estimant dia. Vbi
nullū constat expom, et simul
fit innocenti q̄ atigit sub coice
purgat huius autem coicatas lesi-
onem per bona applicata uice
appetario om̄is regule sanctorū
patz sim̄e detestata sicut patz
de ananias et saphira et uida
etiam etiam in p̄mis egypti pa-
tribus. Que talem uolentem
q̄re p̄a emulabant eū ab in-
ferni cambus midū dilacitū
p̄pter dilacōm carniū. Et patz
in regula beati augustini ubi d̄t
Si quis rem sibi collatū uer-
net celando forti iudicio ademp-
netur. Vnde patz in sic̄ bono
non v̄ sed nōie. V̄ d̄ialogo
greḡ qui ex occultatōe trū
aurēoz zedo regule s̄a bendi-
ti sine p̄nā factū mortuus
ē. Insuper quōm iubente b̄o
greḡ est sepultus. Et quōm
in morte penituerit tunc om̄
penē fere suffragioz p̄sidio usq̄ in
diem x̄p̄i ē spoliata. Vnde
scribitur. Religio tollit p̄p̄tē
et p̄p̄iam uoluntatem p̄q̄ q̄
cā non dicatis et cā expedit
et cā cui deus portio. Vnde
monachus frequenter loquens
de peccata potius dicenda
est m̄sator qm̄ monachus.
v̄ q̄ 1. Si cupis. Septima
radix ē lapsus religioni in
tanta tū exteriū queritatio.
Quia hoc nisi moderate

fiat et arāspectūe maxima
cito deuotiois exhaurit uirgo
rem. Vix em̄ perfecte amuerē
p̄nt natiū p̄raue et perlicere
ergo min⁹ imperfecti. hoc ille sc̄is
p̄phetā sensit cum ait. Vix pollu-
tus labijs ego sum in medio p̄p̄i
polluta labia hēntis ego hito y-
sa vi. Vbi glo. hec dicit ysa.
p̄sonitate p̄p̄i cū quo cogebat
loqui. Noxiū ē tū peccatoribus
uicē quā qui tangit p̄cem in q̄
nabitur ab ea huius radice vi-
tatio duos uideatur ordines sine
lapsu ab inicio stetit sine
sū et sceleratorū. Sane huius
cohitacōis infectio cogit b̄m
gregoriū a falsitate seculi ordi-
nem intrare monastium. Et
de inde in summi pontificem e-
lectū cū p̄e disputatōe d̄ialogū
ut patz in d̄ialogo p̄phemo
et p̄logo super iob ubi dicit
postq̄m sum desiderio celesti as-
flatus secularem h̄itū q̄tempne
melius putauim. Cūq̄ ad hoc
me cogit anima p̄nā mudo
quasi penetens desuere. Equit
contra me ex ouis mudi cu-
ra succrestē ut in coram nō
spem sed q̄ grauius ē mente
retinere. Que tandem am-
ta sollicitate fugiens potius mo-
nasterij potij. Vnde dicitur. Contra
p̄fatam radicem beati antho-
nij s̄mā fuit. ut h̄c in vit-
patz. Quocūq̄ em̄ uadis
semper deū habe p̄manibz
et in h̄is q̄ agis adhibe testi-

sanctas spiritus et m̄q̄
sedes non cito moueas
quiescens in soliditate a-
liis respicit si auditus
et uisus et unanimo
sicut si cordis dit iterū
sicut post si tardue met-
tenditur s̄a monachi cē
tardue equet p̄p̄o v̄
de holmandus sanctam
s̄a emulacōm dixit ait
s̄a desens m̄dm s̄a
s̄a sine pullis exire sic
s̄a uis m̄p̄ de loco ad lo-
s̄a fr̄p̄t et mortifi-
s̄a p̄m s̄o s̄o s̄o
s̄a p̄ntē. Ad quod me-
s̄a agit mudo monacha
s̄a d̄ d̄. Quidam mend-
s̄a p̄ p̄tēas uisitat
s̄a m̄ant tēmas t̄mp̄s
s̄a cōmūt et scandalo
s̄a d̄ d̄. Alij religiosi
s̄a possident grauitas
s̄a r̄p̄t. Alij iudicase
s̄a angariant paupes
s̄a quasi tyranni om̄es
s̄a penitus plenas q̄
s̄a in q̄s simplici agant
s̄a om̄s tētis s̄p̄tita
s̄a s̄is uisitant. ve
s̄a in seculo hauserunt
s̄a in monastio degen-
s̄a d̄ d̄. diuini p̄ficientes
s̄a et t̄hū quenti in fi-
s̄a d̄ d̄. in nocenti
s̄a s̄c lapsim non
s̄a m̄uientibz fatiūt. Et
s̄a nom̄ bonos religi-
s̄a m̄t in clausis d̄ d̄

postq̄m p̄p̄i
et p̄p̄tā
bernardo ill
penes ual
tūc q̄ ceped
quēntis po
dotes m̄
cū d̄ d̄
Attendant
monachus
q̄d latine v̄
d̄ d̄ d̄
sicut p̄p̄i
sine monas
ca v̄ q̄ 1
q̄ monacha
s̄a s̄is
v̄ q̄ 1 pla
radix lapsus
religiosi ob
Etia s̄a h̄
m̄ tēde ne
tū ex officio
d̄ d̄ d̄
t̄hologian
vatu: studiu
batur. c̄ ne
uicat s̄p̄t
iam ut ait
d̄ d̄ d̄
t̄m multū
Venera hoc
possessionat
d̄ d̄ d̄
s̄a d̄ d̄
it̄q̄ locū
popula m̄
q̄m tū uer
s̄a d̄ d̄
lita c̄ leg

ficiam sanctam septem et magis
 amque loco sedes non cito moueas
 Et iterum quiescens in solitudine a
 tribus bellis eripitur scilicet auditus
 locutionis et visus et unanimitas
 hoc pinguiam scilicet cordis ait iterum
 idem Sicut putes si tardauerit
 in sicco memento ita monachi ex
 cellam tardentes a quiete proprio re
 pluit Sic helmundus sanctam
 abbatissam Smiletan dixit ait
 Sicut gallina desiciens in dnuum suum
 facit oia sua sine pullis exire Sic
 monachus uel uirgo de loco ad lo
 cum transiens frigidit et mortifi
 catur Unde psal cum se suis es
 ai pueris penetras Ad quod me
 trista aliudque agit munda monachus
 uult et secunda Aliudam mendic
 antes currunt per plateas uisitat
 hospitalia intrant terminas turpis
 sima uerba enuntiant et scandalo
 sa sine uerecundia Alii religiosi
 extra claustra possident grauatas
 pedia uelut rustici Alii iudicia se
 cularia Alii angariant pauperes
 crudeliter quasi tyranni omnes
 hnt bursas pecuniis plenas que
 bus quid in populo simplici agant
 taceo Qui omnes certis festiuita
 tibus quentibus suis uisitant ue
 nemus quod in seculo hausimus
 in simplices in monasterio degen
 tes et cultum diuinum persicentes
 findunt et totum quentium in fi
 nunt et deuotionem in nocentium
 corrumpunt sic lapsim non
 modicam inuentibus faciunt Ve
 uera plures nom bonos religi
 osum diu erant in claustra Qui

postquam positi erant ad portatus
 et portuarias seu ad grangas gu
 bernando illa temporalia effecti erant
 perueni ualde Unde nonnulli di
 cunt quod expediret ut ad officia eo
 quentibus ponentur quesi et sacri
 dotes manent inuentu proficendo
 cultum diuinum ad quod ordinati sunt
 Attendant ista quesi quod scriptum est
 monachus dicitur a monos grece
 quod latine unus et achos quod late
 de tristis uir quod 1 Si cupis na
 scantur pisces sine aqua sic monachus
 sine monasterio uel cella caret vi
 ta uir quod 1 placuit Debet ex
 go monachus ad hoc intendere ut
 status suus concordet cum nomine
 uir quod 1 placuit omnibus Octaua
 radit lapsus religioni et studij
 religiosi obmissio Unde scribit
 etia sacre litris semper debent
 intendere nec tunc queant diste
 ri ex officio alios debent docere
 di uir quod 1 et cetera Et quia per
 theologiam fides catholica robo
 ratur studium ipsius proprie app
 batur et ne de uel mona cao
 uicari super specula duo studio
 iam ut ait magister Jo nydei me
 dicinam ordines comparando ad p
 telita multum tendere facit ad occasum
 Reuera hoc ipsum patet in ordine
 possessionatorum Qui dicit se non
 diu reformatos esse mansuros nisi
 studium apud se resuscitent h
 itaque loca in uersis id osce nro
 populo meo eo quod non hnt sciam
 quoniam tu repulisti repellam te ne
 sacerdos fungaris michi Et ob
 lita es legis dei tui obliuiscor

filiorum tuorum et ego secundum multam
in mem coram hinc ait Jeronimus rursus
monacho Numquam de manu tua et
oculis tuis recedat liber Et ita
ama spernas facias et vicia car
nis non amabis De conse di
numquam literatorum enim ut ait idem
ero virorum carentia secularibus lite
ralibus ingrossis vetat Et ordinis p
latus reddat contemptibiles vicio
sorum nescit corrigere nec temptatos
iuuenis crede sunt suis vicio
norme terrena epulenterios q
uentus alamane et sicilie qui
ex antiqua in fatuore hinc sua la
ta spalia suos stultos in choro Sa
bernardi presulis nomine monasteriorum
intitulatos olim delegasse stude
tes monachos et ad gradum ma
ystris et theologie fuisse promotos
Nunc quare negligunt non ex
mopia quia quod non capit
saudunt et vobis caput tyranorum
visais Et si aliquos ad studia his
mittant per quam habiles ad gradum
adipiscendos facti fuerint Statim
ad monasteria reuertantur et ad rursu
cana officia applicent Sic coram
sanctum in mundana illecebrosa prac
tiam amittant fortassis ut non
nulli asserunt ne suos platos dicit
excubitant corripe queant Audi
ant illi platos Jeronimus super psalmum
Solent viri solent et monachi
Solent et muliercule hic in te
se habet certamen ut plus edificat
scripturas Et in ea se putent
et meliores Et ad demetadem
virginem vte in qua latone diu
na vite speciali feda corrigenda
pule confuando et puliora

faciendo Scriptura enim speculum
est feda ostendens corrigens et do
cens Porro hodie non habet locum
in quibusdam monasteriis illud ysa
v. maledicti ve inquit Qui con
surgas mane ad ebrietatem sectan
dam et potand' usq; ad vesperam
vt vno esueas Cithera et lira
et tympanum et tobiam et vnum
in quibus vris Et opus domini non
respicias nec opera manuum eius
considerabis hoc homo excessiu sub
dit propterea captus ductus et pro
meus quia non habebat pacem et
nobiles eius interierunt fame glo
verbi dei Et multitudo eius siti
exaruit interit gloriales doctores pro
delatauit Inferius animam suam
et appuit os suum absque ullo timore
vt descendant fortes eius glori
q; ad deum Et quia scribitur Tu
semper studio literarum debent intende
v. q. 1 Sic vnde Di. xxxviij. sic
et ij. r. se. clero nulla etas sero
debet esse ad discendum xxviij. q. ij.
Si habes in medio Cum autem ab
hospitalibus usq; ad summum ordinem
auguratur clericorum nomine designentur
di. xvi. ca. clericos lxxij. dicitur vti
q; monachi etiam sub clericorum nomine
prophensi vno et plato Qui
etiam studio literarum debent esse in
tenta Quibus platos moyses de
dit exemplum q; debent vitam
actuam et contemplatiuam habere. qu
muc ascendebat in montem vt
gloriam dei libere contemplantur ne
vero descendebat in castra ut
necitabili populo poudet esse de
renit' nisi cum prouidem No

7
papius quent uale
impiae fudo que p vitz
v. maledicti ve inquit Qui
surgas mane ad ebrietatem
sectandam et potand' usq;
ad vesperam vt vno esueas
Cithera et lira et tympanum
et vnum in quibus vris Et
opus domini non respicias
nec opera manuum eius
considerabis hoc homo excessiu
subdit propterea captus ductus
et pro meus quia non habebat
pacem et nobiles eius interie
runt fame gloriales doctores
pro delatauit Inferius animam
suam et appuit os suum absque
ullo timore vt descendant
fortes eius gloria q; ad deum
Et quia scribitur Tu semper
studio literarum debent intende
v. q. 1 Sic vnde Di. xxxviij.
sic et ij. r. se. clero nulla etas
sero debet esse ad discendum
xxviij. q. ij. Si habes in
medio Cum autem ab hospitalibus
usq; ad summum ordinem augu
ratur clericorum nomine designen
tur di. xvi. ca. clericos lxxij.
dicitur vti q; monachi etiam
sub clericorum nomine prophensi
vno et plato Qui etiam studio
literarum debent esse in tenta
Quibus platos moyses dedit
exemplum q; debent vitam
actuam et contemplatiuam habere.
qu muc ascendebat in montem
vt gloriam dei libere contem
plantur ne vero descendebat in
castra ut necitabili populo
poudet esse de renit' nisi cum
prouidem No

in opido nro
persecuto: p
pmones ad g
gramosa pl
magistra B
qui admittit
gradui vol
planuas str
diat beatus
responde da
tas her apu
obseruanaa
scem apud
Qui pponit
russalibus d
q; laza pfer
uebitu t de
ficordia non
tamdam t
lawos vice d
quodam con
pactant v
sunt nes con
tes quora m
 platos et p
pedir emiare
cau q; no s
fare nec t
cautele decem
noz in pmo
cautele mar
dois pferuad
tamna t ex
em tyranu
ppil ne ce
uel doio na
ti gra em
vno fies e
pentes oua
quo taces E

in opido nro

nachis aut papue quent vacat
 theologie iustice studio que p vias
 purgatiua alliuatiua et vntuaz
 put declaratiua e mconsdaco qia
 sexta septima octaua nona et de
 tina pmi tractat Et quia sapia
 iustice theco p ordm acquirt Id
 arco scribit q monachi nuq debet
 vacare sed semp uel orobus uel
 letombus uel exercas opis debet
 mtende de q di. v. canoe nuq
 suo em exercas debent astendo
 de virtute mortute ut uide va
 leant deu deoz m syon Cui laus
 honor et glia p m finta secula am

RADII RADII LAPSIUS RE

Ad ampliozem declaracoem lap
 sus tam seculariu q religi
 omi est considerand q nona radiu
 lapsus m eptora ad officia pmo
 ad que aliqn fit ad officia pta
 laria aliqn ad gradus ubi requi
 litatura ad quem quis non supe
 rit Ex quibz sciant cotati multa
 multa dispendia Quia si illud fit
 m officijs rep temporalu tuc tales
 aut superbunt aut m iuriant
 pmiss et peunt conuentu bona
 temporalia ex taliu iniuria Reueria
 de talibz officarijs vros pestimos
 pone studuit super filios isrl oli
 rex antiochus de quo y macha
 booz v de Reliquit et pportos
 ad affligentem ierosolimis philip
 pim gne frigit mabus eo ipso a
 quo constituta e m gaurism andeo
 mta et monelati qui grauiq qm
 ceti mmebant aubus Sic etia
 constituta e stultitudo seu aduocatu

de alijs m... v...
 l... m...

m opido nro paupū oppresso: et cleru
 persecuto: Porro si sit m eptora scia
 pmoas ad gradus m mitos sciantur
 grauiora plerunq q ordm et loco
 mgnoda Quia sic ordo vilipendit
 qui admittit talia fit m iura scz et
 gradui voluit tales regē cetos Et
 platuras statim ambiūt de quibus
 diat beatus ambrosius Autant
 resandenda e ptab adiaenda libe
 tas her apud scz miores de no
 obseruancia etiam repit Et pce
 sectm apud ordines possessionatoz
 Qui pponit monachos suos officijs
 rusticalibus Quales sint grauiorez
 q laya pidentes Vnde tale pro
 uerbiū e de monachis exortu m
 ficordia monachoz m rigorib ty
 ramidem e guesia Sic et mter
 laycos vice dm uel mgra aue
 quedam condicionez tyrannidie ope
 practitant Ut ego cognosti pos
 sint nro tempe tyrannice regē
 tes quoz multos iudemq et m
 platos et pfectm mter laycos Ex
 pedit eniue secundais cautelas
 eoz qz no suffiat semel dice q
 sare nate e sed itoz recitae Que
 cautele decem sint quas amuat
 azo m pmo politicoz oribus
 cautelis mta tyramia se m suo
 doio pscuare pma cautela ty
 ramia e excellentes pme Cū
 em tyramia no dilgat msi bonū
 ppit ne excellentes m suo regno
 uel doio non volentes hoc pa
 ti gra eū m siegant ipe pmit
 ymo scz et consanguineos aut
 pentes auz simile factū e de
 quo taceo Sz vera rex uel re

Tyrannia

gens oppositum facit Secunda cau-
tela tyranni & sapientes destruit
Qui uident se contra dictamē rē
vōis agē et non bonū quē inter-
dē Ideo uolunt eē suos subditos
ignorantes et in scias ne agnosce-
rent eorū nequitiam quia semper
qui male agit odit lucem Tercia
cautela ē disciplina et studiū nō
permittere ex eo q̄ studia gñant sa-
pientes et arguūt mala uerū
aut regens oppositū facit Quarta
cautela nullas sodalitates nec etiā
aliquas congregaciones in suis dōis
quia non uult q̄ uices sibi sint
noti quia notitia fidem facit ut
ait aplūs q̄ fidelitas confederat
facit contra iniurias Quinta con-
ditio tyrannidis ē hē multos
exploratores attendendo q̄ non
lateat ipm q̄ q̄ a ciuibz agi
debent ut eos qui machinant
contra ipōs possint obuiare Vn-
dum ciues scūt tyrannū hē ex-
ploratores non audent congregari
nec loqui ea q̄ sint cont̄ tyran-
num timentes p̄diciōm Sexta
cautela tyrannica ē non solū p̄-
hibē sodalitates et amicitia S; etiam
turbāe amicitias et sōda-
litates iam factas et p̄mīe Nam
vident q̄ diu discordant ciues
a ciuibz et diuites a diuitibz
ut tam diu non p̄nt eius potētie
resistē quia aut̄ quelibz p̄uū ti-
mens alteram nō in surgit con-
tyrannū uerū aut̄ rex uel officia-
lis oppositū facit Septimū ē
paupes facē subditos in tantū

ut ipse tyrannus nulla custodia e-
geat uolunt eos ita facē paupes
ut occupent̄ arca uictum et cot-
tidianū laborem ne oporteat eos
hē aliquā custodiam p̄pter illos S;
rex oppositū facit Octaua conditio
ē p̄parare bella et mittē bellatores
ad p̄tes extraneas et per hoc in-
fligē p̄mī qui opellunt̄ ire ad bel-
la Rex facit oppositū Nona est
custodia corporis non per eos q̄ s̄t
in regno sed per extraneos qui nō
confidit in eis Decima ē quia
pauat diuisiones et p̄tes in reg-
no ut tū una p̄te possit affligē
altam ut clauū claus retundat
oppositū facit rex seu regens Vn-
decima tyrannus gaudet in adula-
tōe et nullū uenerabilem aut li-
berū eē Duodecima ut faciat
p̄fectos p̄p̄li semper simul palam
amoral̄ circa ianuas Sic mīme
patebit quid agant hęc cautēle
reducūt ad tū p̄mī ut modicum
sapiant subditi Sedm̄ ut disre-
pant inuicem Tercū ē negotiorū
impossibilitas Nullus em̄ manu
mittit ad impossibile q̄ nō h̄ns
potētiā nō p̄t dissoluē tyra-
nidem Ex istis patet qui secula-
res p̄p̄ces uel p̄p̄ales p̄siden-
tes iuste regant uel tyrannizet
Quōto em̄ regimen auctūq̄ p̄sident
plures cautelas tyrannicas p̄ci-
pat tanto magis durabilia Unde
patet etiam malos tyrannos q̄
magis tuent̄ iudeos et amant
p̄pter quesum et honorant iude-
os q̄m sacerdotes xp̄ianos Idē

scilicet nō h̄t uis
vni q̄ vni tributū
uolunt p̄mī Do-
m̄ sunt tyrannica tū
Em̄ aut̄ ex p̄lato
p̄p̄ces scilicet p̄sident
debet resistere xxiij
et c̄ maximi
uolunt dēmitit qui
p̄sident p̄sident et
p̄p̄ces debent in
adulā uolunt et raptō
vni q̄ v ad m̄stra
p̄p̄ces resistē nōnti
p̄p̄ces p̄p̄ces extorquē
p̄p̄ces p̄p̄ces ad
p̄p̄ces p̄p̄ces q̄ aut̄
p̄p̄ces nōnti et
p̄p̄ces defuat
p̄p̄ces nō ut
p̄p̄ces uel asingicos
p̄p̄ces p̄p̄ces patet q̄
p̄p̄ces scilicet defuat
p̄p̄ces S; religio
p̄p̄ces labunt et
p̄p̄ces Decā va
p̄p̄ces debito ma
p̄p̄ces nō eē
p̄p̄ces modica paulatī
p̄p̄ces p̄p̄ces apt
p̄p̄ces consuē lat
p̄p̄ces Sicut s̄t
p̄p̄ces confirmat s̄p̄
p̄p̄ces de offiis
p̄p̄ces delicta ab
p̄p̄ces declinand Ta
p̄p̄ces p̄m̄ monachi de
p̄p̄ces de m̄stau
p̄p̄ces nōnti fr̄s
p̄p̄ces tres len

tento q' p'tas secularis no' h't ius
 in spiritualibus xxviii q' viii tributū
 Et quia nullū violentiū p'petuū Do-
 minia q'nto magis sunt tyrannica tā-
 to minus durabilia Cum autē ex plato
 p' p'p'ione p'ncipes seculi p'secuto-
 ribus paup' debent resistere xxviii
 q' vii r' ab imp'atoribus et c' maximi-
 ana Spūales ualde delinquit qui
 paupes sibi subiectos p'escant et
 minus opp'unt p'ncipes debent in-
 tendē ad tuam viduam et raptorū
 refrenationē xxviii q' v ad iusticia-
 tores Sed q' dolentes refrenō nōnti-
 corū m'ndunt pecunias extorque-
 q' dicunt se a p'latib' spūalibus ad-
 diste Qui debent p'pendē q' anrū
 h't certū ut egenū nōntatibus et
 captiuorū redemptiombus deficiat
 xxviii q' vii aut p' totū tā nō ut
 voluptates dissipet uel q'sanguinos
 dicit Et omnibus p'dictis patet q'
 nō solum domnia secularia destru-
 entur per tyrannidem S; religio-
 nes et corp' quentius labunt et
 ad nichilū redigunt' T'ecū va-
 dix lapsus ē in m'orū debitorū ma-
 fidacio et negligencia Vñ certū
 vix Qui spernit modica paulatim
 decedit s; scribit' in' poluatoz aph
 q' m'mū ē maxime consuade latz
 em' subintrans p'uidencia Sicut s; b'
 stane p'ue expense consimūt sepe
 forte Et tilius in 1o de officiis
 que p'ua uidentur ē delicta ab
 hys ē diligencia delectand' Ta-
 les fuerunt p'ces p'm monachi de
 quibus dicit cassianus de institue
 monachorū In septima quod f'is
 cū p'terens c'conomus tres len

talem grana vidisset iace' in terra
 que ebdomadarios festinanti dū ea
 p'pauit coctiom m'te' mans' cū aqua
 qua eleuabant' elapsa sunt Confes-
 tim super hoc abbatem consiliuit
 A quo velud p'cesor neglecto: q' sa-
 cri p'ccatū iudicatus ab orōe suspen-
 sus ē Cuius negligencia reatū nō
 aliter ei remissus ē n' cū publica
 p'mā diluisset non em' se ip'sos
 ē suos sed etiā que sua sunt ē
 dicit d'no consecrata p'pter quod
 si quid fuit in monasteriū semel
 illatum ut sacrosanctum cū omni
 decernit uenēcia debē tractari
 Sunt em' multi qui nō curant h'is
 gredi statuta p'ua et p'ccata ve-
 malia m'ade Sed per talia per-
 uenitur ad magna Inaug' g'itū
 dicit aug' libro de decē cordis
 Nolite q'tempnē venialia q' mi-
 ma sunt sed time' q' plez q'
 em' bestie minute multe necant
 Numq' minutissima s; grana are-
 ne Sed si arene amplius i' nau
 mittat' mergit illam ut p'ceat
 Qm' minute s; plume gutte nō
 ne flumina amplent et domos
 dericiūt timenda ē ergo ruina
 multitudinis Vnde aduertend'
 q' omis mali origo semper fuit ne-
 gligencia Si ego p'mq' circū-
 stancias debitas et p' hō p'litē
 in sperisset talia neq'q' in p'tā
 cōmisset p'pter quod hoc in libo
 de dis' s'cō Sicut in vno quoq' ope
 mate: ē diligencia Ita vniuersē
 doctrine et disciplina nouicia ē
 negligencia Cetero vnde ama
 radix lapsus in ordinibz est lo-
 corū m'ma multiplicatio Et fit
 dupliciter aut in m'is monasteriis

Aut in uno monasterio structurarum
varietas Ex monasteriorum enim multi-
tudine in exemptis ordinibus per-
fectum sequitur difficultas regim-
inis quod minus est vix aut nullatenus
regi potest ut patet in multitudine
exercitibus de qua quidam sapiens
aut dicitur plus de ea esse contra
alexandrum timentum quam de ea es-
set gaudendum Porro facilliter se-
quitur fratrum carentia et penur-
ia facilliter Quia per talia varia-
tione optima a locis ubi quidem centum
necessarii eos mitti alibi Sequitur
insuper minor ad ordinem favor quod
varietas rebus precium imponit Se-
ptima potissime apud mendican-
tium fratrum ordines defectus vero
temporalium Quia autem ex terminis se-
mitur hanc arduam tunc mil-
tis non sunt miserae victum ubi
paucitas sufficit Hys et simili-
bus motibus legimus olim am-
plius predicatores ordinem primus popu-
latores biblicis venerabilis hugo eius-
dem ordinis Quatuor ordo a mi-
nima quoniam multitudine ab-
sonet Propterea ex multitudine stru-
turarum in uno monasterio sequitur
maiora momenta quia expen-
se graves sunt de lignis amoven-
dis sunt de muris parandis et
sunt de tectis reficiendis unde
videmus multa religiosorum vi-
nosa quia minus ampla ad diu-
as corrumpit tectis putrescunt
picturas et muri Emendum igitur
ne illud malum multis religio-
sibus apparere possit vsa v. Ne
qui quirit domum ad domum et
agrum agrum copulatis vsq; ad ter-
minum loca Numquam habitatio soli

vos in medio terre in auribus
meis sunt hec dicit dominus exerci-
tuum Nisi domus multe defecere fu-
erint grandes et pulchre absque hi-
tatione Sane etiam fenestre ample
et superflue lummosissime deuotionem
impediunt et vitium maxime sunt
quia impediunt partem quod spiritus aialis
lucosus tunc ad eam lucositas fenest-
rarum trahit unde dispergit vi-
res quibus virtus ad vitam deu-
otam orationem et meditationem inten-
dit iuxta id virtus virtus foras
est se ipsa dispersa Et pauldubio
laude ecclesie religiosorum uel quo-
rumcumque sunt contra intentionem christi-
ane religionis et contra fundamentum
tunc ut patet per beatum dyonysium
in sua mystica theologia Quia propter
volentem deuote orare et deo h-
milia omni ut relinquat sensum
et intellectum sensibilia et intelli-
gibilia et et ignote consurgat
putat declaratum est in consideratione sexta
primi tractatus Et quia claritas ma-
gna et lucositas monasteriorum attra-
hit sensum et intellectum ad sen-
sibilia exteriora aspiciendo dicebat lu-
mositas ecclesiarum est contra fun-
damentum religionis Similiter et
profectus picturae Quibus sit al-
faber et scriptura simplicium ex-
chorum in choro tamen etiam distri-
bit Vnde modicum pictores men-
dacia pingunt quod sanctas ve-
gines aut vestimentas et ornatu
meretricios Quibus aspectus mutat
ad cogitationes mundanas unde
patet quod pictores pingant et
illi qui tales picturas admittunt

in tales se uirgines
et honesto ne scandali-
tates quia propter expor-
tationes magnas abradere
et sic uirgines as-
piciunt qui midia usque ad ma-
gnam suam regnum ita
et hominibus nec uirgines
sunt sicut gregem uel
magnum hinc magus et
magnum hinc magus in es-
sunt scandalo pectus
et magna pallana
in hinc admittunt
domi dei mactata
et exercitibus diabolice
fictus in hinc hinc
non tam amplas tunc
magnum ad macta ecclesiam
Ex quibus malis pectus
magnum et expedit tales
magnum attestant quod
magnum sunt sup dominos et
ecclesiam collegiata et am-
plius ut ostendant
magnum pectus spiritualibus
et bonome et fides de
ecclesiam habent hinc hinc
pictoris picturis et
ecclesiam omnia talia grauat
ecclesiam nec defuit tunc
unde pectus est uenauit
ecclesiam non tunc ut
ecclesiam salos orantur
ecclesiam sine lumine
ecclesiam et omnia officia
ecclesiam ante oculos
ecclesiam non ad ecclesiam

Nimium om̄ tales s̄c virgines
 in tali h̄itu meretrices m̄asserunt
 sed simplici et honesto ne scandali-
 zaret in tuentes quia p̄p̄ta expedi-
 ret om̄s tales ymagines abraderet
 nō ē credibile q̄ s̄c virgines cas-
 tissime pectus quā midū usq̄ ad ma-
 nullas exponit sine tegmen ita
 ostenderint hominibus nec vni s̄c
 Et pingunt sanctū gregoriū wil-
 helmū manzianū tres magus et
 q̄similes investitū b̄viciū m̄ces-
 sisse ut vident̄ eorū pudibunda
 et alia fuissent scandalosa pictū-
 ras p̄ostas Et magna pallacia
 in monast̄iō m̄ q̄bus admittunt̄
 chorea quecumq̄ domū dei m̄t̄ent̄
 et locū ludi et exercitū diaboli
 Sufficit p̄ior̄ scribus in modis h̄c
 h̄iles ceteras nō tam amplas cit-
 tas non monast̄ia ad m̄st̄a: ceteras
 collegiatarū Ex quo p̄male p̄d̄as
 se illū lectorem q̄ expediret tales
 ceteras que magis attestant̄ ex-
 cellentiam minorū s̄m̄ sup̄ d̄nos ca-
 nonicos ceteras collegiatarū et am-
 plissimas ruitis ut ostendant̄
 et s̄c̄s minorēs sed alijs sp̄ualibz
 maiores vidi bonome q̄ s̄c̄s de
 r̄na obsequant̄a h̄ebant h̄itationes
 si turgida nō p̄iosis picturis or-
 nata Venia om̄ia talia gravat
 monast̄ia quia cito defluit color
 picture Vnde opus est renouac̄
 fiant ergo ceteras non t̄uose ut
 obumbrarent̄ oculos orantū
 In p̄ncipio ordinū sine lumine
 cantabant̄ matutine et oīa officia
 iam expandunt̄ ante oculos
 libri t̄i varijs notis ad c̄ ar-

res que cont̄ ad deuote
 orandū et contemplandū
 ad m̄tra n̄cie nolo t̄m̄ die q̄n̄ c̄
 tus in ceteras multū p̄ficiat̄ p̄lai
 bus ad alluendū ut orent̄ et
 colunt̄ deum Ita et in veteri testa-
 mento fiebat̄ eam p̄ m̄st̄a mu-
 sicalia et vocatus cantabant̄
 psalmos Sed quia oratio est
 pius animi affectus in deū ten-
 dens de q̄se d̄ i q̄ndo Et t̄o
 non de verbis tantū sed etiā corde
 orandū ē d̄ns de q̄se d̄ v non
 mediocriter nichil em̄ t̄ orate
 debet cogitac̄ animū q̄ illud q̄p-
 catur de q̄se d̄ i q̄ndo Et t̄i quo-
 libet verbis orationis debet esse
 concors sensus cogitac̄ōis de q̄
 d̄ v nimis Quia orōes voco
 ad auer̄ dei non dirigunt̄ m̄st̄
 t̄i t̄i affectu de v̄v̄ v̄v̄ candē
 sedulo Vnde scribit̄ hic p̄t̄us oē
 me adorat̄ cor aut̄ corū longe ē
 a me Ex h̄is et similibus pat̄
 etiam lapsus ordinū quia perit
 donatio percunt̄ et opes om̄ia
 religio patit̄ opes quia deficiente
 deficiunt̄ et opes p̄pter deuotiōm
 em̄ monast̄ia astringenda s̄ in
 solitudine ne p̄lai accessu deuo-
 tio religionis impediatur v̄v̄
 q̄ q̄ ca lūosa Duodecim̄ radie
 lapsus religionū ē feminis t̄
 tanta adhefio siue sint̄ seculares
 siue religiose de quibus scribit̄
 m̄i v̄v̄ d̄ isrl̄ qui ob tento
 bello p̄uauerunt̄ feminas non
 ne inquit̄ iste sint̄ q̄ deciperūt
 filios isrl̄ ad suggestionem balaaz
 Et p̄uaitate uos fecerunt̄ in
 d̄no super p̄t̄o phago: Vnde
 et p̄uissis ē p̄t̄us ad id ē

quant
 m̄st̄a

Augu libro philoꝝ Nichil
eꝛ tenas q̄am magis eꝛ
arte caat am̄ vtilem qm̄ blandi
menta femine Et sero ad nepoti
am̄ hospicolum aut aut nunq̄
aut raro mulier pedes terant
Omnes puellas aut virgines p̄
aut equaliter ignora aut equaliter
dilige Vnde ne sub eod̄ tecto ne
manseris nec imptia castitate co
fidas nec sampsonē foras nec da
uid sanctos nec salomone sapien
tios potes eꝛ Memento semper
q̄ padisi colom̄ de possessione sua
mulier creat amplius ad h̄ die
dors Quid facit monachus intel
lus feminas quid sibi voluit pua
ta colloja et arbitros fugientes
om̄i Sais amor impaciā nō h̄t
Vnq̄ ambrosius in libro de offi
feminas cū dicit nullo pacto
quāta p̄mittit quefacio iamua
diaboli via iniquitatis scorpionis
perasso notum genus eꝛ femina
Vnq̄ proemū stimulant ignem
v̄t incendit flammigero igne per
ciet constam̄ p̄ter hitanas Et
exurit fundamenta montū Si
cū viris femine hitant fistas non
deceat diaboli medū modū loq̄di
cū feminis docet beatus athana
sius libro exortatoris ad monachos
sic inquit vita v̄ra iubet h̄m̄
suadeat Quia plus auctoritas
exemplum q̄ sermo extat feminas
p̄bas et religionis studio vero de
dicas Cū mensura vendicis
honorate Et nec austeritas in hu
mana nec s̄dulitas sit remissa
In loquendo aut̄ cū eis p̄cipue
vobis etas hora solitudo vitanda

278
sunt ut vite om̄e qd̄ contra uos
p̄t fugi tamq̄ possit credi Ipa fa
me femina p̄is qm̄ nutant̄ m̄tere
at non em̄ uobis tanta fides
facti s̄d possibilitas eꝛ releganda
mendacij p̄ter has causas et si
miles scribit monastia monalū
nō debent eꝛ vicia monastij
monachos vni q̄ q̄ diffinim̄
vuy ca se Vnq̄ de monalū mo
nastia frepantes post admōicōm̄
si dicit fuerint deponant̄ si laici
excoicant̄ et de vita et honore
monas h̄et audiat ille m̄ster
qui cū chauris suis monastia mu
lier ad reformand̄ vilitat̄ et re
fomacōm̄ in defomacōm̄ q̄mutant̄
Scalam sp̄s sancta vertat̄ in vens
In quo ad iracūdiam gloriofim̄ d̄ci
puocat̄ cū laus sit et gl̄a per
infinita secula amen **De alijs
lapsibus religionum**
Est ad q̄muaacōm̄ radicū
lapsus religioni tangere
radicem exdecimam que eꝛ bonoꝝ
viroꝝ perdas Quia eis p̄ditis
maligni h̄nt libertatem male
v̄uendi Sensit hoc qui ait p̄ib̄
p̄p̄ Cū p̄phaca defecit p̄p̄
p̄dimit̄ aut viri boni multiplicat̄
Aliq̄ in euitabili m̄ste violenta
uel nali Aliq̄ p̄ corrupacōnes ad
decius m̄ste m̄tali Aliq̄ p̄ turam
nos sculacōs uel eclesiasticos de
coracōs depellim̄ m̄ste ciuili A
liq̄ eam̄ de vno toto m̄temit̄
ad aliū cū subuicendū eꝛt
Cauend̄ ego quāta v̄ta v̄o dic
tauit q̄ quāda eꝛ humantus pos
sibile ne notabiles viri p̄dant̄

de alijs lapsibus religionum

... p̄na saula aū on
... in eoz p̄dit̄ absentia
... in multiplicacōe
... statera et
... iudicim̄ patuit
... v̄uente religio
... fidelissime cura
... ad isrl̄ d̄ci v̄
... m̄tem meam
... deducias ato
... Sic ioh̄
... isrl̄ non
... de Semine q̄ d̄ci
... diebus ioh̄
... pa ann̄
... Et sur
... qui non nouerant
... que cū isrl̄ fecerat
... d̄ci
... ac d̄m̄ser̄
... v̄ra p̄p̄
... in paradisi
... clamant̄
... et aūriga
... supportat̄ et
... Sic helias p̄p̄
... defectus supple
... plume p̄cli
... ad rediret ad
... impetracōe
... helisco
... marituro de
... descendit ad cū ioh̄
... coram eo di
... isrl̄
... iuda
... defac̄dote
... regum

reformato

quia in eorū p̄ncipia saulq̄ aīe con-
 suavit que in eorū p̄dit absentia
 unde p̄ū p̄p̄o In multiplicatōe
 iustorū multiplicabunt̄ scelera et
 ruinas eorū iusti uidebunt̄ patuit
 hoc in moyse Quō uiente religio
 uet̄is testamenti fidelissime tuta
 ē Et moritūq̄ aut ad isrl' deut' v
 v̄o Non q̄ post mortem meam
 inique agētis et declinabitis a tō
 denia qm̄ p̄cepi uobis Sic ioh̄ue
 moritūq̄ aut ad p̄p̄m isrl' Non
 potestis seruire deo ioh̄ue xxij Et
 iudicat' 2o de Seruient q̄ dno
 s̄ filij isrl' am̄tib' diebus ioh̄ue
 et senarū qui longo p̄o cum iue
 erunt tēp̄e Et sequit' Et sur
 rexerunt alij qui non nouerant
 dnm̄ et opera que cū isrl' fecerat
 facerunt q̄ isrl' in conspectu dnm̄
 et fuerunt balaam ac dnm̄ ser̄
 dnm̄ deū p̄em̄ eorū Virsq̄ patz
 de assump̄tōe helve in paradisi
 ubi heliseus in v̄o in clamauit
 p̄m̄ p̄m̄ curra isrl' et auriga
 eius Curra em̄ supportat et
 auriga dirigit Sic helias p̄p̄m̄
 isrl' supportabat defectus supple
 do per impetratōem pluue p̄cli
 tante p̄p̄o Et eund' rediit ad
 veram fidem per impetratōem
 sup̄e holocausti p̄ m̄o heliseo
 egrotante et statim moritūro de
 ibid' p̄m̄ Descendit ad eū ioh̄as
 rex isrl' et flebat coram eo di
 cebat q̄ p̄m̄ p̄m̄ curra isrl'
 et auriga eius Ita etiā rex iuda
 ioh̄as uiente ioh̄as de sacerdote
 eodem dicente Rex regum

legem templū et sacerdotū et ali
 a regulauit sanctissime S; statim
 ioh̄as de sacerdote defuncto se adora
 permisit ut deum in v̄o xxij
 Audiant hec p̄lata religioni a q̄
 r̄ quonabū deuoiores recedunt
 ad alios conuentus reformatos p̄p̄
 salutem aīe sue aut ad alios or
 dines iuxta illud Cum s̄o s̄is eī
 cū p̄uēso p̄uētis Cūtu ergo
 illi p̄lata p̄udicent sub quentibz
 in eo q̄ non appellunt suos s̄ditos
 sancte et regulate uiuē ut re
 tine possent illos quibus uidet'
 q̄ eorū status non sit apud eum
 sc̄ara deus nouit et homines
 oculati p̄pendunt quid ad hor
 diamē fr̄es minores de nō ob
 seruancia et eorū subditi qui eos
 de obseruancia persecut' opprimūt
 nominant hereticos Etia ipi
 qd̄ imp̄ e alios nō religiosos a
 diu hnt qui illis de obseruancia
 s̄ fauorabiles ut relacōm p̄cepi
 de isto lectōe au scripsi ut michi
 dicet seu ostendet m̄m̄m̄ta
 quibus eis concessū eēt nō tene
 regulam iuxta duo capitula S
 ijt qui seminat Et exiit de pa
 dis m̄dem̄ de ubi sign' locuta
 ē ad alios grandia si p̄pter h̄
 me uellet atq̄ Cur non facit
 adduc̄ meāt et disputam̄ sup̄
 regula sua scriptis vel uoce
 replicando quonensiq̄ optimū
 ē et uidebim̄ Quilli de non
 obseruancia sunt censendi heretici
 et excom̄icati vel uos de non
 obseruancia censendi sunt ex
 com̄icati forte confidat i multi

tudine quentium et personarum mil-
tudo non relevat quoniam tunc regula
beati fransca eos deceat. Quod si
non fecerant melius est quod fo-
rent pauciores et fuerent re-
gulam autilitudo enim multum
personarum maxime dicitur de
quorum modo etiam per religiosum est
vitanda diuina in tales nec
minus ardet qui cum multis ardet
Igitur causa multa in fine sequitur
quarta decima radix lapsus religionis
perquam videmus hodie gravissime
collapsa in religione monastica
et diuiciae inproporionate augmen-
tatae. Tales utique abutuntur pau-
perum votum per diuiciae
in ordinati usum. Ex hac ra-
dice monasteria sancti martini ka-
rolus ut ibi monachi vincerent
minus delicias ut quidam in-
durent ferias et calcamentis
quasi aurei coloris. Unde duo an-
geli ingressi sunt dormitorium
in vno iudice extendente mo-
nacho iudicatos percutit unus
Sed unus monachus vigilans
fugit et angelum ne se occi-
deret per nomen dei admirati
emolluit ut refert sub odo
abbas et vintonius in speculo
historiarum libro xxviii. Porro
diuiciae destrunt religionem du-
pliciter vno modo quoniam assuntur a
peccatis personis ut ipse quod
tunc adest appetitus vitam quod
xpus in ananya et saphira pu-
nit gravissime actus. Alio
modo quoniam diuiciae non habentur in ipso
sed in cor. De his loquitur tho-

sta sede. In haec verba haec super:
abundantes diuicias in cor sine
in rebus mobilibus siue in mobili-
bus et impedimentum perfectionis licet
totaliter non excludat eam. Sed
haec de rebus extrinsecis in cor siue
mobilibus siue in mobilibus quantum
sufficit ad simplicem vitam per-
fectionem religionis non impedit
sed consideratur paupertas in qua
cor ad vitam finem religio-
nis qui est vacare diuini obsequio
Si autem consideratur paupertas ad specia-
les fines religionis. Et praesupposito
tali fine paupertas maior uel mi-
nor est religionem a modo magis
tanto est unaqueque religio secundum
paupertatem perfectior quanto habet
paupertatem magis inproporionate
suo fini. Et ibidem ponit tres gra-
dus religionis de quibus vide quod
de ratione primam sed tractatus. Nam
alij sunt religiones ordinate ad ac-
tiones corporales vite actiue et
ad militandum et hospitalitatem sec-
tandam. Qui debent habere diuicia-
as abundantes. Alij sunt qui ordi-
nantur ad vitam contemplatiuam quibus
appetit habere moderatas. Tertij sunt
quibus querit contemplare et alijs
contemplati tradere per doctrinam talibus
appetit habere modica temporalia ad
vite vitam. Quae grauis tempe-
ras fuerit parata. Et idem sub
tho. dicit in solucione in argum-
to xxxi. Super abundantes diuiciae
nulli ordini congrunt. Vi-
dentur autem abundantes secundum
eum diuiciae quae habentur quasi prope uel
per quosdam ab usum etiam singuli

superbit uel lasauit
dicit seras ad heliodor
dicit diuicias monachi quod
seculares possident spes
pauper quas subloquendo
non habentur. Suscipiat
diuicias quos tunc
ante mendicem. Audiat
monachi. Qui uult quod
et priores in scandalum
et gratia. Quorum
nomina pauper xpi me
repellat et dicitur pa
non mirantur. Tales non
regulae respicit sed impli
non nec ipse oncidat
et reformant quod
et alio dissoluto in
ad hoc respondant
De talibus itaque re
et religionibus
visum potest ad
dicit xpi iustas
reualat aut
impugnatis dilatis
deu factore suo et
de odo saluati suo unde
et pauper in seculo
et in religione et ibi
sunt xpi q. y. ca. glia
deu. Quibus au-
meritantes anima cor
et mali religiosi quod nome
habet pueris agendo
nec in ecclesia quoniam
per xxviii. nemo xiv
et monasterijs. Amplia
et dicit lapsus religi

omni est
oppressi
in consi
Tales h
pme et
quod debet
q. v. ca.
fendo v
et y. ca.
bent et
sua dicit
furs de
viduata
et raptor
v admist
ram de l
qua apu
Tria in
monasteria
per hereticos
per greca
nec per se
mbus pe
plura mo
deseruit
dauente
de qua d
superbit
ob tale
rehabita
non bibend
do midam
dimittit
eis in i
dono de
uastare t
sere x
dum in
dicit et

de civitate superbiunt uel lasciuunt
 De hoc dicit Jeremias ad heliodorum
 epum Sunt diaconi monachi qui
 fuerunt seculares possident opes
 sub christo pauperes quas subloquendo
 dyabolo non hucunt Suspirat
 eos ecclesia diuites quos tenent
 mundus ante mendicos Audiatur
 illud illi monachi Qui nutrit
 cibum et pueros in scandalum
 ecclesie et prauum animam quorum
 nonnullos nomina pauperes christi me
 dicantes repellit et cibum pa
 nino christi nutrit Tales non
 mona religioe reperiunt sed impii
 bus reformant nec ipsi emendant
 tales quentis et reformant qui
 de illis et deo alio dissoluto in
 districto iudicio respondeant
 cogitatio pnt De talibus itaque re
 ligiosis lasciuis et religiosis
 non reformant uisum potest id
 quod scribit deus xxxij Intra
 satius dilecti recalcitrauit
 Inanissatus impinguit dilata
 dereliquit deum factorem suum et
 recessit ad eos salutem suam unde
 detestabile est pauperem in seculo
 delictum esse in religioe et ibi
 mella fastire yij q. ij ca. glia
 Audiant delicate uiuere Au
 diant inuenientes omnia causa
 scribit mali religiosi quod nome
 sanctitatis hnt pueris agendo
 amplius nocent in ecclesia quam
 alij dicit lxxxij nemo xij
 q. ij ca. monasterijs amplius
 radie quia deca lapsus religi

oni est gverras et tyrannus
 oppressio de quibus tyrannus her
 inconsiderate quia huius q. ca. ca.
 Tales tyrannos debent reges q.
 pme et ex terminare so scribit
 q. debent oppressos releuare xxxij
 q. v. Regum Debent etiam de
 fendere xxxij q. ij maxmannus
 et y. ca. se Item et principes de
 bent etiam et platos eorum defen
 sae dicit lxxij valencianus nisi
 fursi debent intendere ad tuas
 ruiduas et pupillorum pteacione
 et raptorum refrenacionem xxxij q.
 v. administratores Porro q. ex ty
 rannide lapsa sunt monasteria p.
 quia apud grecos et latinos ecclesias
 imia nro tempore sunt deuastata
 monasteria nunc per saracenos ne
 per hereticos ut in bohemia nunc
 per gverras principum in francia
 nunc per seculares dominos qui ex acco
 nibus predis et oppressiombus
 plura monasteria depauperant et
 destrunt Et eorum p. gemitores sim
 dauent et epulentur diuaniunt
 de qua clade dicit psal. Domini
 superbit impius in cordi pauper
 Ob tale in fortium coacte sunt
 reuabite deuoti Ceremonia de
 no bibendo amul et no hntan
 do in domibus sed in tabnaculis
 dimitte in pte vigorem apert
 eis in iudicij tempore quo nabucho
 danos rex babilonis incepit
 uastare terram isrl. dicentes
 Jere xxxv Venite et ingre
 diamur in hnt a facie exercitus cal
 deos et a facie exercitus syrie

rehabite

Sic postmodum religio de testa
Dne habebatur in templo retis sim
ditus desiat ibidem Unde nabuza
dam princeps exercitus dicti nabuchor
intrauit in hunc succendit domum dñi
omnem q̄ domū obussit igne et
muros in hunc morantū destruxit
Et translati sunt cū vasis viri et
femine in infinita multitudine et
sacerdotes cū multis in babilonis
regnum in vlt̄ Unde q̄ na
buchoor rex pessima regnae cepit
in in hunc et morantū cultū va
dei de templo eliminavit et cū
in hunc ydola introduxit Ceremo
nias omnes prohibuit Ita ut nullus
se auderet in deū notare put h̄
p̄mo machabeorū 1 Sane q̄m̄
talia mala gverarū sepe suis
peccatis merent̄ p̄p̄tus Tame
valde verend̄ ē q̄ similia plus
merent̄ deformatas dei et religi
ositas q̄ laycorū fm q̄ dicit cris
p̄tus dictum ē an p̄ma radice
Ibidem uideatis Nomen uident̄
totam eccliam infectam maledic
ta symonia p̄t declarari in
tractatu de planctu ecclie nonē
lucerna d̄ndim̄ gaubne quid fi
et tandem Quis refrenabit for
tassis uement̄ tempora quod a
resoluent̄ uoces aut nō ordi
nabunt̄ sacerdotes ante xl an
m̄ qui si tanto tempe caste ma
nebunt̄ p̄simend̄ ē q̄ amplius
gaubnebunt̄ aut flagellabunt̄
clerū vuga ferrea Quia sup̄io
res non uisitant ut decet p̄
archidiaconos Et auaricia ma

culauit om̄i manus Cū aut̄
auaricia sit ydolorū cultus ut ait
ap̄tus non inueni p̄pter ydola
materialia sacerdotū isrl̄ dure fla
gellatum ē ut diximus Ita p̄pter
cultū ydolorū m̄sticos flagellabit̄
clerū nisi fiat reformatio Unde
dicit greḡ Super illud videns
ihesus ciuitatem fletit super illā
quā em̄ narrauit mala futura Et
p̄tinus templum ingressus ē ut
de illo uendentes et ementes eicet
p̄fecto in notuit Quia ruina p̄t
ex culpa maxime sacerdotū fut
Sicut aut̄ euangelista alio didi
cimus in templo columbe uendebat̄
Et quid p̄t columbam nisi sp̄s
s̄c̄i domū accipit̄ hoc ille Xena
symonia ē q̄ coram infectat eccliam
q̄ impedit reformatiōem Unde
uidemus uendi sacramta uendi
b̄nficia Et ita in usum deductum
q̄ apud multos p̄latos nō reputat̄
peccatū Nec inuenit̄ nōs tempe
exorbitantes si a subditis etiā
pius corripiant̄ Quia scribit̄ q̄
balaam p̄mercede iniquitatis
ab asina corripit̄ p̄mit̄ in ex
plum q̄ p̄latū p̄pter culpam a
subdito et doctus ab indocto p̄
argui y q̄ vii s̄ balaam et
s̄ Item cum et ca paulg Au
diant̄ p̄lati q̄ scribit̄ symoni
aci si non renuacient̄ sit adept̄
et p̄mit̄ in et̄m̄ p̄bunt̄
1 q̄ 1 Si quis neq̄ Symonia
s̄t̄ consendi heretici 1 q̄ 1 qui
cūq̄ et y ca se et ca qui
studet Existimand̄ q̄ nō nlli

... redime suos m̄sticos
... dñi sup̄m̄ caritatis m̄ta
... dñi dñi lex sacrati
... m̄sticos est m̄sticos redue
... m̄sticos illud et
... m̄sticos s̄t̄ iudice
... m̄sticos quibus de
... m̄sticos quia in suis iudicis
... m̄sticos ergo p̄ timore iusto
... m̄sticos de se uolunt̄ rebellis
... m̄sticos sine m̄sticos illud ubi
... m̄sticos debent̄ quibus debet̄
... m̄sticos illud q̄ nōs h̄
... m̄sticos p̄ h̄ m̄sticos impendit̄
... m̄sticos quia patet p̄
... m̄sticos s̄t̄ et in s̄m̄do
... m̄sticos quibus debet̄ amō
... m̄sticos nō deficiat̄ id p̄ amō
... m̄sticos exp̄dit̄ adū p̄t
... m̄sticos h̄m̄ totus clerū
... m̄sticos et religio nō timet̄
... m̄sticos ut decet
... m̄sticos quia sicut dñi adam
... m̄sticos se auerit̄ ad deū su
... m̄sticos ad am̄ max cor
... m̄sticos cap̄t̄ dñi mota dicti
... m̄sticos legem in m̄sticos meis
... m̄sticos mentis mee Et ad
... m̄sticos aduersat̄ vōi dñi
... m̄sticos s̄t̄i clerū Et cog
... m̄sticos p̄ncipi secularium
... m̄sticos Italia nō m̄sticos
... m̄sticos ip̄i ade quē p̄t
... m̄sticos obediebant Sic
... m̄sticos ecclia se auerit̄
... m̄sticos ergo rebellis
... m̄sticos s̄t̄ Et in p̄ncipi
... m̄sticos et eorū officialibus
... m̄sticos m̄sticos s̄t̄

Plati non reduunt suos miores
 p medias in supmū crarogice muta
 legulam beati dyomisi lex sacratissi
 ma diuinitatis est in flores reduit
 in supma pmgando illuando et
 pacificando et ai plati sunt iudices
 corrigendo et iudicando quibus de
 beant timor quia in suis iudicijs
 exorbitant ergo p timore iusto
 iudicis dei eis retribuit rebellio
 Et quia sunt maistri illuare ubi
 et exemplo debentes quibus debet
 honor In qua illuare qz nro tpe
 defiaut ergo p hanc impenditur
 qtempus Vniuers quia patres per
 admistracōm sacros et in fomado
 eos in caritate quibus debet amo
 In quo quia nre defiaut id p amoe
 a subditis rependitur odium put
 uideat q odio hanc totus deus
 et secularis et religiosi nec timet
 superiores nec honorent ut decet
 Quis accidit quia sicut dicit adam
 per peccatum se auertit adeo su
 prore suo quo ad aiam mox cor
 p rebellae cepit aie mota dicit
 apli sentio legem in meibz meis
 qtraiaz legi mentis mee Et ad
 diat Sensus aduersat voi dia
 aut figurat statū dei Et copā
 statū laicorum pncipū secularium
 et psidmū aialia mox incepit
 eam rebellae ipi adeo que pns
 sine rebellione obediebant Sic
 pnt in ecclesia se auertunt
 adeo supidi suo ergo rebellioes
 iste exorte sunt Et in pncipibz
 secularibus et corp officialibus
 tyrannides introduce sunt

Quibus et conuentu religiosorum
 destruitur depdant in festant
 et seculari que omnia vident
 sicut et sasma ex supmis platis
 spualibus orta sicut dicitur est
 de rebellioe et diuisione paab in
 ter corpus et aiam ade et mte
 aialia et adam Que aut sunt
 cautele tyrannorum dicitur e in co
 sidacoe none radit Sextadecima
 radix lapsus religioni e porochi
 or plinū incorporaco ppter q
 aut reformari vix pnt aut si refor
 mate sunt vix in bono perseue
 rant Quibus per religiosos sala
 aiaz pncipū posset mchitatis so
 lus aut alteri qpnaty multū ma
 net extra sui cenobii Sicuti au
 ram hntibz nōis faalit eis pla
 cet fuga monasterij horrent
 exinde fratis in claustris gubmit
 moram trahit nō e satis sepe
 circa sexum femineū Et impli
 tal hē rebus temporalibus Quibz
 sequit mabedia ad supiore ne
 gligenaa motentis mequla
 Castitatis pncipū et philargre
 viam prudenti igit consilio vsi
 p pncipū pces pdicatorū ordms
 qui in suis statutis mhibent ne
 p eis aliquis recipiatur locus
 au sit annexa cura aiaz seipm
 face canonicū regularitū ut
 audio consensu vnammi multa
 ingermame pntz reformata mo
 nastia perrepti ptea relacōne
 vi fidedigni dit se mqr so nydes
 sacre theol solemmis pffesse
 Quendam nri tempis abben

fuisse alius ordms Qui cu re-
puct suu monasteriu multas cade
siaz prochnaliu esse plebanu litas
uel bullas confectas desuper dms
scabellu distepfit dicens motu
mirantibus malo certas
perde qm bonos monachos Sic
ergo fideles plurim qui puidere
poterint xpi oculois huius metis
fuisse dmonstrari be greg^o Qui
cassorio arimanesi ep^o ita scri-
bit missus publicus in cenobio
oio phibemus ne in dei suoru
recessibus et in cord receptant
nulla p^otais pbeatu oratio q
uentus Qui non expedit a^oabz
cord nec audeat ibi epus k^othe
dram collocare uel qm libet p^oate
exere impandi nec aliqui ordi-
natiom leuissimam facendi nisi
ab abbate fuit rogatus Quate-
nus monachi maneant in abba-
tu suoru p^oate ut remotis vex-
atombus et amctis granam
bus diuini opus cu summa de-
uotioe annu perficiant Et hec
rom q y tuos^o vbi glo super
publicis dicit publicis in quibz
darius p^otoz que fuit in hora
traa Sed publicis v plennes
bu cantant Et super vbo recessu
dicit p^oaus ergo erant monas-
tia in plitudine qm in urbe Ex
pmissis ergo vbi radiabus reli-
gionem in facientibus possint v
vi cautele elici a sensu contratio
per quas relapsa possint mona-
stia reformari Et consueti iam re-
formata videlicet ut digni et boni
p^oplatis ponant^o vicia debita

conugant^o In vales officiales no
ponantur facilius in regula et
statutis non dispensent Neq^o qm
rebellio fieri permittat Temporalia
fratribz in nullo appentur Vno
fres uel multu caute cu secula-
ribus quiescent^o Studiu litaz
presertim sacras in docti officijs
sacraalibus non inuident mi-
nima mala omisa ne fiant
puideat^o Monastia no minus
multiplicent^o ffemms fres n^o
cu magna n^oitate no quiescent^o
viri boni p^oposse manu teneant^o
diuicie supabundantes auent^o
p^odate terre crebro vni deq^o
et sancti exorent^o Et cura p^opos
fres aut non teneat^o aut solu
per solidos regatur uel in toto
admat^o Ex hys et similibus
q redutibiles p^o ad istos p^odece
gnales modos patz quomo re-
ligiosi reformandi s^o Etia n^opte
seculares Et hoc adhibitis hys
consideratombus q p^odicta sunt
in p^omo tractatu secundo et tercio
Et theologiam non solum p^o l^ocast^o
sed etiam mysticam q e fundam^o
tu omis religionis ve et sup
vita otemplatiua fundate qm
obrem patz q ad reformand^o reli-
giones nate e fieri p^oncipaliter
p^o theologiam mysticam Etia
et scolasticam qm in moder^o in u
iste ignorauerunt Id eto mo-
nachis habenam minus relax-
auerunt p^opter quoz relaxatoz
lapse sunt religiones Et tota
ecclia somonia lubacate supbia

et alys vicijs e nes
feta Que nisi reformet
regi ferrea visabit et
p^o mudi p^ouigabit Cui
se benedicti semper et i
fenti amen **Impugnatio**
monachic calide l^o
p^omo decau p^odictas
lapse lapsu in religioibz
mista callidissima con-
sulariu no reformata
p^omonachis refugit et pa-
p^oditur de quibus scribit
p^omo sine p^oimendi
p^oate p^ostantes vni
p^o contra iniquitate super
p^o p^ontis nec non ex
p^o in p^octis quicunt
p^oam quidam salte reli-
gionis scilicet allegant
p^o de se reformare qsi
p^o aliq ena fragiliter
p^o aliq consuetudinem
p^o malam voluntate
p^oales uel dyocesi expe-
p^o reformaco conalio
p^o m^ose nouitate singu
p^o p^ouendam q^o fusione
p^o p^odenau patru aut
p^o aliq p^oter supiorid que
p^o dispensacoem aliq p^o
p^o vicijs uel amctis
p^o defetione Aliq p^o
p^o p^ontis uel p^ontis dig
p^o aliq p^o p^ontis autus
p^o p^ontem q^o fiet Aliq
p^o p^ontem Aliq ne p^o
p^ontis uel ut p^ontis
p^o p^ontis h^o p^o
p^o quas narrant unq

auaricia et alijs vicijs e meo
 tempe infecta Que nisi reformet
 dicit virga ferrea visitabit et
 malitiam mundi purgabit Cuius
 nomen sit benedictum semper et
 scilicet seculu amen **Iniquitat**
reformatione talide r

In symone deorum porditas
 radices lapsu in religioibz
 et eia secularu no reformate
 qui reformationem resigunt et pa
 cem impediunt de quibus scribit
 duobus poms sunt puniendi
 pacem ecclie perturbantes vruq
 q i qui contra iniquitate super
 iniquitate ponit nec non ex
 cusatores in peccatis queunt
 Quam obrem quidam salte reli
 giosi eam sculaes allegant
 q solus dei sit reformare qsi
 desperantes alij eia fragilitat
 huius gnis alij consuetudinem
 alij platorum malam voluntate
 alij claustrales uel dyoceses expe
 tare gnales reformationis conalio
 alij rei misse nouitatem singu
 lacem alij laudendam q fusione
 alij ppter precedentiu patru aut
 coimtem alij ppter superioru que
 fieri possent dispensacoem alij ppter
 necessitatem victus uel amictus
 in religioe defecione alij ppter
 nobilitatis status uel psonaru dig
 nitatem alij ppter psonaru cultus
 diuinum paupertatem q fiet alij
 timent turbacoem alij ne scilicet
 maior: peroratio uel ut ptebit
 in sequentibus q dicitur hinc p
 fabulacoem quas narrant in q

sed non ut lex dei hec sunt ra
 tula maligno homi quibz deus
 et caritatis condicoes extinguunt
 uera illud i ad cor vii Vbi
 aptus dicit caritas pacens est
 benigna e id e larga egens
 Caritas emulat r non inuidet
 uel tristatur de aliena felicitate
 non agit perperam r puerse impe
 diendo ne bona fiant Non in
 flatu sz superbiendo de domo
 vel non in flatu cont pxiu
 etiam si pssere cedat sibi non
 e ambiosa qua no uole alijs
 pxiu no querit q sua sunt tm
 sed que alioz sz paret uel sibi
 ablata no repetat cu scandalo
 no iritat r no quocit adma
 uel ad vmditiam p iniuria sibi
 facta no cogitat malu p se fac
 alios nec facit si puerit no gra
 det super iniquitatem sed poci
 dolet si videt aliquie peccare
 i cor vii Congaudet aute
 vitati i uerbis vitas uel vi
 tati i opibus iusticie Caritas oia
 suffert p uitate omnia credit
 q uitas suadet nec de omnibus
 quia soli uitati credit omnia su
 pat q uitas pmittit oia susti
 net r omnia pmissa patietes
 expectat ut Caritas nuq ex
 adit nec in hec seculo nec in
 futuro r Vnde scribit Vbi
 caritas non e non p e iust
 ticia p pxiu q i Vbi porro
 ex quo theologa misit que
 e ut ait bea rtho Vera xpia
 noza sapia et fundamtid om

religionum ad civitatem dirigit
pate patet in pmo tractatu huius
compilationis Et cum pfectim vo
ta religiosorum et eorum exercitium ten
dant ad civitatem detestabilem et
audire illos qui talia excogitant
ut reformationem impediant Et ut
iuxta terribile verbum domini quod in
sordibus et sordescit Sicut vicio
si religiosi dicit et plura vicia
et symonia in se habent que sine salutem
in memores dicit non posse fieri
reformationem per homines quia
est solus dei spiritus est datus gratiam
reformationis Idcirco frustra
laborant reformationem volentes
Et reformationem fieri per homines
clamantes Graubius respondet
alexander de halis per anselmum
in libris de libero arbitrio dicens
vni quidem est homines de sui li
bertate arbitrii sine dei munere
non posse gratiam solus spiritus v
tutibus nichilominus que non obsta
tibus in parte est hominis gratiam
dei oblatam recipere Cuius ponit
anselmus exemplum nam ad vi
suum exiguntur in quibus obiectum
visibile aedum et lumen non
obstaculum et partem potentiae in
sine seu oculus Unde quoties
talius oblato homo non videt
Et tamen habet potentiam videndi in
sua retenta Oculum enim datus
sola lumen sublato homo non vi
det Ita de tribus alijs dicitur
est Sic etiam ad videndum deum
seu diligere eum super omnia Ex
igitur deus dicitur lumen gratie

ne obstaculum ponat patri per per
uersam voluntatem potentiae
voluntatis actus libera nec
aliquis aditus causam per quod gratiam
sibi non datur Quia concors
omni theologorum est doctrina facta
quod est in se in fallibilitate gratiam
donat gratiam non modo abso
lute sed ex dei pacto quo ait
zacharie primo Conuertimini ad me
et ego reuertar ad vos propter quod
dicit anselmus hoc deum dicitur
homo tantum de hinc non habet gratiam
quod deus non dat sed quia homo
non accipit Unde augustinus
creavit te sine non iustificabit
te sine te Exemplum sicut in parte
te hinc apertis fenestram ut in
tunc radius solis qui impeditur
ne iniret propter obstaculum et
in parte hominis apertis ex seu
voluntate remouit obstaculum
hoc est peccatum patris et debet in
tentare et amplius non omittit sed
faciendo quod in se est Et quia
deus sol iustitiae patris est in ore
remoto obstaculo voluntatis in
trat radius gratiae dicit enim deus
ego sto ad ostium pulso Unde
sicut sol equali luce super omnes
irradiat sic gratia dei sine omni
accepte personarum equaliter omnibus
in funditur deus est in unum nec
quod per se sicut in naturalibus
disposita materia sufficienter a da
tore formam fertur sicut a sic
adeo qui vult omnes homines sal
uos fieri sine dubio in a amu
ente voluntate gratia ei in fundi

et
quod
mi
De
et v
sup
com
mū
mū
mū
sim
sū
ppa
regi
co
hū
nepo
ille
adu
nepo
gros
tū
ut a
plur
em d
tos n
eū q
amū
fici
vene
quid
et p
et ca
dub
eū
cad
et l
gen
act
fug
fieri
in hys scilicet aliud lo
me nichil potestas face
vni est quia sine spea
gratiam nullus a
mortalis resurgit sed
gratiam deus ut in an
dicit et nulli subtrahit
oblatam in parte est hominis
sine in structis sequi
et respicere omni obrem
et rebelles subditos p
quod et iustitiam li
et magis papae in hys
se eisdem parte sub
Cetero sicut pbona li
voluntatis simope labo
est et sine a mala
voluntate est fugiend
etiam bene anselmus
et similitudinibus tribus
et videtur fontis fetido et
est hecbe venenose
per ppam voluntatis et in
et velud fontis qui in
et dicitur et quibus et
et in mirabiles de
et omni locis in quibus ipse
et separant et in quibus
et et duo et plures plu
et ita quod ppam vo
et gratia diuidit et quibus
et sine nullo quibus
et voluntas aut est in de
et aut aristate aut ex
et delationis gratia per duo
et vni et tunc magis cor
et aliud in tunc et tunc
et et per late dedu
et delatione deducit xxx

Adm qm cu hys stec illud Jo
 xv. Sme me nichil potestas face
 re siquidem vni e quia sine pcca
 ali dei modo gratia nullus a
 morte pcti mortalit vestigat Sed
 hanc motione gratia deus ut in an
 shelmo dicit e nulli subtrahit
 Sed ea oblata in pstate e homie
 eius motum sine in smctul sequi
 negliget uel refutare omi obrem
 eam plati rebelles subditos p
 penas poituas et puatuas li
 ate pnt castigare papue in hys
 in quibus se eisdem platis sub
 diderunt Cetero sicut p bona li
 beritate voluntatis simope labo
 rand e Ita ego sine a mala
 et ppa voluntate e fugiend
 Cuius malitiam btus anshelmo
 in libo de similitudinibz tribus
 assimilat videlicet fontu fetido re
 gne aduice Et herbe venenose
 hec inquit ppa voluntas t. cu
 omis mali e velud fons qui in
 ta capita diuidit. Ex quibus ri
 muli diuersi et in nuabiles de
 uiant Qui locis in quibusda
 abinuicem sepant Et in quibus
 dam uo duo et duo et plures plu
 ribus quigut Ita quoq ppa vo
 luntas in ca gra diuidit ex qbz
 vicia diuersa et sine nuis quigut
 que qm voluntas aut e in de
 lectacoie aut curiositate aut ex
 altacoie Delectacoie gra se duo
 pncipia vnus ex tuis m qnz cor
 pis sensibus Quid in tuis tate
 affectionibus et pcca late dedu
 nit q ex delectacoie deducit xxx

et vni delectationis gra m ipis
 qnz ex tibus sensibz Et in aut
 multa hys plura delectatione gra
 Delectacoie quidei qm sine illa
 e vitalis nascimr vni vicio gra
 Insuper ondit q ex exaltacoie nas
 citur luxu adulteriu fomacis t
 mudiua ventis mgluices et alia
 multa exaltacoie in amie gloria
 mudiua ira tristitia auaricia et
 similia De curiositate mjetudo
 suspicatio detractio raris. Rursus
 ppa voluntas e velud adultera
 regna que se audam regi adul
 tero amicit Ex quo etia tres filios
 hnt Ex tribus filijs tot filij et
 nepotes sunt gemti Per igitur
 ille cu regna audam alteri regi
 aduersatur Collecto filijs et
 nepotibz exercitu regnu ipius ag
 gressim pdatur hic aut exerci
 tus seruos illius regni inuadit
 ut aut plures vni ac vnus
 plures aggrediant Quosm qz
 em de vnt pnt vntos et adduc
 tos in carcem tradit exigentes ab
 eis qntu nuq solue pnt Sed omie
 amibus miseris in carce isto de
 fiaut amp ppa voluntas herbe
 venenose assimilat omi medica
 quidam pitissima cui p gema hoc
 e pms penabus gmmat ut si
 exca qmedent leprosi effecta pail
 dubio mterivent Illi itaq pcept
 eius obedire noluerunt sed ex
 cad herba qmederunt Vnde
 et leprosi effecta leprosos filios
 genuerunt mortui sunt t hec
 attendant omis qui reformacois
 fugiut dicentes frustra appet
 fieri reformacoem quia solus dei

Reformatio ex voluntate talium quae
ipsa sunt fecundissima et effluunt fecundis
sicut pluuie aquae etiam in defectu
malis persuasionum. Unde in eis quae
iuris in intellectu in eis sicut in demoni-
bus sic illustratis nichilominus eorum
affectus sicut in demonibus est in
tantum deprauatus quod non secundum in-
tellectum operantur sed dum tarat
sicut demones secundum malitiam af-
fectus sensus huius in iusticia huius
arma huius in intellectu non inueniunt
si de talibus dicitur quod persuasiones et
practicam equitatis suadent que
sua sunt falsis allegationibus im-
pediunt. Illi proculdubio dicitur vei-
sasmatica quae reformationem impediunt
ergo ab omni eorum mentaliter
recedunt. Quomodo de eis quae
sasmatica sunt scribitur. Sasma-
tica sunt in statu perditionis xxviii
q. i. ca. quatuor. Sunt ex ecclesiis
et extra corpus christi vii q. i. sine
dignitate et officio puerant vi
q. iij. Si quis pro Temporalibus
punitur vii q. i. Denique Perio-
res sunt pagani vii q. i. De-
mque xiiii q. i. non afferamus huius
fugientes reformationem volunta-
tem suam fornicariam diabolo
tradunt. Sed circa suos dei ho-
e omnes qui laborant per reformationem
impugnare opprimunt et quicquid
punit puerendo laqueis diaboli vin-
culant et in carcerem terreni pecca-
ti mittunt. Nomen herbarum vene-
nosam quae dicitur dum se adeo a-
uertunt et ipsa voluntate ser-
uando contra preceptum domini man-
ducantur. Quid est frui nisi
iusticia quae dicitur. Sunt ergo omnes

reformationem sufficientes fontes se-
tidissimi fomacitices dyalo iura quae
ipsum vero legitur scilicet deum
postergant. Sunt leprosi quia
herbam venenosam manducant
per motum christi quibus peccato viuunt
et sunt seru peccati sui peccat
ut ait apostolus fruius est peccati non
mors itaque quod tales in se homines
dicit non posse reformationem fieri
ex eo quia reformatio sit solus dei
Ita possent dicitur quod homo non est
liber arbitrii sui agere quod vellet sic
deus narrant nos in actionibus
nostris quod hereticum est. Nam deus
operatur quod in omni reatu habet plena
potestatem propter in homine cui dedit
liberum arbitrium quod est propria hominis gratia
non est contra deum et hoc quia quod
propria est vni soli quoniam diuine non
attendunt tales quod ipsa libertas ar-
bitrii tante potestatis est ut assistente
dei gratia velle valeat bonum et
nolle vel detestari malum de eorum
ij. deus ab inicio constituit homines
et reliquit illum in manu consilij
sui adiacat mandata et precepta
sua et apposuit tibi aquam et ignem
ad quod volueris porrigere
manum tuam ante hominem vitam
et mors malum et bonum. Quod
placuit dabitur illi propter quod
ait anselmus in libro de filiis
hoc est propria voluntas quae et in
obediencia dei voluntate sibi
adnotatam habere non potest ut
si gratia aut hoc vel illud habere
velit veritate dicit non posse
quia deus vult orare quia dei
voluntate punitur ipsa dicitur vo-

De superbia est mian
Superbia quia sup
grudant in sub de vo
Et quoniam
a se nec voluntate
sup se hieo
et singulare di
deus quod vult debet
sibi sibi velud
debetur quoniam aut deo
Solutio patet quod du
voluntas bona et ma
voluntas hominis est
vel vultus di. Ivi na
Vnde volun
per quoniam sibi quoniam de
mudi diaboli quoniam mhe
voluntas bona est
diuina quae conformamus
voluntas. Cuiuslibet
velud eo: quod est
malis operum omni
in gratia dei heat
vbi diuini
nouit pducere
iugiter spiritu per
sententia omni
vniome lux
ne fiat re
peffima hinc
legitimus vni
cui papit ut
adulter: uo ut
legitimo se quigit
legitimos ge
miosa p sua
laborando p refo-
adulter: d
et filios

luntas. Hec superbia est micā
 omnis peccati. Superbia quia sup
 quod debeat graditur et sub dei vo
 luntate non vult ee. Et quoniam
 illam homo hē a se nec voluntate
 qm sequat vult hēe sup se hēo
 aufert deo q ppā et singulare di
 e. Solus em deus q vult debet
 hēe ppā voluntate que sibi velud
 corona regia debeat qm aūa deo
 aufere conat. Solus patz q du
 plex e ppā voluntas bona et ma
 la id parit voluntas homis est
 ausa vicij vel virtutis di lvi na
 ti vni q i sciendū vnde volun
 tas mala e pei qm scdm qm de
 sidia carnis mudi diaboli q mhe
 rema illecebris voluntas bona e
 quodāmo diuina q conformamus
 nos diuine voluntati. Cuilibet
 tas m homine e velud cor quod e
 bonaz vel malaz opacōm omi
 diu si cētis m graaa deū hēat
 m maritum p semen verbi diuini
 oia virtutū opera nouit pducere
 Si vero maligno iugit spūi pei
 suggestōm eius effiat sententia omi
 flagitioz et pei qm symome lux
 urie falsaz psuasōm ne fiat re
 formatio ex cogitans pessima hinc
 e mulier mte sūū legitimū viciū
 et adulterū vix em pcepit ut
 sibi gūgatū soli adulterū iū ut
 sibi. Si itaqz soli legitimo se gūgit
 legitima e filios legitimos ge
 nerat hoc e opera mōtōā p sua
 dendo et ope laborando q refo
 mātōe certē. Si aut adulterū o
 se gūgit adulterū e et filios

generat adulteros i opera et
 psuasiones quibus reformationem
 impedit et reformationem ordinis
 sui sicut famat de scribis mudi
 bus de non obsequantia impediētē
 reformationem ordinis sancti fransca
 Amplius quidam addunt iniquitate
 super iniquitatem ne m dei mtrere
 iustitiam diu ad impediendam et
 refugendam reformationem allegant
 fragilitatem nature nō posse por
 tare vitam patz et regulam et
 statuta ab eisdem quibz respondet
 q tūqz ordinis appbati statuta et
 alioz statutoz modi viuendi tā
 m firmis q samis e regulatē hūc
 qplexiom aqmodatōz qm qe vita
 nō regulata et m ordinata quod
 pmo deditur de religiois nam heli
 mandus mēptā ad repacōm lap
 sus ad galtherū apostatū monachū
 quid inquit ordinē nrm accusas
 intollerabilis duricias pfecto nō e
 ordinis sed accusantis est viciū
 neqz em e ordo ita dūz ut sit
 maccessibilis mportabilis aut cont
 nam alioqz nec ordo eēt. Sed tu
 fluidus es hntēa quid magis scd
 naturam q ordinatē vūc. Sic
 nulla vita ordinatōz q nra sibi
 em omia m nūo et pondē et
 mensura disponit ibi abus et
 reques et sompnus ad sufficiētiā
 nālem indulgentiaz ieiunia nō
 labores et vigilie a nēme vlt
 vices extorquet sed omia mē
 surate sūt. Simplicia em viciū
 et vestitū vita sustentat natā
 fouetur et qsiuat santas de
 mde quid natālius q sanus

da **santate** Quas faciunt et fecerunt boni viri Et quod amplius seculi flagitios quas collebant milites in exercitiis et obsessi mactati quas exhibent philocapti circa militem obsessa Si igitur pro divitiis aut honoribus profanitate corporis aut fediis delecta comibus filii seculi tanta sustinent Cur non corpus exercens est in abstinentiis per eterna gloria et perennis evadendis appetibus prebent enim se homines nunc in proficendo lapidem nunc in cursibus et luctationibus nunc in torneamentis et hastilustionibus Sed vix est que vires corporis temptare velint quid valeant quante enim vires latent in humano corpore quas nullus expirat nisi a creter temptantur Unde ignostus inquit dicitur bñ bñ ignoste dissimulans tergiversans et in his que ad te pertinent vix est qui velit expiri que possit Ex dei etiam assistentia proficendum est multum de viribus corporis exemplo apti phit in dicent dicit siquid scilicet thomas 2° de intransibilibus religionem potest inquit considerari religionis ingressum per compactionem ad vires eius qui est in religionem ingressum et sic non est locus dubitationis de ingressu religionis Quia illi qui religionem ingrediuntur non confidunt in sua virtute se posse subsistere sed auxilio diuine virtutis secundum illud ysaias 40° Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem assument pennas sicut aquile auerent et non labora-

bunt ambulabunt et non deficient Ex complexionis valore idem eliatur quia quibus viuendo modo humano natura non se tantum extendat sicut ante diluuium Tamen humana complexio non adeo lapsa est quod ad magnas abstinentias se possit extendere si assistit humano velle Tradit hoc scilicet thomas super 1° di 32° q. 1° ar. 1° Quod dicitur enim in forma uel gratia in quibusdam plus et in quibusdam minus inueniatur Et arguit in eo ar. 2° ante oppositum quod sic Sicut corruptio inquit famit ex parte prima pentum preedit ita et alie penalitates semper in homine cresunt quanto humana natura longius a primo pente recedit per successionem generationis Quia quiter dicitur quod homines nunc sunt breuioris vite et minoris virtutis quam antiqui fuerunt tempe ante diluuium Unde etiam ut dauid de hominibus sui temporis loquitur dies amorum meorum ut ipse dixit annis Et vix est quod homines ante diluuium longius vixerunt virtute diuina hoc faceret ad genus humani multiplicationem huius ille huic concordat albertus magni discipulus sagacissimus vltimus de argentina in summa sua libro 1° tractatu 1° cap. ultimo dicens nec est inquit vix quod quidam dicunt nam humana secundum tempora plus et plus deficit Quia circa originem mundi virtute diuina homines diuinus generati fuerunt in vita propter genus humani multiplicationem et sciam et artem per experientiam in uenturam Tamen hoc cessante inueniuntur ante multa tempe secta

p[er]finitum tempus vite humane
 quia adhuc manet qd dicit in
 psalmo dies amoro meo in p[er]p[et]uis
 lxx anni et hec ille cu sancto
 thoma p[ro]p[ter] m[un]da tempa vixerit
 et p[er]fati q[ue] complexio no e adeo
 lapsa vt acadiosi garunt Sane
 contra hec dicit p[er]ca de padua
 in sua s[er]mone p[ro]bat q[ue] m[un]da abeo
 q[ue] antiqua semit et q[ue] debilitat
 q[ue]no humanam dependet ex indice
 sup[er]iori et m[un]da vt declaro ad
 longum q[ue]muis iste doctor dicit
 q[ue] feruor ad bonu qui in p[er]fate
 homie e lapsus sit id no m[un]da si
 se excusant in p[er]p[et]uis vnde elia
 p[ro]p[ter] se mali religiosi excusant
 per debilitatem sic et seculares
 plati et dicit dicit uiuano
 p[ro]p[ter] q[ue]d sub m[un]da aiam in
 p[er]fatis et maculant q[ue]m d[omi]n[us]
 creauit m[un]dam et eius vita
 erat iuxta illud Sicut aia e
 vita corp[or]is sic deus e vita aie
 de pe d[omi]n[us] i[tem] si ante et
 eam creauit ad suam imagine
 au laus et gl[ori]a p[er] m[un]da scda
 amen

De reformatione

Ubi addunt excusatione
 in p[er]fatis allegantes ve
 p[er]fiam consuetudinem q[ue]bus re
 spondetur q[ue] consuetudo nulli suf
 fragatur ubi no e r[ati]onabilis
 causa m[un]duca nam eo et
 vitas consuetudine semp excludit
 di vii vitate et ca se d[omi]n[us]
 vi ca i et ca se vnde augus
 tina ad m[un]da q[ue]m oia
 talia qui neq[ue] sc[ri]p[t]is p[er]p[et]uat[ur] aut
 coribus q[ue]nient nec in galy s

9110

T[er]m[in]i p[er]p[et]uat[ur] reformatione
 in m[un]da yf[er]re

ep[iscop]o statuta in ueniunt nec co
 suetudine vltis ecc[lesi]e roborata s[ed]
 Sed diuerso loco diuersis modis
 in inuicem valent ita ut vir
 aut nuq[ue]m oia m[un]da possint
 Cause quas in eis constituendis
 homines secuti s[ed] ubi facultas
 tribuit sine aliqua dubitatione
 reseranda est am[er]p[er] sciend[um]
 q[ue] consuetudo t[ra]nsgrediendi vota re
 ligiosis uel alior[um] que sub p[re]cepto
 cadunt nuq[ue] legem face p[er] que
 p[er]fiam excuset sed potius q[ue] noua
 auget nec consuetudo sed cor
 ruptela dicenda e quia talis
 consuetudo co[n]tra legem diuinam
 e Que p[ro]p[ter] uouet et reddi
 te d[omi]n[us] deo n[ost]ro om[n]ib[us] ut d[omi]n[us] in
 psalmo Consuetudo p[er]uicax ex
 diuinitate no leuigat t[em]p[er]e
 sed auget xxii q[ue] i[tem] e[st] e[st] e[st]
 de symonia non satis porro de
 iteratis actib[us] contra consuetu
 dine s[er]p[er]tam humanam aut legem
 abrogant querit humberg[us] sup[er]
 p[ro]logo consuetudinis sui ordinis p[er]
 dicitur sic vlt[er] per consuetudi
 nem aliq[ue] possit m[un]da de s[er]p[er]tis
 statutis sicut per consuetudinem
 aliq[ue] sunt addita vbi q[ue] non si
 em consuetudo talis p[re]cessit statu
 tu derogat e ei et p[er] q[ue]n[on] statu
 tu no debet fual aut sit cu dif
 fensate et sic non induat co
 suetudo quia sicut dicit iura
 nullus act[us] m[un]duca consuetudine
 nisi cu fit eo aie ut induat
 consuetudo hec ale ad id s[ed] fa
 mosissim[us] dno canonu doctores

ca
 m[un]da
 de
 tuo
 q[ue]
 di
 m[un]da
 bea
 ex q[ue]
 iud
 lam
 p[er]f
 cu
 cog
 ten
 Si bo
 ex d[omi]n[us]
 Sic
 ex d[omi]n[us]
 mala
 e et
 q[ue] q[ue]
 plen
 tud
 le
 plen
 vera
 sim
 ten
 q[ue] p[er]
 de m[un]da
 de r[ati]o
 hec
 m[un]da
 la
 q[ue] p[er]
 tand
 rad
 legi

ca
 m[un]da
 de
 tuo
 q[ue]
 di
 m[un]da
 bea
 ex q[ue]
 iud
 lam
 p[er]f
 cu
 cog
 ten
 Si bo
 ex d[omi]n[us]
 Sic
 ex d[omi]n[us]
 mala
 e et
 q[ue] q[ue]
 plen
 tud
 le
 plen
 vera
 sim
 ten
 q[ue] p[er]
 de m[un]da
 de r[ati]o
 hec
 m[un]da
 la
 q[ue] p[er]
 tand
 rad
 legi

ex de statu mo. cu ad monastiu
 sicut contra vatiu non valet co
 suetudo Sic nec con religionem
 Et ead roe no e dispensas sed
 dispensas Quid s; sine rade ali
 q cont regulam et statuta attem
 pta dicente ysidoro q lex e id
 q roe constaret huic concedat
 Jo de neapoli vbi querit vtr
 ingrediens monasteriu ma qme
 debant carnes et alie obfuacae
 no obfuabunt Correcto statu
 monastii teneat ad obfuacae
 qm ibi non inveniunt nec pffessio
 e vtr sic q obseuae tenet no
 obstante q per abusum ibi religio
 lapsa e Alias quid valent visi
 tuades correctiones emendaciones
 et reformaciones q super statu re
 ligiosor sunt in capitulis grialib;
 et pomaalib; ex de statu mo. r
 in singulis regnis nec iste ing
 diens in aliquo grauat Si cogit
 obfuacae pmissio emissam de re
 gula obseuanda vno perse debz
 laborae ut desimitas monasterii
 aliqui ad forma debitam redeat
 Notat peca in nocent cand qoz
 ex de regula e p maos vbi mo
 nales dimagent papiut aasie
 recludi q q in regula ml qmeat
 de hoc nec pffesse sunt de melu
 soe Quert pterea idem Jo. de
 neapoli Quid si aliqui intrant
 monastiu in quo qmedebantur
 carnes peca conueta no dat
 carnes Et alias maiores auste
 ritates seruat Numq monachy

eas seruare tenet sedm pmaiaz
 mstatuom vtr fm hmo sup god
 de regul' Si loqueis deuue posi
 tiuo uel de iudias ealie Credim q
 q ingrediens qui anteq pffecit
 diligenter debuit attende q pro
 mittet nec se debuit sine deli
 beraco ad ignota obligare cum
 ex quo pffessio fiat in vtroq
 iudias eam tenebit semper il
 lam obseuae ut p q u con
 stant Et ex q motus causa
 Cu dilectus vbi Cano Insulacis
 cogunt suare regulam cyster
 cien Item ut dicit se bona i
 tenaone intrasse aut mala
 Si bona ductu pmissa q et dz
 ex deregul' lig et vix q ij diu
 Sic vnao docuit cum omnia ut
 ex de sac vne ca vnao Si
 mala non e audiendq Porro
 e et alia rade qua pffimit
 q qn regulam talem elegit q
 plene delibauit de one et acti
 tudine uel leuitate ipsius regu
 le vno q plus e qua si tuc
 plene no delibauit peca deli
 berac no p xvij q ij dilas
 sim Confitem tamen si impo
 tens est ad ordinem collecat
 q possit sciam dispensai
 de minoe religioe ut ex
 de regula Significatu est
 hec Joh' vtrq dicit aptea
 molauis ppa d pma ma
 la consuetudo non minq
 q permissa corruptela vi
 tanda est arue msl caus
 radiatus euellat Impu
 legiorius ab impys assunt

no

maiozem et hoc expressit non
 cogatur i mane sed transibit ad
 aliu ordmem quem valeat sustine
 Si vero non expressit credo q debe
 at remane Nec pot allegare dicit
 nec deceptioem quia sic melior sit
 sua condicio Et pot magis impu
 tai fatuitati sue quia non exatituit
 ut debuit pbat hoc ex de regl
 super co Consilia xx q. iii con
 stituit ex q metus causa ai di
 lais ex dequis quigato expte ve
 mens id per omnia dicit host lo
 u. p. p. de regula s. ad quid
 teneat ad idem wilhel mglo. ad
 dit dicens host q religioni ingres
 sus si non fecit pffessionem et stetit
 per annu qm si prestare noluit p
 ase cogenda est si in loco illo que
 intravit suabat religio Si autem
 no suabat ibi religio ut pmissu
 e in hoc cau nec ipse obligauit
 se expresse ad religionem suanda
 sed simpliciter intravit indulgia
 cogenda e no tñ pise vel ut
 pffessionem abmias ibidem cofatu
 tam faciat et religionem suet ut
 locu exeat et penitus dimittat
 In quo nec abusus ex cau mis n
 mis defendat amoro her alle.
 Non mis Nam qui in religione
 seculaiter vniut no seculu fugi
 unt sed mutant d. luy ca legem
 Nota scdm noua uia Exquibus
 pat q plaa uel auctoitate hentes
 corp pnt in viciis religios et sub
 dias suis modis pntat impand
 uigru regule et constacomi pto
 qui p pffessi patz cep q laadi

me artu pnt religiosi qui in loc
 reformatio pffessi p non formatio
 et paca se ad laxiorem vitam de
 derunt in alio loco eiusdem caa
 ordms ad idem e scilicet tho. me
 di. 38 Et dnt alber ibid dicentes
 q vocat mteptatm obligat sicut
 et extera emissim Et vocant m
 teptatm votum ai adulais pa
 tempus pbaoms in monastio ste
 tit Et ut tho. addit tenent tales
 in omi cau ad ta vota religionis
 pnapalia porro qmuis ibidem
 addat tho. sic de mteptatme pro
 fessus ad alias inque obfuanas
 quauis transgressio ex dissimilacoe
 platoru inducat qui diem vident
 tes corrigunt indulge vident
 non videntur obligari et pape
 si sint simplices qui talia diste
 ne sufficienter nesciunt Et alber ibi
 dem dicit Dissimilacoe legatoru
 et alioru platoru videt concessio
 uel indulgentia in hac parte.
 Veru tñ istis non obstantibz mch
 ista suffragant religiosi qui pau
 pertatem voluntaria in verasdm
 suoz tempalium bonoz caritate
 seu resignacoe no obfuare di
 nosant omnia ibi defiat vnu
 decibus subalibus ad q quilibz
 pffessus tenet nec se puatis
 uiuare pnt hi religiosi qui as
 tringi solent per suos superiores in
 actibus suis capitulor et in co
 rectionibus alijs seu visitacoi
 ad alia extra illa tra subalia
 qz tñ mala sit dissimilacoe
 nichil aut penitus se tñ pnt

fauor natiuitate uel alias indigna
 eet multa p̄terea boni futores p̄
 qui malos calcos portant et tñ
 alyb optimos conficiunt Sic multa
 p̄ plaa et qñ curati et p̄dicato
 res mali qui tñ alios iubent bñ
 facere vnde et talibus obediend'
 eẽ enandat etiam xp̄us math'
 vñ vbi dicit q̄ tñ iesus lo
 cutus e ad turbas et discipulos
 suos dicens Super cathedram
 moysi sederunt scribe et ph̄ei d̄
 queatq; dixerunt uobis fide et
 fide scdm̄ uero opera corp̄ nolite
 facere dicit em̄ et nō fauēt ill
 ligant em̄ onera grandia et im
 tabilia et imponunt in humeros
 hom̄ digito aut̄ suo nolūt mouē
 p̄p̄ea put dicit hugo de xij ab
 usombus Tres sunt species ne
 gligenōū platorū quidam sunt
 qui bñ uiuūt et subiectos bene
 uiuē cogunt quidam sunt qui
 male uiuūt et subiectos male ui
 uē uolunt quidam qui bñ ui
 uūt et subiectos male uiuē pe
 nitunt exemplo p̄tendunt sed
 nō m̄cepando delinquit licet ei
 bñ uiuūt nam tñ e ut de gre
 ge sua sibi gmissa dno gregis
 raonem reddant illi uero qui
 male uiuūt et subiectos bene
 uiuē cogunt errantes reuocant
 qñtū e in iussu iūoris Qui aut̄
 male uiuūt et subiectos male
 uiuē uolunt etiam gregem sibi
 gmissimū vna sc̄a occidunt pla
 ti ergo qui male uiuūt et tñ
 subiectos uiuē uolunt vñd actū

debet d̄m̄bus impendunt videli
 qui pastant eas uerbo et facti eẽ
 pati subsidio licet non pastant ex
 emplo hec quidam ex sup̄p̄e d̄a
 fuit tñ constat plati eẽ malū
 nō obstante q̄ dicit q̄ plati
 eẽ obediend' tamen mali plati tot
 m̄dabus digni sunt quot ad sub
 ditos suos p̄dicatois exempla
 transmittit vi q̄ in ca papue
 pouo plati qui reformare labo
 rat subditis ex hoc nō nec ex
 alyb indiffentibus q̄ ad bonū uel
 malū p̄nt m̄p̄ari debet maluo
 lus vmo potius beneuolus iudi
 cāi Alioqñ subditi temerarij iudicij
 nefas merent dicit dno math'
 ap̄ e nolite iudicare ut nō iudi
 cabim̄ Super quo auḡ hoc lo
 co nichil aliud p̄p̄i existimo
 nisi ut ea facta q̄ dubia sunt
 quo aũ fiant in meliore p̄tem
 m̄p̄tent Delib̄ aut̄ q̄ nō p̄nt
 bono aũ fieri sicut blasphemie
 et huius nobis iudicare p̄mittit
 Defactis aut̄ medijs q̄ p̄nt bono
 et malo aũ fieri temerarij est
 iudicare maxime ut adempnans
 vti p̄terea plati siue bonis
 siue malis sit iure suo qñ man
 dat subdito ut bñ agat et suad
 ea uom̄ regule et constitutioni
 q̄ distinxerunt p̄fessione labia
 sua Etiam apud subditi est
 uoti debet qñ se p̄misit obediā
 suare plati suo scdm̄ regula
 statuta De v̄ q̄ dicit reform
 maaom eẽ nouitate et singu

lazitatem in hoc impij sua cecita-
 tem manifestant et ignoranciam
 novitas om non semper in malo sed
 sepe in sacra pagina in bono recipit
 vnde nullus reformari potest absq in
 ducente nove forme vnde toto co-
 dit in su debent stude et seculares
 et religiosi ut in novitate in spu
 serviamq inq aplis ad ro. vii
 in novitate spu et non in vacu-
 tate lre vnde assime qm novi-
 tates sacra docet scriptura pmo
 novitatem cordiu in pntendo de
 vita pnta qm novitatem dnt q
 mittit exch y dabo vos cor
 novu Scdo novitate ois q vbi
 ute pdicemq et cantemq q v b
 pmutat m vltimo Inguis loque-
 tur novus Et in psalmo Cantate
 novu cantate 3o novitate que-
 sationis de qua cor y Expirga-
 te vntu fermentu ut stas nova
 consperso vntu novitatem fame
 bone et novu de qua vsa 32
 Vocabitur tibi nomen novu q
 ob dm nominavit vntu novitate
 vite quo heb io habentes itaq
 fiducia in sanguie eius q mnt
 aut nobis viam novam Scat
 in reformacionis simili q novitas
 cu a sanctis vitupat doctribus
 mptat aliq q nec a sacris a
 pbatid e scripturis nec ab ecclie
 sancte vltibus Certu aut e q re-
 formae mores scdm regulam et
 statuta ab ecclia appbata dnuce
 nichil mali sed maiore vivendi
 pfectionem in pte dmostat no
 ergo novu e q a ducentis an-

nis ab hys traditu e et practi-
 catum patribus quo tota vbiq
 in vita et doctrina colit ecclia po-
 ro de singularitate pi mo se pan-
 dunt aut malivolos aut ignoran-
 tissimos Singularitas put mptat
 viciu de qua tho 2o 2e q 102 a
 beato bn quod e gradus superbie
 qui opponit gradum humilitat In-
 quit on quibus gradus humilitatis
 e tenet quod gms regula monastij
 he au opponit singularitas per qm
 aliquis sanctior erit appare aly
 Videat hic mentis campos q a
 pud religiosos singularitas e et
 dicit pmo q no vlt tenet q cois
 tenet regula monastij orua in
 monastio sepe monachoru multitu-
 do non sequit q pfectu e regu-
 lam sed potius vitam mutat mu-
 danam per hoc etiam patz qui
 mpaulo quiescentes singulares di-
 cendi s ad singularitatem etiaz
 exigit ut quis sanctior velit
 appare qm existat hoc certe viciu
 ypocrisi importat et superbie aut
 in amib glie Ne dnm in religio-
 so monacho sed etiam in quolibz
 xpiano Turpe e ergo ei qui se
 supra ceteros iactat si no plus ceteris
 aliquid agat per quad vltora ce-
 teris appetat ut dice valeat no
 sim sicut ceteri homi no tamen me-
 lior ee studet sed vide no melius
 vult sed vide amice ypocrisis p-
 venit ex superbia dnm quis plac
 se hre quod no he vi q iii Si
 quis vero nemo aut in ecclia
 plus nocet q qui per uerse agere
 nomen uel ordmem stant gret

nemo plus sibi blandi-
 tur qd ceteris prouidentibus
 si in ceteris septem dies ie-
 Comodior sibi uidet vna
 peculiaris q tota psal-
 mus vocat plus mensur-
 atur q aliud Cui ex hys
 dicitur scdm amice apud sim-
 et eius opimo excoit du-
 hincant ipm in errore
 Cedit namq quod audit
 mndat q accidit obliuiscit
 dnm amplecti opmonz
 singularitatis vias debet
 super aliis operis super-
 biam mntu et amari ex-
 aliud facit ppter iactan-
 superbia ut se ceteris p-
 se ee viciu supbia
 beat hys si aut hor ut
 dem ppter maciam ar-
 ad humilicm spu ad vnt
 mpanaz pnter Exista
 vultu bone voluntas re-
 ceputat novitatem ut
 iactant quia reformaco
 vntatem vntas aut vnt
 xpianitas fidelu in
 pas xij q iij ipa so
 videntes vntate ecclie
 reputant vi q i dem
 q i qui in fine vbi an-
 de quq talis Sane lame
 re religiosos et seculares
 existentes qui que me-
 impedire Et inq
 iniquitate addit nec
 m dei iusticiam dicit
 in peccatis suade
 nu in corporant

di lxxxij nemo plus sibi blandi-
 de onoremmo qd ceteris prandentib;
 fiat qm si cu ceteris septem dies ie-
 unaret Comodior sibi uidet vna
 orationula peculiaris q tota psal-
 modia vnus noctis plus mcaueb
 que decemtent q aliud Cum ex hys
 q singulariter sedm amtes apud sm-
 pliores eius opmo exereuit du-
 miserim bnficiant ipm in errore
 induat Credit namq; quod audit
 et q intendat q accidit obliuiscit
 mcauom dnm amplecti opmonz
 nec de singularitat vicio debet
 notari qui super alias opera super-
 rogatione mrectu et amatu exer-
 cet nisi illud faciat ppter iactan-
 tiam uel superbiam ut se ceteris p-
 ferat quia sic eet vniu suspicand
 ut dicit beat tho si aut hoc ut
 inquit idem ppter maciam car-
 nis uel ad humiliacom spms ad vir-
 tutem temperanc ptinet Ex ipis
 pat q nullus bone voluntatis re-
 formacom reputat nauitatem ut
 singularitatem quia reformatio
 duat vnitatem vntas aut repn-
 tat conuuii xpianitas fidelium in
 vniuerso pacis xxij q iij ipa so-
 xpianam scindentes vnitatem ecclie
 in fideles reputant vj q i dem
 q xxij q i qui in fine vbi an-
 xpian de qusq; talis Sane lame-
 tabile e tot religiosos et scilicet
 in ecclia existentes qui querunt
 reformationes impedire Et inq;
 tatem super iniquitate addit nec
 mtrant in dei iusticiam Orueit
 excusationes in peccatis suade-
 te diabolo cui in corporant

Tales sunt scuta peccatoris pesti-
 ma quibus leuathan serpens cor-
 tuosus suis oculis consuevit copus
 mstram de quo rob xi dno ad iob
 de curbe ait Corpus eius quasi
 scuta fistilia opactu squamis sepe-
 pmentibus vna vni iungit et nec
 spiraculu mcedit p eas q be gg
 in mar? Sic ad m m ppositu expo-
 nit duru sed in cu labit fragile
 solet ee vas omne quod fustile est
 Scuta si sint fistilia in sustinenda
 sagittarum pmissione robusta sed p
 ausa fragilia scuta quide ferenau
 minime penetrant sed suo se lapsu
 p fragmenta dissoluit Corpus ub
 leuathan r omis iniqui diuina per
 obstinacom duri sint sed p vita
 fragiles Scutis fistilibus compari
 Cum em uba pdicacom aut re-
 formacom iacula se penetrare p-
 mittunt quod facit scuto supbie
 defensiom opponit Nam cum
 talia quisq; de reatu su iniquita-
 tis arguitur no cogitat quomo
 culpam corrigat sed quid in adiu-
 tois suis defensiom opponat ut
 aut uideatur quomo fragilia sine
 scuta corp quibus se contra refo-
 macom iacula defendunt scudi
 ose perlegende p soluciones hic
 mserte contra iacula talia inq;
 qui suadente leuathan mardunt
 et texunt argumta callidissima q
 bus reformatom repugnat et ar-
 bilem deum atq; omnipotentem
 ad nam conatano Cui sit laus
 et honor et glia p infinita scda am
Aug reformatio ee differo

Perter pdicta p nonnulli q
 dicit iam no ee reforma-
 dnm qcuq; statui sed

Aug reformatio ee differo

30° 201

Et expectandam reformationem gratiam
leui ecclesie tales interpretacione scin
dunt vnitatem de quibus dicit
xpiam scandentes vnitatem ecclesie
temporaliter et eternaliter puniunt
xxiij q. 1. ca. non afferamus Alij
obiciunt q. sic reformati ordinem ut
alium statim diuidit et nota per
sonarum inducit Alij allegant q. vi
uant sicut pres corp vixerunt ad
pmu cu tales obiciunt Cur inquit
pocaus a nobis qm ab alijs refo
macione rigor incipit numq
nos simus eiusdem pfectionis aut
status sicut et alij Vn eis q. fut
solum velle reformati qm alij omnes
reformati Est n. qm velle refo
mari nisi in valle iosaphat tpe
extremi iudicii Tunc omnes quid
resurgemus ut ait aplos no omnes
in mutabimur Cor xv. Inter
cu q. mundus stabit me verbi
xpi multa erunt vocati pauca uo
electi Erunt semper ecclesia me
pabolam euangelicam velud sa
gna missa in mai ex omni gne
malorum et bonorum aggregata q
cu impleta fuit quod in die est
iudicii ad litus ducta exca elige
tur boni in vasa pate celestis ma
li vo foras mittentur Scribitur cu
tunc angeli pmu et sepabunt ma
los de medio iustorum et mittent
cu in camini ignis azath xij
Tunc maq. ibidem xpis mittet
angelos suos et colliget de regno
eius omnia scandala et eos q. fa
ciunt iniquitatem et mittet eos
in camini ignis Tunc fulgebit
iusta sicut sol in regno patris
corum Interim itaq. in agro ecclesie

simul crescit zizama et triticum
zizama peruersorum tam spualia q
secularia et tunc ibidem eradicari
pnt zizama sine eradicand tritica
bonorum virorum q. p. superiores fieri
debet expte pastoralis officij sicut
dicitur Ier 1 Ecce constitu te hodie
super getes ut auelles et destruas
et disperdes et dissipes et edifices
et plantes amplius status tualis
religionis spualis et scilicet lap
se est velud ager qui olim optimo
virtutum semina et hodie vitas et
veribus ac spms vitiorum multus
e occupatus Superiores igitur et
dmi agri aut semper sment ma
la crescit aut mundabunt agros istos
Sed semper sic grautes percutit
dicente scriptura pub xxij per
agrum hominis pigri transiit et
per vineas stulti veri et ecce totu
replevit vitice aperuerunt sup
faciem eius spine et matia lapid
destruata erat Qd cu iudicem
posui in corde meo et exemplo di
di disciplinam vsq. quo piger de
sompno surgit Si aut aliquando
reformatio e ager uel altius
status Cur no modo ne postiora
siant detiora poibus nisi forte
quis desperatus vicia licentis es
se pmittit sed neq. faend do
a exemplum in vitas patris Vbi in
uenis quidam desperatus de quoda
agro pleno zizamis se dormitu
iuxta agru posuit Sed pater ve
mens et desperatione emende
papiens unum ait fili vade
uade et cotidie tantu emuda
latitudinis qnto corpusculu tui
tendit Sic q. ante paucorum me

... ager totu mundabunt
... simul t. d. me
... sic reformatio aut no
... qua ut potuit sup nq
... simul reformatio ut p. a
... non et alibi inchoan
... Cur non ibi po
... ubi superioribus q. b
... adit incipend esse
... in hoc em cu sit opus et
... q. d. na subdito ma
... sed platis obediend
... aut reformatioib
... hunc aut plati s. iudici
... em a deo missi quibus
... hunc io qui nos audit
... et qui nos spernit me
... qui aut me spernit spe
... me misit postremo
... reformati nisi alij omnes
... Et messiu idem ac
... vicia seu in bono
... aut in regni ce
... nisi alij idem fruut
... Solam t. missis
... hor aut exat
... iudicari et in spual et
... status et magis
... qui peccatis ad perfectio
... debent Qd s. ubi
... reformatio e ordine uel
... et confunde tales
... et tales q. nam
... hunc precise agendo
... necesse in ecclesia qm
... nemo vix q. u
... s. v. h. duo
... et reformatio v
... reformatio apud secu
... fundant amq. dis

sum tempus agis totum mundabit
 preta aut ubiq; sit simul i domo
 uel in ecclia fieri reformacio aut no
 nam pmi quia ut potuit sup nq;
 ubiq; fiet simul reformacio ut p^o a
 patebit Si non et alibi inchoan
 da e reformacio Cur non ibi po
 tuit mactari ubi supioribus qbz
 dispensacio credita mactand' esse
 uideat: In hoc em ai sit opus et
 auctoritas platoru no subditoꝝ ma
 lus uoluntatibz sed platis obediend'
 e seu uisitatibz aut reformatoibz
 nec a subditis tuc plati s' iudica
 di Sicut em a deo missi quibus
 ppus dicit luc' 10 qui uos audit
 me audit et qui uos spernit me
 spernit qui aut me spernit spe
 rit em qui me misit Postremo
 dicit nolo reformari nisi alij omes
 reforment' Est in effectu idem ac
 si dicit nolo perfici seu in bono
 uirtutu augeri aut in regnu ce
 loꝝ marce nisi alij idem faciant
 sicut illud uolganu Solaui e missis
 pcos hie penar' hoc aut exar' uo
 menae ee uideat: et in spual' et
 sculari utiq; status et magis
 religiosi qui pccatis ad perfectio
 nem tendē debent Ad s' ubi
 dicunt q' reformac' e ordine uel
 statu diuide et confirmē tales
 s' mali religiosi et tales q' nom
 sanctitatis huc p' uicise agendo
 amplius nocent in ecclia qm
 alij de her' u' nemo uix q' in
 monastys s' p' uirtu' dno
 timent sequi et reformacoē v
 ni q' non reformati apud scia
 lares con fundant' tamq' dis

persos et deformes a reforma
 tis Nos inquit reformati in
 opacone reformatoꝝ vilipendim'
 calumpniam' et uelud ethnic'
 reputam' et publicam iura illud
 sapie 2o opprimam' pauper' iusti
 Sic fortitudo nra lex in iusticie
 Curā uemam' iusti quo in ualio
 e nobis et grauius e opibus nris
 Et imperat nobis p'ca legis
 et in famat in nos p'ca displic
 nre Grauis q' nobis etiam
 ad uident' qm dissimilis e alijs
 uita illius In certe opere locut'
 hodie religiosi et scular' et
 si no uerbo p' q' tales quibus
 intentat' reformacio aut hnt et
 fuerit ea q' de nra salute p'
 suanda in suo ordine et statu
 Et tunc a nullis debent haberi
 p' publicam et ethnic' p'nt
 tamen et arm' debent ad obsua
 da ea q' s' p' p' p' Nec apud
 tibz quoz iudicant' solu ponde
 rand' e habent' p' talibz Et
 si impendentes aliter de eis iu
 dicant non mis q' teste s' p'
 tura scular' in finit' est
 mis optimi etiam uiri
 plerimq' p' malis apud
 maluolos iudicant' si
 iustre Sicut p'ca
 boni uiri q' in quoz
 statu et ordine et re
 ligione qualibz no omes
 s' perfecti Ita ut quidam
 s' boni alij meliores
 et quidam optimi No
 ergo sequit' isti reforma
 ti sunt meliores ergo
 uos qui a deo stricte

non unitis et tñ ad salutem nre
 suatis estis mali. Nec obstat ubi
 bode super illud math. v. nolite
 solliciti et dicentes q manducabitis
 et sic videntur argui hi qui pro
 to victu uel uestitu lanaxa sibi ut
 auctora phis. ai quibus vniuer
 alimta querunt uel indimta na
 ad hanc auctoritatem bona ventu
 bro de perfectione euangelice pau
 peritatis ita respondet vni dicit
 qui em viam aie spernit male
 facit. Qui vero cam non spernit
 et tamen se amore vite terre
 distinctus affligit. memor voca
 coms sic melius facit. Mali
 monachi de monastio se excedi
 et meliores instruendi ut labo
 res impioru iusti dant. Co ne
 dia uel mo. no magno et
 super specula. Et to be frant fi
 lios et discipulos suos ad hanc
 singularitatem inuitauit. Infirma
 do pg sem post qyphas re
 iunae voluit benedicti p a
 dno. Et qui noluit non sunt
 districti. Districtiora em rem
 ma pfectibus p mulada
 Et certe vidend e ne in
 talibus contra reformaco
 murmurantibus lateat
 in corde vna inuidie l
 peccati ypocrisis uel
 superbie quo vlt videri
 bonus uel melior qui
 no e vno et displicet
 sibi affectus patet ne qz
 hoc no ex gratia pcedit
 et caritate sed ex vias qz

1 Cor 13 Caritas non e ambra
 osa non querit que sua sunt no
 irritatur no cogitat malu no gau
 det super iniquitate congaudet
 aut vitata. Vnde si religiosi in
 monastio no reformatis et alijs
 statibus non seruent ea q de sa
 lute nre sunt seruanda no m
 si a cunctis estimant nisi ipi
 em si noi religiois satisfaccnt
 et aliq alijs status noibus lau
 dai debent. In illud psal fm
 nome tuu. Ita et laus tua pos
 tremo ipi religiosi in ecclia et
 aliq no sunt velud sal porta q
 bus homo exemplo mores alioz
 condendi forent. sed si sal in fa
 tuatu fuit dicit ppus a q
 ad melitu valet vlt nisi ut
 mittat foras et conculcet ab
 homibus. Imputant ergo sibi na
 sic iudicant sicut et sunt dmp
 in obreacione pdicta aliud obiaut
 videlicet q per reformacoem quo
 ruidam et non quoruidam que
 tiu uel statuu ordo diuiditur
 Et duo videntur iudicial ordines
 poaus argue debent q apud
 reformatos vnus resuscitatur
 ordo et apud desformatos nullus
 manet ordo sed sempiterna
 horror militat. Vnde con
 stat ex vii methae q quilibz
 ordo et religio quelibz ac
 multitudo bn disposita nrao
 erigit vt tendat ad finem
 aliq finem. Tertiu sui ordinis
 Et ut inter se leges certat

et supposita talis multitudo
 bn vniuer alios em no
 uero nec vno sed diuisio
 ut dicit beata diomstus
 in vii. Exemptu de ex
 ordmato diualis aut
 malis religiois et qo
 se hie debeant adi
 m regula et statutis
 in speculo reli
 pmo considerat qzta
 ppo cu reformaco ad
 piam tendat dicit
 qz ordmem uel statu
 fama uel amencia est
 vni qz vni e
 quilibz mdei exerciti
 sequendo su fundatois
 Et victoria cont
 obtine. Sic em de ordi
 religiois pmitue ecclie
 v cant vnam mte
 salomonis. Cetero aut
 vobis se quige illis sed
 eos magis aut au
 pedentiu multitudo vi
 m dno et ita
 ut docet experientia ta
 qm apud sancti
 et etiam seculares di
 reformacois. De quida de
 et impedire refo
 dicentes q vniuer stat
 nam dicit ptes i
 vni em ite stat et
 et seculares de statu
 se tui voluit. Vn d
 de pms su ordinis
 patribus aut de mode
 gressibus. Si de pms

qd non
 iudei pe
 responsim
 xps pma
 dixim
 ham es
 abrae fi
 non veb
 post supe
 pante xp
 quis assm
 em filij
 canem a
 filij pual
 illud epho
 te sicut fi
 antiquitas
 ta a mode
 videlicet x
 fomata au
 rular: es op
 no facite
 gliaz pnt
 tamq illeg
 uq dicit
 dicit pson
 facite dig
 scaturis ad
 d dno ex
 tu bonu
 Si pterea
 itaco ai n
 cendo nos
 nati vni
 diant tal
 sponsim
 ugdas m
 pcessi et
 veni sed
 quelam m
 no potes
 vos. et p

sequent supposita talis multitudine
 me sic em bn vniut alias em no
 At ibi ordo nec vno sed diuisio
 et confusio ut dicit beatus diomusius
 de diu no ca iij Exempla de ex
 eratu bn ordmato Quales aut
 siml sit anglibz religionis et qoo
 eius supposita se hie debeant adi
 uam docet in regula et statutis
 exp et ergo tetigi in speculo reli
 giosoz lid pmo confidatōe q̄ta
 in exemplis p̄oro tū refōmatio ad
 hanc vnitatem p̄ior tendat dicit
 q̄ refōmatio est ordinem uel statu
 diuide in fama uel amencia est
 nam refōmatio ē vniū est vniū
 et ordinatio quemlibz m dei exercitū
 et ducem sequendo su fundatoris
 et m statutoris Et victoriaz cont
 demones obtine Sic em de ordi
 natiōe religione p̄mitiue ceterū
 dicit act y exant vnam mte
 mportau salomonis Ceterū aut
 nemo audebat se quige illis sed
 magnificabat eos magis aut au
 gebatur credentū multatudo vi
 roz ac mulierz m dno et ita
 hodie fit ut docet experientia tā
 apud religiofos qm apud sancti
 monales et etiam seculares di
 cos bn refōmatio De quida de
 fonde intant et impedire refō
 mationē dicentes q̄ vniut sicut
 patres corp nam dicit p̄ced i
 ordine nro vix erunt sicut et
 nos similit et seculares de statu
 antecessoz se tui volunt Vn d
 aut locut de p̄mis su ordinis
 aut statu patribz aut de mode
 mo transgressoibus Si de p̄mis

qd non credo quia alias loqtes
 iudei perfidi eisdem daci merent
 responsim a xpo reape nam iudei
 xpo pmo refōmatorē resistentes
 dixerunt Jost viij pater n̄ abra
 ham est Si filij abrahe q̄tis opa
 abrae facite glo facitis appbate
 non verbis Et sanctus thomas in
 post super eod dicit Signū hoc
 p̄mit xpus debite filiatiois q̄ ali
 quis assumlet ei cuius ē filius Sic
 em filij carnales ut plimū sed
 carnem assilant patribz Ita et
 filij spūales p̄ntes vnitati s̄dm
 illud ephē q̄ vnitatoē dei q̄to
 te sicut filij km Vnde scribitur
 antiquitas a sanctis patribz simp
 ta a modernis ē obseruanda d̄ xij
 ridiculu xxv q̄ i ca cont De
 fōmatio aut tam religiofi qm se
 culares opera patp suoz p̄mituoz
 no faciūt ergo non s̄ filij corp n̄
 gliaz p̄nt desus patribz alloquit
 tamq̄ illegitimos sicut iudei iuc
 iij dixit peccatoibus ne cepit
 dicit p̄m habemz abraam sed
 facite dignos fructz p̄mē q̄ iā
 scaris ad radicem arboris porta
 ē Vn ergo arbor no facies fr
 tu bonū exadet et m igne mitte
 Si p̄terea refōmationē m muci
 itate tū iudeis replicauerit di
 cendo nos ex fōmationē no simz
 nati vniū p̄m hēms deū Au
 diant tales xpi quod sequit re
 sponsim Si deus v̄r oēs p̄ di
 ugetis me utiqz Ego em ex deo
 p̄cessi et veni neqz em a me ipō
 veni sed ille me misit diuare lo
 quelam meam no cognosatis q̄
 no potestas audire simonē meū
 Vos ex p̄ce dyabolo estis et

970 13

menta Et vno mo dato inquei
 ena plura scant Error q puulus
 in principio in fine maximo erit
 luceant potius talia filij p patribus
 dicentes cu here illud tven q pres
 nri peccaverunt et no sint et nos
 iniquitate corp ptama Et cu psal
 peccatus cu patribus nris in iuste
 egna et iniquitate scama Et si
 pres corp qmderunt vnam acerba
 et dentes filior obstupescunt Veniat
 iam in reformaco potius vana ma
 phete de quibus here xxxi iudicibz
 illis non dicent vltra pres qme
 derunt vnam acerbam et dentes
 filior obstupescunt Sed vnusquisqz
 in iniquitate sua morietur Quia
 omnis homo qui comedit vna ace
 bam obstupescunt dentes eius Su
 per quo glo. et e beata gg dicens
 Quod e vna acerba nisi peccatum
 vna quippe acerba est fructus vi
 ta delectationibus faaal desideat
 qi fructus ante tempus qmede fct
 mat Quia ergo vnam acerbam co
 medit dentes eius obstupescunt
 quia qui pntas vite mudi delicias
 pastant In tantu sensus eius li
 ganant Ut iam spualibus mandu
 care idem neqant quia vnde exadi
 bus delectati st inde in membris
 obstupescunt Et dum pntas au pas
 rant panem iusticie ede no valet
 Quia ligati dentes ex pti consue
 tudine iustia quod in tuis sapiant no
 pnt ede nec mro quia tales ml
 plus libet augere q se maligno con
 far re seculo et filijs seculi qui peu
 denasores sp filijs huas in gnaco
 sua hy nisi reformaco subiaant
 se necesse e ut sententia diuina

et dei vngta ferrea luant qui sic
 benedictus in secula amen
Dignat iniqua dispensa
 etuendū ē multos religio
 sos et seculares clericos ad infe
 ros descendē ex iniqua aut subrep
 tiva dispensatione De qua qmuis dic
 tum sit aliq in confidaco vnde ca
 tery tractata Et in confidaco 23a
 ca q tractat in hylis qpt tanta
 dispensaco puda deareu matiaz am
 pliae pfectm ai no nulli caa pla
 ti tam religiosi qm seculares se exai
 sant a reformaco ppter dispensaco
 super regula uel statuta facta et
 ex illa orbitate et symonia misat
 tota ecclia nam no e p regula as
 simend q ex dispensaco e spualit
 concessim di. vi. cenomanensem 1
 q. v. Et si illa x q. i. ordinaaco
 p solutio ergo ne homines declant
 qui sint minus late constia vidend
 q sit dispensaco et quocuplex et
 quomo sic posse bene uel male
 Dispensaco ut host ex canobz eliat
 Est rigida m p eu ad que pccat
 mfiaco candice facta relaxaco
 Et sicut thomas pma sbe q. 90
 ar. dicit q rectores multitudine T
 legibus humanis pnt dispensare
 Dispensaco mqr qpt mptat qmen
 suraco aliaus quib ad singula vni
 de et gubernator familie dispensaco
 dicit m qntu vniqz de familia ai
 ponde et mensura distribuit et
 opaco et nara vita Sic igit
 in quacupq multitudine Erco di
 aliquis dispensare qui ordnat
 quater aliquod que pcepti sit
 singulis ad implend Contingit aut
 qm q aliquod pceptum quod

970 13

Dignat

Dignat iniqua dispensa

Et accomodum multitudinis non est in
quemque hinc persone uel in hoc
cau diuina per hoc impediri aliquid
uel eam inducere aliquid malu
pauosim aut est si hoc iudicio
auglibet amittetur nisi forte ppter
euidens et sibi pualu Et id ille
qui hie regit multitudinem hie puate
dispensandi in lege humana et sic
auctoritati in mat ut patz mpreps
ms uel casibus in quibus lex defi
at licentiam tribuat ut pceptu
legis non fuerit Si aut absque
p sola uoluntate tribuat licentia
non est fidelis in dispensatione aut
est imprudens Infidelis quide si
non hcat intencio ad bonu que
Imprudens aut si rae dispensan
di ignoret ppter quod dr luce xij
Quis putat e fidelis dispensator
et prudens q constat dno sup
familiam suam dno ergo cum
aliquo dispensatur ut legem que
non seruet non debet fieri in p
iudicau bonu qis sed ea intencio
ut ad bonu que pfiat Et in
2a 2e q 88 arto 10 dicit q dis
pensatio voti intelligenda est ad
modum dispensationis q fit in
obseruancia aliaq legis Ille aut
qui uouit quodammodo sibi legem
facit obligans se ad aliquid qd
e scdm se ut in pluibus bonis p
tu attinge q maliquo cau fit ut
simpliciter malu uel mutale uel
maioris boni impeditiu quod est
contra rom eius quod cadit p
uoto so nate e q detinetur in tu
cau uotu no ee seruandu Et si
quidem absolute detinetur no f
uand ee aliquod uotu dr ee

dispensatio voti Si aut per hoc
q seruand erat aliquid aliud impo
natur dicit qmutatio uoti unde
minus e qmutatio uotu qm in uoto
dispensatio utruq in m puate et
clie consistit Et arto vi dicit
Platus in ecclia gerit uicem dei
Et id magis mutatio uel dispensatio uoti
requirit Plati auctoritas qui in p
sona dei detiat quid sit deo accep
tum 2 cor 2 nam et ego ppter
uob donau in persona xpi Sig
nante dicit ppter uob diuina qis
dispensatio petita a plato debet
fieri ad honorem xpi hec thomas
Ex pdictis sciamt multa pmo
cu regula et constitutiones scdm
quas religiosi uouent obedire p
lato uel regule uel statuto sint
plene legibus in pessione firma
tis non pt in eis dispensare p
latus cu subdito n scdm aliquos
canones id e regulas diuina in
diffinitioe dr canonic facta relaxa
tio 2o sequit qn per obseruancia
aliaq statuta subditis ipse i
pediretur in aliquo meliori uel
etiam induceret ad aliquid malu
tue cu eo pt dispensare platus
3o sequit qn uotu aliaq est
simpliciter malu uel in utile uel ma
ioris boni impeditiu in ipso uoue
te Tunc cu uouente aut e dispen
sand aut sibi qmutand 2o sequit
q omis dispensatio petita a pla
to debet fieri ad honorem xpi
uel ecclie utilitatem uel bonu
que 4o sequit q dispensatio no
consistit in sola uoluntate dispen
santis sed o; ut causam pmissa

Quas e aut impu
in fidelis et peccat 6o
dispensationes q hodie in
religiosis et alijs sepi
passim fieri uident et dissi
miles in annua non tencoe
medietate loca et tempus
atque ammitta reuui regu
atque ammitta reuui in re
uolui phibetur et in lineis
et aliaq pncis seu
fugit in fuga a choro t
diuini officij in osi confice
prohibitas Innegligentia
vno potissime in qpa
et sicut que in regula
religiosa et seculari
non sunt dispensationes
In quibus nec pla
tus suscipit ppter dis
pensationes dispensator
aput multas igit
obinet ista uolgaie dif
dispensae e cu licentia ad
inconsidate acta
ubi tangit qo v
quod qui p suadet mrae
non deformatum ite h
q di sufficiat subdito
plati 2m 3o de nca
2o p 2 dispensatio e
omis relaxatio va
nate pensata uel sic
regis uis p en
tandice facta re
diffinitio hctur pa
et ca se i gna 6
diffinitio colligit q
requit pmo pta
dispensae ubi p

cu a
ueni
pud
dispe
de t
no
iust
papa
uau
potu
tend
pens
dicit
Co q
sit at
simco
non d
uis fi
6o q
poua
pens
adiao
et pa
hys el
bulet
no he
quae
E cu
2a aff
nam
fidat
hibes
no si
posito
ma
Den
tores
uoma
get
3o v

unam heat Alias e aut impri
 dens aut in fidelis et peccat So
 sequit q dispensaciones q hodie in
 multis religiombus et alijs sepi
 lalibus passim fieri vident et diffi
 milaciones in gnuua non tencoe
 silenaj mte: dicitas locis et tempibus
 in fractioe gnuuata reuuij regu
 lalis in ppeti gmesioe carum in re
 ligiosis vbi phibetur et in lmeis
 vestimentis et calatris peneis seu
 lectis vsu fregit in fuga a choro i
 cancus diuini officij in vsu tonsur
 et hitibus prohibitis In negligetia
 studij litarij vmo potissime In gpa
 coe peccame et silu que in regula
 et statutis religiosor et seculariu
 pphibita non sunt dispensaciones
 sed dissipaciones In quib; nec pla
 tus sine causis supdictis p disp
 pensae nec subditus dispensatoz
 debet recipere Apud multos igit
 vltatem obtinet Ista vulgais dif
 finas dispensae e cu licentia ad
 mferm mrae Inconsidatoe octa
 ua pme ptis vbi tangit qo v
 trum peccet qui pshadet mrae
 religionem defomatam ite It
 mouet qo an sufficiat subdito
 dispensao plati Am Jo de nea
 poli q 8o p 2 dispensao e
 puda inris gnis relaxatio vti
 uate seu nate pensata vel sic
 dispensao e rigois inris p en
 ad que spectat canoite facta re
 laxatio vltq diffinitio hecun pa
 q a v rigo: et ca se i gna S
 quibus diffinitioib; colligit q
 dispensatoe requit pmo ptas
 euis qui vlt dispensae ibi p

cu ad que spectat Sed ea mo
 uens ad dispensacionem vnde dicit
 puda nam puda delibatoe in
 dispensacionibus pcedend e ut ex
 de trans pl r fi Et not dno in
 no. extra de remia Si no subcet
 iusta causa qntuq; dispensaret
 papa no consulere dico qui in
 rauat q ager cont capim Alioqn
 potius dissipat qnt dispensat di
 cenda e 3o q hys cu quo dy
 pensant naitatem paratur vni
 dicit in diffinitioe nate pensata
 4o q id super quo dispensatur no
 sit gtrau uui vnde dicit in dif
 finioe inris gnis relaxatio et
 non dicit destrucio 4o q scdm
 ius fiat vnde dicit canoite facta
 5o q vtilitas gis in dispensando
 paratur vnde dicit vtilitate
 pensata Quatuq; hays causaz ut
 aduocati defecit defiat diffinitio
 et p qnt diffinitio hec 10h 6o
 hys elice uidet idem doctor cu
 biles pces con multos religiofos
 no hentes omia m gni vnde p
 quae dicit vulgaiter dispensae
 e cu licentia ad mferm mrae
 Q affirmant autentico bti bn
 nam libo 3o ad eugem de con
 sidatoe dicit aliud inquit q
 hibet dispensae no sed dissipae
 no sunt tam rudis ut ignoere
 positos vos dispensatores sed
 edificatoem no in destricione
 Deniq; querit mte dispensa
 tores ut fidelis quis in
 vomatur vbi naitas ve
 get ex causabilis dispensa
 e vbi utilitas puocat

Dispensatio laudabilis & valitas
dico coram non appa nam cu nil ho
re & non plane fidelis dispensatio
sed audelis dispensatio & hec ille
Sed que queso nactas uel coram u
tilitas sequit exsupradictis dispen
sationibus Sequit plane dmi
nucis rex temporalis lingue lo
quacitas sollicitudo temporalis lib
et rixa plurimū in obedientia et
capacitatis pualū ac patris pmtiuo
is frustrat sūa intencio hec luce
luce s̄ dazora hinc idem bñ
de p̄cepto dispen. dicit ubi ex
tenacōe dedispensacōe placitū in
religione tractat Cum inquit
p̄ficiantibus p̄cepta p̄uicantibus
in anima s̄iant Ita sane hec
nactā dixerim ut ex eis minime p̄
iudicet nactis rōnabilibus q̄ di
spensacōibus s̄ non omnibus in
huicū credita ē dispensacō nisi
huic dmi carat qui cu aplis di
cē p̄nt Sic nos existimet homo
ut m̄istros xpi et dispensato
res m̄istros dei Nouit autē
fidelis seruus et prudens q̄ con
statuit dñs super familiā suā ubi
tū usurpae dispensacōem unde
bonam possit h̄re rōpensationē
p̄pter hoc quēnt m̄te dispensa
tores ut fidelis quis inueniat
Et eadem fortasse fidelitas a
subditis exigat in obtempan
do q̄ a p̄positis in dispensando
Et quia quidam placitū inuis
p̄sumit se posse dñari re
gule Quid quid id in eod.
libro dicit Neq̄ em̄ abbas
s̄ip regulam cui se s̄mit

et ipse spontanea se submisit p
fessione Et in supra frater sane
transgressores non sup patris tradi
tiones constat qui abbas eligit
mandatoris cultor et viator ultor
Vñ quia aliquis deuotus subditus
dubitaret Vñ tenet cont̄ re
gulam obedire plato uel in hys
q̄ sint extra regulam subditus p̄
inde si professus s̄dm illam regula
abbas meus michi aliud forte i
ponē temptauit Que nactā q̄so
in hac re michi nactas minuet
obsequendi Solum quippe id a me
posse exigi arbitror quod p̄missi
Vñ ergo em̄ qui p̄st̄ frena laxat
voluntate super subditos s̄ p̄
firam ex regula sibi s̄re mensu
ram et sic impacia sua moderat
Nil me placitū prohibeat coram q̄
p̄missi nec plus exigit qm̄ q̄
missi Nota mea nec auget s̄
mea voluntate nec minuat sine
certa nactate nactas quippe nō
h̄ legem et ob hoc exasat dispen
sationē Alioq̄ absq̄ nactate voti
remissio non dispensatio sed p̄uicac
tio ē et restrictio ē cont̄ volun
tatem m̄x̄nt ē non p̄uentus h̄
bñ Vnde scriptū ē q̄ nō debet
fieri dispensatio nisi urgente ma
gna angustia di lv ca^o p̄r̄sas
Dicit etiam h̄mberga in expōe
regule beati aug^o si placitū dis
penset sine cā nactas uel u
tilitatis cū aliquo s̄c̄ arca usu
rei alicuius et in certū q̄ s̄
h̄ am̄ resignandi si fuit rei
situs vterq̄ adhuc peccat p̄
lacitū in abusu p̄tatis sibi adeo

in dispensationem et subditus
placitū Cum tenet alij s̄
subditū cū ut pote liberis uel
subditis Sequo alius p̄ficiat
paciam in sudas qm̄ dicit
Dobuit hec ille Quid igit
liberis vestes pecunias libe
trina et huius sine nactas a
te nactas vno p̄uicac
eius Certe statū placitū
valde Concordat dicit
et Jo an in nouella sup ca
dispositio cū de statu mo
Dicit cont̄ vñ nō valē
s̄re nec cont̄ religionē
nō sine rōe nō ē dispen
satio dispensatio Quia s̄dm
et q̄ rōe constat ad id
ut p̄nt de p̄ et di De hac
nacta s̄mit Jos de nea
ca dubia p̄mo dubitat an
solū h̄re amodia vestes
libros sibi mutales q̄b
nec ut p̄ iudicū p̄
Vñ id s̄ h̄ p̄te
m̄nt refert rem h̄re
aut estimacōem eius ut
p̄nt et quē admodū quis u
p̄nt hoc per multas leges
et q̄ om̄s res q̄ poss
peccante nōt̄ signat Cum
quid religiosus de quo q̄ri
s̄nt sine uel vestes uel di
uel libri aut quēcūq̄ alie
rebus in arbit̄ sicut galli
Constat cū h̄is s̄nt
nacta nisi ad thesaurū con
s̄ h̄is sine sine causa
Dicit aut sine causa s̄
aliquis mala fide id est

tradite in edificatōem et subditus
 p̄tō auarīas Cum teneat aliquid
 rationabili tū ut pote libero uel
 aliquod hūmōi De quo alius p̄ficiat
 tanq̄ pecuniam in sudatō qm̄ dicit
 ad lucro debuit hec ille Quid igit̄
 de habentibz vestes pecunias lib̄s
 lectissima et hūmō sine nōtate a
 valitate gūitatis ymo poaus cū
 derimento eius Certe status p̄uilo
 sus ē ille ualde Concordat dicit
 host̄ et Jo an in nouella sup̄ ca
 cū ad monast̄iū cū de statu mo
 dicentes Sicut tōtē vōtū nō valz
 consuetudo sic nec tōtē religionē
 Et eod̄ mō sine rōe nō ē dispen
 sacō sed dissipacō Quia scdm̄
 ysid̄ lex ē q̄ rōe constat ad id̄
 t̄bii ut p̄us de p̄ et di De hac
 caam matia fōmat Jos de nea
 poli tā dubia p̄mo dubitat an
 religiosus hūmō dmodia vestes
 sup̄fluas lib̄os sibi mutales qbz
 nec vtit̄ nec vti p̄t iudicari pos
 sit h̄c p̄p̄d̄ Vndz id̄ fōt̄ p̄tē 2
 q̄ uz nichil refert rem h̄c
 uel p̄uū aut estimacōem eius ut
 de usufructu et quēadmod̄ quis u
 tatur p̄bat hoc per multas leges
 auiles Et q̄ om̄is res q̄ possi
 deat̄ pecunie nōtē signat̄ Cum
 ergo apud religiosos de quo q̄r̄
 sine causa sint uel uestes uel di
 nodia uel libri aut quēcūqz alie
 res quibus in arbit̄ sicut galle
 na eius Constat cū hūmō sint
 ei in utilia nisi ad thesaur̄ con
 gregand̄ q̄ hūmō sine sine causa
 ad ipm̄ Que aut̄ sine causa s̄
 apud aliquē mala fide id̄ est

ḡtia sint apud eum Cū hentes
 diuitias xp̄ianorū viciū et vesti
 tū hys contenti ēē debeamz Ceterū
 q̄ p̄p̄m ē qd̄ quērit vni et soli
 fm̄ legicōs nō p̄t dicit nō ē p̄p̄m
 q̄ religiosus ita sibi vendicat qm̄
 tūqz rem ut non sit libera p̄ta
 te p̄lati disponendi et dispensandi
 de illa re Et maxime si ea quorū
 possessiōm manebit qm̄us falsa
 et motali dispensacōem in intens et
 confidens videatur bona fide possi
 de Si tamē constam̄ sic disposita
 heat̄ q̄ si auferatur sibi q̄ possidet
 a p̄lato possessa relinquat̄ cū miz
 mure seu difficultate estimans s̄
 iniuriam fieri aut stat̄ q̄stat̄ est
 m̄bat̄ in quacūqz specie rebus
 quaz vsim̄ h̄c nō p̄t in hoc tū
 consilio fideliter ut vnusquisqz cō
 sciam̄ p̄p̄am sine vōtē legitime per
 seruat̄ hec de roham̄ de neapoli
 Vnde scribit̄ q̄ nullz abbas p̄t cū
 monacho dispensacōe sup̄ p̄p̄o hēdo
 et sup̄ castitate nō suando nē
 etiam ip̄e papa cū de statu mo
 cū ad monast̄iū amp̄ ad difficul
 tatem eiusd̄ q̄ris videlicet q̄ sit
 p̄p̄d̄ in religione et quis sit p̄p̄ta
 rius censendus clarus respondet
 dñs magnus albertus in eplā qm̄
 misit p̄m̄cie t̄cutome sui ordi
 nis qm̄ p̄m̄cialis erat Ne in
 q̄ p̄p̄tatis māū sit p̄fessionem pau
 peratis n̄c subripe volo ut
 nulla sit aliqui heat̄ dispensacōz
 m̄mōz aut quacūqz reū q̄
 ad eius consiliū sine eius utilita
 tem sine alijs mō quolibz que
 tant̄ nisi consto p̄lato vbi sit il

la pecunia uel res alia et que
dispensatur Nam si quis scius fa-
ceret Et placo in his huius res di-
spensaret aut dispensandas suo
consilio seu arbitrio resuaret. Eum
prophetarum reputarem Et tamquam mee
professionis violatorem regularem q
dempnamem her ille. Anus dubi-
tante 2o An platus non dispense
monachis uel fratribus nam uictu
et vestiam sed permittere qlibz
exhibere se ipm peccet mortaliter
An Jo de neapoli p 2 q 1 u
Cum abbas peccet mortaliter pmit-
tendo monachos fornicari uel rebel-
les sibi existeri Sic peccat mortali-
non puidendo eis de cor cu p h
prestat causa subditis et oratione
habendi ppriam In mirabilia em se
peccata que in curru et mabz
in uoluntate subditi quibz sedm
preceptam regule de cor no pui-
deat in uita nays her ille p
terea dubitatur An valeat ex-
cusatio qm allegant plati q in
monasterijs non pnt tenei Inu-
tens regule An Jo de neapoli
p 2 q 1 uo pmo mypbando ex-
cusatores platorum et subditorum 2o
dat consiliu salubre Tertio au-
sat per exemplum Exauant em
se plati duplicat Vno mo q no
sit possibile Cont quod e illud
act 2 dictu de pmitua ecclia
Sunt em illis omnia cora Et q
nullus erat egens inter eos se
beatus augo cepit uiuere sedm
regulam sub sanctis aplis con-
suetudinem Et ante cu multi et

post ut late patz xij q 1 per totu
Porro si non e possibile ego impos-
sibile Et ad impossibile nullus obli-
gatur ergo non se religiosi cu reli-
giosus non possit hie ppriam Alio mo
dicit plati se excusando monachi
uel freres et vltice regulares no re-
digunt in que sed faciunt omnia sibi
ppria sue pecunia et id no habz
platus unde puidet de omi ad
quod respondet idem iohes Religio-
nes diuissime et pmgustissime quas
nec fides ex haurire pt nunquam
valent puidere ut ppriam uictu et
vestiam diuicias religiosorum heat
De ordinibus aut mendicantium q
quidam beati augo regulam sunt
pessi sic loquit augo quanto am-
plius uenit quoq qm ppria ma pro-
curauit Tanto amplius nos pro-
ficere nouit ut in omnibus quibus
uictu transitoria necessitas superueniat
q pmanet caritas q gra pprius no
ppria gubus antepont Subditi p-
uide se excusent dicentes nobis no
puidetur de cor duo con oz nos
nob ppria face Respondet horz dap-
natis iusta e fatent em se sibi
face ppria ex causa frivola qm p-
tendunt ponit em erat mol fa-
me et frigore exemplo apli q
in fame et siti et frigore uitam
exegit qm cu paco mortali uita
cont rationalem constant dicit
Sicut melius e pudice mori
q in pudice uiuere Inter has in-
quit de neapoli duas asseroes
equaliter pbabiles restat consi-
liu cu quo pceptu tenebit regu-
lare ut omis subditi excusant

... ad
... omnia et singula in
... in quacumque specie
... obueniant Et
... puidet ne sangi
... manibus recipiat
... aliquodam ingenio uai sp
... et mausio expressimo
... Si ego staussem mod
... recipiendi aliq pnam
... in ueni ego in
... ad stau som vna
... mulieres religiose que
... dispensatione uol
... suas ampliat
... q es regni reli
... infernalis cog
... vnam consi
... non
... tam religio
... exemplis fut
... Et magnipen
... vni ignis da
... in amie sic s
... velamine
... scula
... deu of
... et glia in se
... Impugnate
... et nobilitate
... alij iniqui qui
... se excusant
... uai si res
... staus nobi
... tales
... paup
... in religio
... q y ta
... respondet q
... aut qe

manus suas a ppo ponentes ad
 pedes platoris omnia et singula in
 pno et in magno in quacumq; specie
 ex quacumq; causa eis obueniant Et
 pnt eis de cor pvideant ne sangis
 subditis platoris manibus requirat
 Quidam em aquodam ingre vni sp
 uris pntissimo et maustis expassimo
 dicente michi Si ego staussem mod
 habendi et recipiendi aliq; pnatu
 que ego mordme in veni ego in
 qm venissem ad statid istam vna
 tam vni q mulieres religiose que
 se uel uelamine dispensacionis uel
 carnalis affectus suas amplificat
 constas in tantu q eis regnu celi
 clauditur et hucius in fernalis cog
 degluacendo opitur vnam consi
 derarent uba pdicti ingre et non
 ppendent ab homie tam religio
 so aus vita tam exemplaris fuit
 ut mirarent ceti Et magnipen
 dend consulo cetis vni ignis Sa
 tis igitur patz qm in amib sic s
 obiectis de dispensacionis uelamine
 per quod multa in religioe scula
 riter viuunt et mundane deu of
 fendentes au laus et glia in se
 culor scula amen

**Impugnatio
 refon. pte virtutis et nobilitate**

Qost hos se alij iniqui qui
 a refomacoe se excusant
 ppter defectus virtutis nri si refom
 marent et alij obicit statid nobi
 litatum De pmo audiant tales
 quod scribit detestabile e paup
 in sculo deliquit ee in religioe
 et ibi mella fastore xoy q y ca
 glia vnde talibus respondet q
 monasterud refomabile aut qd

de ordine possessionatoris aut non
 Si pmi aut tuc e possessionatu
 seu reddituatum a deo q victus nra
 singulis possent distribu omibz
 in que redactis Aut omib uel q
 dam tenad hnt sibi ad usum co
 cess q si mntie ponent omnes
 possent victu hnt nra aut nau
 hostz q nec a singulor bonis n
 a monastij bonis tm possent hnt
 q qm tatem resp sufficiencia hnt
 possent victus stantibz tot per
 sons in mon astio Si pmi aut
 nullus se excusae pt qui nol
 let ex qm tate vne si alij resig
 narent Quia tuc nulla causa
 e dispensanda in tale in hendo
 appaci quo ad usum mceram
 Si pdm aut quicunq; impedire po
 ssaom resp tempalim ad citatem
 non pnt tales excusai ex pceda
 rade Si tuc tuc minie de
 bent min sem medys oportu
 et tot manere quot cente susten
 tabiles p bona q p citate mane
 aut suffice pnt hys concordat
 deatibus hugo de filioto libro
 scdo de claustro aie dicens de
 ordmacoe claustr matialis con
 sideranda nobis quatuor scunt
 vni sint qui teneant ordme aut
 qui teneant vbi mancant et vn
 de vuant vt plures sint et
 boni ppria ut cohabitandi suppe
 tant edifica et victu heant
 nra Sit tamen in mio distre
 tio in ppoio deuoto medistis
 mediocitas in rebus possessis seu
 galitas Tenenda e distreca i
 mio fratre ut tot simul cohitet
 qui ordmate vne possint ne

allogat qd refon hnt virtus
 alij nobilitate

uel exausante paucitate regulariter
vivant p̄ multitudine cotinuatū
necesse corū illata querant Qui em̄
multos congregant necesse est ut color
victu multa querant Sed dnm̄
querimo plura crescit extas onra
hec ille s̄o canon dōmissis di vov
tales dicit Tales ad monastiu e
ligantur dca qui digne possunt
sacramenta diuina tractare me
lius est em̄ dnm̄ sacerdoti pau
cas h̄re m̄stros qui possunt di
gno opus dnm̄ exco qm̄ multos
m̄tales qui om̄is graue ordina
tis inducant Et glo ibi p̄ mul
ta ira p̄bat q̄ multitudine fa
at alios magis viles s̄e anōibz
in m̄ta ē anōsa ml h̄t honesti
porro si reformandū ē monastiu
de ordine nō possessionatorū et
mendicantū qui satis p̄na^o p̄
super p̄dicatione aut mendicantē
aut super utroq̄ fundati Time
si alij consensunt reformacōi Ta
les qui reformacōi resistunt In
nullo videntur racionabilē a q̄
in peccato posse excusari quia
necesse viciū p̄ mendicitatem
p̄nt acquirere cotidie Deficiunt
autē t̄p̄liciter tam mendicantes
qm̄ possessionarij ut plimū p̄t
m̄dium nōial reformacōi resis
tentes p̄mo p̄pter de diuina
p̄missione diuidentiam 2° p̄pter
paupertatis qm̄ uouerunt careā
3° p̄pter boni coris negligentia
Quibus tamē om̄ibz religiosi
plus t̄m̄ tenent ad perfectio
nem longe amplius qm̄ secula
res tendē Cont̄ p̄mū vitas q̄
falle non p̄t dicit p̄m̄s reli

giosis 11° 6 Nolite solliciti esse
dicentes quid manducabimus aut q̄
bibemus Sae em̄ p̄ v̄r quia h̄yō
om̄ibus indigetis Quicquid ergo p̄
mū regnū dei et iusticiam eius
ca s̄z que uouistis et hec om̄ia
quibus v̄z indigetis adiacentur
vobis h̄re p̄nt fiduciam de ha
bendis nōijs tā hec ex p̄te dant
Si em̄ nobilis quilibz familie
sue p̄udet q̄nto magis nobilissi
mo et largiſſimo deus Vnde
super illud luc̄ xij Nolite so
liciti eē dicit glo Indecorū est
hom̄i curare de cibo uel ueste q̄
militat regno nouit rex q̄damo
dum familiam suam pascit a
lat et uestiat Prorsus aliud ē
ex p̄te dati Dicit em̄ glo super
illud act̄ vi Nonne aīa plus
ē qm̄ esta Qui maiora dedit
v̄ vitam et corpus immora da
bit a victu et vestes aliud ē
ex p̄te recipiendū Vnde super
illud psalm̄ Benedicam dno m̄
om̄i tempe dicit glo pascibat
q̄tempnentem se et nō pascet
tinentem se Deficiunt p̄terea
compalū querculi 2° p̄pter pau
p̄tatis qm̄ uouerunt careā
Quam quidam religiosi adeo cu
ra carnis intenti eē uolunt
m̄t abis et potibus n̄t in ves
titu et in medicinalibus uel re
bus alijs q̄ necessarijs nō q̄cti
q̄ eis op̄tenti m̄strant laas
ra qm̄ uoluntaria paupertas q̄
uouerunt exigit nō h̄re vo
lunt Quis cōn d̄t Nō enim cu
ram carnis ne feceris m̄desiderijs

... aut licet om̄i xpi
... illud tho vi
... quibz regant h̄yō
... magis tamē ē autē
... illud Cor̄ xij q̄
... de alio v̄r v̄r
... non sup̄biat non dicit et
... aut ē auenda si
... religiosi Vnde m̄ vi
... d̄n se uoluit dno
... et om̄e quod in eb
... her designat abſta
... per l̄v̄s s̄t modici pla
... per religiosi maxime
... deficiunt deficiunt t̄m̄ obſeruatē
... negligentiam aīa
... ad ea que ad cōta
... sint carni Ad ea ad
... uel appata sint aīa
... singularit̄s pessima
... ad om̄ia
... p̄pter hec
... negligentia
... aīa v̄r
... unde ceif sim
... ad quē uolunt
... negotiantes et nō que
... hoc mandat
... phil 2 Nō q̄ sua
... considerantes sed que
... uolunt
... in registro ne
... negligentia uolunt
... p̄pter
... sua spectat
... quod hanc
... intendit que
... s̄t q̄ si
... d̄t dno cōn d̄t
... om̄ibus studijs
... m̄strat diuidentia

Superfluitas autem licet omnino christi-
 ano sit cauenda sed illud tunc vi-
 hentes alimenta et quibus tegamur hys
 gentia sumus magis tamen e caue-
 da dicitur secundum illud corinthios primum quod
 altari seruiat de altari vinit. Vnde vi-
 ut magis non superbiat non dicet et
 similia maxime autem e cauenda su-
 perfluitas religiosorum. Unde magis vi-
 vir siue mulier dominus se valuit. Ino
 consecrae ad vno et omne quod in eb-
 ac abstinebunt hec designat abstasio
 capillorum que per lavicos sit modica plu-
 pe dicitur sed per religiosorum maxime
 imp deficiunt deficiunt etiam obiectes
 propter boni cordis negligentiam et a
 multa religiosi ad ea que ad coita-
 tem spectant sunt tardi. Ad ea ad
 que sunt propria vel appata sunt assi-
 du. Et hec e singularitas pessima
 de qua beatus bernardus. Singularis ad omnia
 sua e strenuus ad cetera piger. hec
 singularitas e boni cordis negligentia
 et mala multa facit. Vnde a christi
 refugis deviare. Unde ceteris sim-
 itatores fieri christi e ad que utilita-
 tem omnia negotiantes et non que-
 re. Vnde querentes hoc mandatum
 obuiat apostolus philippus 2. non que sua
 sunt singuli considerantes sed que
 aliorum hoc doctrine sancti recalcitrat.
 Quia gregorius dicit in registro. Ne-
 mo in terra neglecta utilitate con-
 suo lucro prospiciat. Et ambrosius cum
 perfectate sapit nescit sua spectare
 quomoda sed ad quid quod honest-
 tum e toto affectu intendit que
 rens non que sibi utile e sed que ali-
 bus. Vnde dicit dominus corinthios disti-
 plina corinthios vita omnibus studys
 delectat. vsque miser diuiciaula

captas. Nec regne virtuti carita-
 ti remittat quia caritas non querit
 que sua sunt caritas. Et augustinus in regula
 ita exponit non querit que sua
 sunt caritas quia coram propriis non
 propria quibus antepone. Et non quanto
 amplius rem quem quam propria vera
 arrauit tanto amplius vos proficiet
 nouit. hec contrariatur ne que
 omnia ad quem perducit. Utilita-
 tem. Iohannes tullius de off. dare scriptum
 a plone non solum nobis nata sumus
 Et pro in hoc debemus nam scilicet
 producere que utilitates in mediu
 profere. Vnde satirica etiam preceptis
 philo. quia dicit philo. primo
 ethico. Bonum quanto communius tanto
 diuinius. Et seneca non per quod
 bene vni qui se in tunc qui omnia
 ad suas utilitates querit. Alci
 vni salis opti si tu vis tibi
 vni hec preterea e que omnes pene
 religiones destruit. Singularis
 inquit psalmus ferus depasti
 e cam omnium singularitatem si ad
 uersarij reformacionis deposue-
 rint diligentiam ad bonum que
 erant iniquitates dnm non desi-
 cient omni bono. Vnde et ceptus
 sum aut doctor. vnde. Quosensu
 que reformabant monastia virorum
 aut mulierum in istis temporibus sem-
 per in antea se in temporalibus me-
 luis habuisse non ergo trepidant
 timore. Vbi non e timor. Vnde di-
 cunt monastia que suis tam-
 late instrant mensam que lubrica
 vacant moribus in adit proferti
 cum scribat. nichil sic sensum a-
 cumen opatur nec egritudine
 fugat sicut abus benedigesti

de ase d. v. ca nichil dicant mo
 mastia opulenta abundantia in
 ms et opulis nomine distrahunt a
 deuocoe et contemplacoe ai repleta
 venter de faali spumet in libidi
 nem put scribitur vniu eludic
 in tentauit di xxxv luxuriam
 et cao luxuriosa nomine nata
 de pauas minus qz gnta est
 Et plato aut philosophus pane
 meritis debet ee contentus qz
 causa ut speculati valeat Si ge
 tiles ad aluendum intellecto ho
 practant quae ergo tu reliqi
 ose optane in gluuam ventis
 tantu amas qz extinguis ignem
 caritas qui e fms tue religio
 et excitas simulis carnis am
 abis et potibus Perca vbi obi
 aut nobilitatis uel status per
 sone dignitati non debe per
 thoacem refomacois noua
 aude Consuetudo extiaz vbi
 tantu nobiles pbendant no app
 batur quia xpis no multos no
 biles sedm carnem elegit sed
 ignobiles et paupes quia non
 e personaz acceptio apud deum
 extra de pben ca venerabilis
 Unde patz qz errant qui tantu
 nobilitatem gnis ponderant h
 apenaa quosdam hodie demer
 tauit canonicos irregulaes et
 monachos et vdaudet auu
 lege missas Et vestm honeste suo
 statum et nobilitati deditus ee
 putent O qm longe psta ano
 bilissimo dauid et suis pncipi

nobilitas

bus Lau 2 p 6 ai omi isrl
 ducebant archam testamenti dm
 in iubilo et in dangoe buane
 vbi dauid rex parabat in orga
 ms armigatis Et saltabat coas
 vribus ante dominu despiciente
 qz nichol sta exorsus e vnu dea
 qua ludam ante dm qui elegit
 me potius qm prem tuu ludam
 et vilior sum plus qm factus su
 et ero similis in oculis meis et
 anallis de quibus locuta es glorio
 appebo Saant itaqz dia et mo
 nach frs et mendra sumu sibi
 ee glia regu seculoz fure de
 uote et refomae Nichil qz sibi co
 fere inqtraru status su emne
 au et nobilitate su gnis vno
 potius illa eos arant ad deo f
 uend acrite qm astringant
 simplices et rustica quid em
 e nobilitas Audi boeai qd de co
 sol dicentem videt namqz nobi
 litas quedam de meritoe ee ve
 mens laus penit nichil ergo e
 nobilitas gnis qm laus pvenies
 pvenies exmitis penit Ista
 laus non tua o superbe sed pen
 tim extrinca e Non te facit glo
 sam vnde subdit Si pdicatio
 claitatem facit Illi p clari nec
 e qui putant quae splendidi
 te si tua no hes aliena claitu
 do non effiat hec nobilitas
 plus habentem bono astringit
 qm ea tientes so ubi pns dt
 boeaius Si aliquid e in nobili
 tate banu id ee arbitror solum
 ut imposita necessitudo nobilitas
 videat ne a maiorz dante

Ad idon e beata sero a
 nobilitate appetendi nisi pno
 quodam nitate astringunt
 antiqua pbitate degeneret
 pso ho qd optio Sicut m
 postea laudes antiqui gnis
 per sca per clara de patribus
 dea tanfnat meta illud
 pnt docat vena
 ad idon e aris sup ar
 de illo clauo ille sublimis ille
 dignitatem suam pu
 demerari fure vna et
 non sperat facit ptra ge
 nobilitas miras filio vna
 opere qm in ignobili lu
 ppe alio panti tanges
 longo defomat amplu
 volem cadit so bo
 supra diat vnu falsu
 sub ipis nec e laudib
 vno no detus e nobili
 ab uti inqrat ipa ad
 et mdrigibilem
 e illud hodie m
 appenae Et m 10 dialogo
 vnu diat refert
 nobiles rivosas verbo
 m obedientes suo pceptoi
 benedictio mias et ai
 do cadem accepissena et m
 debus post m obedientes
 de post mortem ca pe
 trabus interfusse put ca
 tam certus andebat a
 rade cotidie quo usq
 oblatom p eis us
 amp no vereandabat
 ale olm samuel om

degruet Ad idem e beata sero
 in quadam epla nichil inquit uidet
 in nobilitate appetendū nisi q no
 biles quadam nēitate astringunt
 ne ab antiqua pbitate degeneret
 Et cassio⁹ lio 2° eplato Sicut in
 digna postitas laudes antiqui gñe
 abnegat Ita per clara de patribus
 egregia dicta confirmat meta illud
 poma vetera pñe docuit vena
 virtutu Ad idem e cris sup in
 dicens ille clare ille sublimis Ille
 tuc regiam dignitatem suam pu
 tet si denegatū fuisse vixit et
 ab eis non sperari fiat pterea ge
 neris nobilitas in vicio filio viciū
 turpis appere qm in ignobili lu
 tum quippe albidu pammū tangeb
 et nobilem longe defomat ampla
 qm inuestem vilem accidit fo bo
 caus vbi supra dicit Qui falsē
 pdicatur suis ipis nra e laudibz
 erubescat Qd nō detus e nobili
 tate si quis ab uti mapiat ipa ad
 porem statum et mēdignabilem
 pnat manifestū e illud hodie in
 libro experientie Et in v dyalogo
 ho be greg Qui duas refert
 nomales nobiles rivosas verbo
 sissimas inobedientes suo pcepto
 et beato benedicto mmas et coi
 acōis ab eadem accepissimas et in
 puas diebus post inobedientes
 decapisse de post mortem carpe
 me graubus interfuisse put ca
 rindem eam exiuit andebat a
 missili cotidie cotidie quo usq
 be benedictus oblacionē p eis usq
 ste fici Amp nō verecundabat
 nobilissima ille olim samuel om

religiosor in ve tes pr papuus
 deo cum suis choris pphetis ser
 mre hūilliter per omnia Quin q simo
 eet sacerdos et ppheta et rector su
 pnuus pti dicit em liber pnuus
 p 2 Ecce est vir dei samuel s
 in ciuitate hac vir nobilis ome
 qd loquit absq ambiguitate venit
 Et mgr in hysto stolas dicit Nota
 q samuel pnuus in statut quētus
 religiosor iugiter psallentū Et
 dicebatur quētus cor amicus q
 conneus Et dicebant pphetae q
 deū iugiter laudat Cui choro eā
 saul rex iam a deo electus lau
 dando inter ee nō erubuit nō
 igitur erubescant nobiles deo uo
 to religione uel susceptū sacro
 ordmem a scripti tam nobili id
 seph xpo seruire etiā usq ad ob
 sequiū si opus e fineris Et deū
 qui eos elegit placare studeant
 reformatio actibz Cuidiant q pau
 lū romanor nobilem pma cor
 pmo dicentem Videte vocatiōm
 vtrū fecit q nō multi sapientes
 stōm carnem nō multi potentes
 nō multi nobiles sed que sulta st
 mudi elegit deus ut confunderet
 fortia Et ignobilia mudi elegit
 deus et contemptibilia et ea q nō
 sunt et ea q sunt destruat ut
 non gloriar omis caro in aspectu
 eius Unde nobilitas mors plus
 ornat q gentior di xl ca nos
 Non itaq nobilitas gñis sed v
 tuatū gratū facit deo et de pben
 ca venabilis Cui honor et glia
 amen

alle q refer di mulieroz missio

lacet nunc loqui contra illos qui
refugiunt reformationem dicentes
quod reformatio diminuit personarum
nummum diuinum cultus et multitudinem
missarum celebrandarum. Et eos qui di-
cunt ad reformationem sequi pacem
ambitionem ad primum respondit per
quod moderato tempore augetur numerus
religiosorum sed minuitur numerus de
noto mota illud multiplicasti
gentem sed non magnificasti leti-
tiam ut patet de omnibus qui re-
formationem abhorrent. Unde scri-
bitur quod deficientes in religione sunt
peccati et deficientes optimi di-
xerunt ea quaeque. Ad quod respon-
dendum quod si illud esset. Unde quod tempore
quo inchoatur reformatio. Tamen
potest ubique fieri videtur in monas-
teriis reformatis postmodum maior
est supportio numerus quam antea. Sa-
ne quoniam reformati velud sa-
gene sunt ad augendum suum ordinem
Porro est quod religiosi deformati
sunt multi quam mali sunt melius tamen
esset habere paucos et bonos quam
reformatos. Audiunt de hac si
volunt scripturam multiplicasti ge-
tem non magnificasti letitiam. Vnde
quod in multiplicacione enim iustorum
letabitur vulgus cum impij simp-
serint principatum genuit populum
dicit Salomon propter 29 modicam
tales propter suam religionem et
mentem sanctam ecclesiam plerumque
quod consolantur. Unde propter 10 filius
sapiens letificat propter filium iustum
sultus est dolor matris quae genuit
cum facta utique reformatio apte con-
solando religionem potest sicut ad
notam dicit plerumque. Benedictus dominus

qui non est passus ut deficeret suc-
cessor familie et vacaretur nomen
eius in israel et heredes qui conplectuntur
auiam tuam et nutriat senectute
de mirum enim tua natus est qui te
diligit et multo tibi est melior quam
si septem heredes filios peruersos videret
Vnde dicitur. Cui alludit illud se-
lix sterilis et conquinata que
nesciuit thorum in delicto habuit fruc-
tum in refectione auiam suam. Vnde
quod etiam dicitur obiectioni respondet
sapiens. Ecce id. Ne iocundeis
in filiis impijs si multiplicentur
delectetis super ipsos si non est
timor dei. Cuius non credas
vnde illorum et ne respicias in
labores illorum. Melior est unus
timens deum quam multi filij im-
pii. Et vale est mori sine filiis
quam relinque filios impios ab
vno sensato inhabitabit patria
et acribus impijs deseret. Quia
ta talia vidit oculus et sermo
ra horum audiuit auribus mea.
Et quid si quibusdam fortassis
religiosis qui de multitudine
missarum gloriantur quas legitur
dicuntur ut aduertent istud pro-
phetam. Hostie impiorum ab hominibus
les que offeruntur ex stercore. Scimus
propterea deum olim similia de-
formatio exprobrasse sacerdotibus
per sanctum ysaiam dicente
eiusdem propheta. Audite celi et
auribus percipite terra quoniam dominus
loquutus est filios emittit et ex-
altauit ipsi autem spreuerunt me
et in terra que michi multitu-
dinem victimarum vras dicit

plena sunt. Cum veniret
in conspectum meum quis quesuit
de membris meis ut ambula-
re in aduersis meis ne offeratis
sacrificia frustra incensum
offeratis est michi in comens
et sabbata et festiuitates
feram iniqui sunt oculi vni
vras et sollemnitates
aduerit aui mea facta sunt
in molesta laborum sustinens
in hoc in deformatis sacerdotibus
doctor loci huius non dubi-
tatis et cepte opus operas
et offeras animam aliter sit ex
operas sit iniqui facta
in persona ecclesie tamen cepte
religiosorum magis sancta
augere in eis damp-
de hoc tangere postea fo-
me redarguet emulus quod
per talia detraho cum re-
religionem sed religiosorum
et deformatem eius
potest propterea cum si tunc
religiosorum aliqui dese mala
verumtamen vident opera que
in omnes in manifestam potest
sepdes aut seculares clam-
tatem si ipse sciam non e-
ut ille doctor in per malama
prophetam qui sub sua dicit
quoddam huius habim
filius et ubi misse celebrant
et. Cuius a quodam reformato
cessit ut monasterium istud re-
conoceret annuit ille sed
malit donec princeps voluit
et reformatio fieri adducit
et in voluntatis videntes

Dñs plenis simi Linn venret
 ante conspectum meū quis quesit
 me de manibus vris ut ambula
 retis in abys meis ne offeratis
 ultra sacrificiū frustra incensim
 abhominatio est michi neomenias
 vras et sabbata et festiuitates
 non feram Iniqui s̄ ceteris vri
 kalendas vras et solempnitates
 vras odiunt aīa mea facta sūt
 michi molesta laborauī sustinens
 Sane hec in deformatis sacerdotibz
 ait ille doctor locū hęc nō dubi
 to dicitur ē cepte opis operas
 in cor officijs em̄q̄ aliter s̄ ce
 pte operis operati s̄z magnā fia
 unt in persona ecclie tamē cepte
 maloz religiosoz magis san ta
 tangendo augetur in eis damp
 natio de hoc tangetur postea s̄
 tassē me redarguet emulus q̄
 religiosi per talia detraho Cu re
 spondeo religionem sed religiosos
 calumpnios et deformitatem eius
 detestabilem p̄nitio Et si dicitur
 uel religiosoz aliqui dese mala
 dia horrestunt vitent opera que
 passim inuis in manifestū ponūt
 sicut lapides aut seculares clami
 tent etiam si ipē sileam Noui e
 go ait ille doctor nuper malama
 ma qd̄ p̄ncipem qui sub sua diōc
 monastū quoddam hūit habim
 dms fr̄ibus et ubi misse celebrēt
 plimē Cūqz a quodam reformato
 re petisset ut monastū istud re
 formare conaret̄ amittit ille sed
 submaulit dñe p̄ncipis volunta
 rias et reformatoz fecē adducit
 Et per in voluntarios vnicentes

votum multitudine ml p̄ficia
 bonos adducam et pauros orina
 alibi reformare etiam expediat ne
 multitudinem missas nūc hęc po
 testas in breui sicut antea Cui p̄
 cepte sic respondit plus in stabulo
 meo tres diligo quos bonos qm̄
 vni malos vnde bñ p̄ncipis iste
 et conformiter respondit sup̄dictis
 s̄ conformando scripturis ut aut
 in quibusdam monastis et ciuitibz
 multitudine personarū glānt nō
 rep̄ent̄ inter religioni sup̄posita
 sub p̄ce vris filij capitalibus et pu
 ta quid filij superbie ai coru rectat
 et capite De quibz dicitur so u spe
 E rex super omes filios superbie
 filij in uidi quos aptus ephē q̄
 vocat filios diuidencie filij auai
 ae ai uida De quo dicitur so rex ne
 mo p̄it ex eis nisi filius p̄dicas
 filij iracundi ai nabal De quo 1 p̄
 24 vni dms et pessima et malicia
 osus et p̄ ipē filius belial ita ut
 nemo posset ei loqui filij accidio
 si de quo p̄u is alui congregat in
 messe filius sapiens ē qui aut se
 tit in estate filius confusiois ē
 filij luxuriosi fecēs et imitatores
 illius filij p̄digi qui omes subam
 suam consumpsit ai micabz luc 14
 Et filij gulosi ai filijs heli 1 p̄
 2 De quibus sibi dicitur porro filij
 heli filij belial nestientes dms
 nep̄ officio sacerdotū ad pplm̄
 Et s̄dm̄ litaz dicitur m̄gr̄ in hy
 fistala partem sacerdotalem de
 sacrificijs anteq̄ adolent adypem
 colebant s̄z ab offentibz arudam
 carnem ut sibi laucius parent

eam et metebat puer sacerdotis
sustinuit in ollam et q̄q̄ leuabat
fistula erat sacerdotis sed nō
erat potio sed rapina. Quibus
omnibus modo manifestum est
qm̄ nudas se eē a vitate p̄fessi
sunt refomationis inuicia. Vn̄
ergo scribit̄ de talibus mali re
ligiosi quia nomen sanctitatis hnt̄
peruere se agendo amplius nō
tēnt in ecclia qm̄ alij dixerūt
ta nemo rix qui in monastis
p̄terea contra eos qui dicunt̄
ad refomationem sequi pacis tur
bationem. In eo vix q̄ in refomando
sequitur q̄b̄ m̄ter fecerit pacis tur
bationem. Tm̄ quia quidam sunt vo
luntarij alij mortu v̄m̄d̄ aliqui
omnes sunt in vno monastio in
voluntarij quibus s̄ noui quibz
s̄ noui in lege dei beniuoli ad
dantur aut priores repellunt au
rentur mortu sequit̄ mirum et
turbatio pacis q̄ fugat̄ iniquita
tas. Et quod longe ē formidabilis
multa inde fugientes ad alia dis
soluunt se transternunt monas
tia aut apostatant homines q̄
s̄ nō m̄q̄ p̄stunt ab homina
bilitate. Vn̄ p̄mo q̄ nūq̄ ē pax
habenda cū vicijs animo iuge
bellum cū eis in mentis dissol
tencia ē habendū nam pax nō que
rit̄ ut bellum exerceat̄ sed bel
lum geritur ut pax acquirat̄
vix q̄ i noli. Deinde q̄ phiscas
scandalū non ē curandū. Et post
mo si quid egrotus in aīa correct
tione medicinam voluntarie ve
nit nō m̄q̄ si in morte aīe
ruit grauissima nō etiā ab

vno loco et tempore correctionem
ē differendam p̄ut uidebit̄ in re
sponsione sequenti ad ar̄m̄ iij pax
m̄q̄ nō ē habenda cū vicijs q̄m̄us
semper sunt diligendi sic homines
sūt ut non diligunt̄ errores docet
illud xp̄us meo cū dicit ar̄ iō
nō lite arbitraē quia vener̄ in
mitte pacem in terram nō veni
pacem mitte sed gladiū veni em
separe hominem aduersus p̄terem
sua et filiam aduersus m̄ter sua
et m̄ter aduersus socru sua et in
vna hominis domesticus eius. Et
post pauca qui non accipit cruce
suam et sequit̄ me nō ē me
dignus. Religio em̄ crux ē qm̄
p̄fessus ē religiosus quilibet. Vn̄
etiā glō m̄ter m̄ter cruce ex
ponit abstinenciam et contra
carnis vicia bellum indicendū
asserit. Sunt em̄ apud defoma
tos ut supra tactū ē tā potesta
vicia auaricia luxū et supbia
obediencia quibus m̄ter quid
in fiat̄ sed monastiu dicitur ei
bus hostes iugit̄ triplices m̄
dus caro demonia qui diuersa mo
uent plū m̄ter appetitus viciū
ad auaricia pertrahit. Caro per
matinenciam affiat. Et demon
sua supbia m̄obediencia quos
p̄ m̄ fiat̄ quibus resistendū est
p̄ tā vota religionis p̄ncipalia
sūt ut m̄ vitent̄ contumacia eis
vicia pax cū eis ibi eē non
debeat. Si p̄terea refomatio
tempore m̄ter malos discordia
nascit̄ non semp̄ hoc curandū

m̄ter ut greḡ in pas
sicut inquit multū
vicijs desit bonis ita ual
vicijs si non desit malis si
vicijs n̄quā in pace in
p̄fecto corā malis actibus
augerit. Quia quo sibi i
vicijs agerit eo se robustus
vicijs affectibus allidit dom
vicijs ap̄i act̄ iij quia ut
vicijs et sicut qui cōn cū
vicijs dūderent̄ clama
vicijs sum filius pharise
vicijs et resistens mo
vicijs iudicet. Et sic statim fā
vicijs phariseos et saduceos
vicijs et paulo nocet po
vicijs ante nec curandū ē
vicijs malis receptum san
vicijs em̄ stus tho v̄ iij
vicijs sūt de vicijs salute
vicijs que sūt p̄cepta nō
vicijs p̄ter scandalum
vicijs in hys aut̄ p̄uali
vicijs q̄ nō sūt de vicijs sa
vicijs distinguendū omnia
vicijs quod ex eis qm̄ orit̄
vicijs mala p̄cedit cū s̄
vicijs impedit huius bona
vicijs scandalū curanda et h̄
vicijs phariseos qui de
vicijs scandalizabant quod eē
vicijs xp̄us docet ar̄
vicijs scribas et phari
vicijs de hoc q̄ dei p̄
vicijs hom̄ traditiones m̄
vicijs xp̄i discipulos de
vicijs hom̄ manu cō
vicijs et addidit nō q̄

m̄ter
sed q̄
disap
ph̄
sime
plac
meue
te ille
aut̄ s̄
forean
dalum
ignora
ē p̄fessi
opera
differen
dus us
lim̄ res
hūa s̄
liaa eē
hūa s̄
tenda
debet b
ē de r
scribit̄
te vici
adit
ē de m̄
m̄ter m̄
sio et
aut̄ ē
dalo la
refoma
tores a
vener
no ē de
tobus
p̄m̄ i
viam m̄
supior
seculari

est magnopere ut gregem pas-
tor affectu. Sicut inquit multo
nocet si vntas desit bonis ita ual-
de e noxium si non desit malis si
ergo peruersos nequaquam in pace in-
giture pfecto coru malis actibus
robm augetur. Quia quo sibi i
malicia agruunt eo se robustius
bonoz affectibus alludunt domi-
illud apli act 13 quia ut
pharisei et saducei qui con eu
vnta erant diuiderent clama-
uit phariseus sum filius pharise
et de spe et resurrectione mor-
tuoz ego iudico. Et sic statim facta
e diuisio phariseoz et saduceoz
mna q fidei et paulo nocet po-
terant qm ante nec curand e
q libet in malis receptum stan-
dalum dicit em stud tho in 2
q 13. Et q sunt de neccitate salutis
facienda ut que sunt pcepta no
debent pccmitti ppter scandalum
vitand in alio. In hys aut spualibus
bonis q no p de neccitate sa-
lutas videtur distinguend quia
scandalum quod ex eis qm orit
et qm ex malicia pcedit cu p
aliqui nolunt impedie huius bona
spualia scandalu conatando et ho
e scandalum phariseoz qui de
doctrina dei scandalizabant quod ee
atempnendu xpūs docet act
14 Vbi cu xpūs scribas et phari-
seos correxisset de hoc q dei p-
cepta ppter homi traditiones mis-
gredunt. Qui xpi discipulos de
obmissione lononis manuu co-
rrexiat et addidisset no q

inteat p os conquinat homines
sed q pcedit ex ore uenerunt
discipuli xpi ei dicentes Das q
phai audito hoc uibo scandalizati
sunt Respondens ihūs ait omne
plantatio qm no plantauit p-
meus celestis eradicaabit. Si in-
te illos ceu p duces cecoz. Cera
aut si ceo ducatu pbeat ambo
foucant cadant. Quid q uo stan-
dalum pcedit ex in firmitate uel
ignorantia et huiusmodi scandalu
e pusilloz ppter quod sunt spualia
opera uel occultanda uel etia mto
differenda ubi piculu no imminet
Quo usq reddita eoz huius standa-
lum cesset. Si aut pa reddita eoz
huius scandalu iam uidet ex ma-
licia ee et sic ppter ipm no sunt
huius spualia ppter scandalu dimit-
tenda hec tho. so sribit nemo
debet bonu dimitte ppter scandalu
ex de remittit nisi cu pdem. Rursus
sribit no e recedend a trami-
te uitatis ppter scandalu qz phai
audito uerbo xpi scandalizati p
ex deuoto ca. magne an dore
mit nisi. Et concordat in sptro
suo et pe de car. cu. Euidens aut
aut e q tuc religiosi in stan-
dalo laborant phariseo qndo
reformari debent. Et per visita-
tores aut platos amouent q
uenerunt in regula q reforma-
tio e debita et qnta ex desomi-
tibus contra regulam scit
piti l q causant sibi fia in i-
riam maledicunt et detrahunt
superioribus uerant et turbant
seculares et ecclesiasticos. Qmo

unde scribit^r melius e hęc pau-
 cos clericos bonos q̄ multos muni-
 les & xxij in tales & quia mo-
 nachi etiā p̄tē vacū elia quoz
 quia multi valde s̄ mvalēs vñ re-
 formacōm fugientes ergo melius
 e hęc paucos q̄ multos rebelles
 unde etiam xp̄us q̄ reformacōe ce-
 pit ope per cecationem de templo
 vendentū et ementū scandalum
 phariseos non curavit quos sta-
 bat ex hoc peiores effia ait 21
 et lo 2° vmo mōtroq̄ cū murmu-
 rabant ut ubi p̄us m lra nec s̄
 mōne et doctia vitatis xp̄us s̄
 submodis tactur mtatis posuit
 q̄ multos p̄stuit p̄q̄ sua doct-
 nam ab eo ituros retro et iam
 nō cū eo ambulaturos s̄ 6. Ad
 idem manifeste tendit datū ora-
 culum b̄i exhardi ep̄i ratissp̄an
 de reformando ibidem infidi mo-
 nastio monialū Cum em̄ sc̄us
 wolfgangus seculariū et saar-
 litarū p̄ceptor exptissima Jam ep̄e
 ratissp̄an s̄ su olm̄ p̄decessores
 exhardi aneuus quomō ipm̄ refo-
 marēt monastū oraret p̄dmo
 auxilio d̄stāt ei sc̄us exhardus
 ita dicens inter cetera Quis te
 ut p̄stia tibi diuinitz vtaris pru-
 dencia omes q̄ hanc des̄as con-
 gregacōm et monachiam ibi in-
 stituas p̄fessionem or̄m si hanc
 aliqua que nec in est velit q̄
 fitei su nō quod nec s̄ des̄nie
 nec ultra q̄mual locū ip̄m pa-
 tē Exquo patz q̄ ita e exaudita
 sc̄us wolfgangus ut si nō posset

phibe vinctū viciū v̄tute p̄co sta-
 bilens monastū multas em̄ iam
 luxuriantū fēditatibz monastū
 polluebat tunc tempis q̄ s̄ orauit
 wolfgangus anomato p̄fessio erat
 in eod monastio ac carnalis peate
 nō m̄na fiebat confisio admodū
 ut cū ad aratōe viciam cogent illi
 qui ip̄m monastū reliquerūt
 et reformacōibz p̄oibus adheferunt
 ad monastū illo b̄is wolfgangus
 fēnis m̄dicendo regulam beati b̄i
 dicit ibid Deinde per tr̄slacōm re-
 liquas diuinitis a sinistra facta
 ad altera altaris monastio sup̄ius p̄
 nō reformauit monastia canonicas
 per 3m̄ id monastū quod ad s̄m
 paulū fundatū ab m̄ico regulari-
 ter per quod et aquo p̄ora duo
 monastia velud v̄m̄ ad exempla
 regulam b̄i b̄ndicti tenentū re-
 formata s̄ dicto coopante sc̄o wolff-
 gango q̄ s̄ exhardi legendo Amp
 nōnd q̄ d̄ntam obiectōz ex artissime
 soluit 22 q̄ 33 ar̄ 6 v̄tūm̄ se-
 querit Vtrū aliquis debeat cessare
 a cor̄rectione p̄pter timore ne il-
 le fiat det̄or Respondz dicendū
 q̄ cor̄ctio p̄tinet ad p̄latos que
 ordnat ad bonū que et h̄ v̄m̄
 coactiuam nō e timenda p̄pter
 turbacōm eius qui corripit En
 qua et si p̄pa sponte emendari
 nō velit cor̄rigenda e p̄ penas
 ut peccatē des̄stat En etiam si
 m̄cor̄gibilis sit per hoc p̄uidet
 bono qui d̄m̄ p̄uatur ordo iusticie
 et v̄m̄q̄ exemplo alij deterrent
 unde iudex nō p̄termittit ferre
 sententiā adempnacionis in pec-
 cante p̄pter timorein turbacōis

ipius uel etiam amicos eius sed
illud psal miserere mei qm in finibus
suis sana me dñe Sed ille au t
minet cura in sim ppter eius con
ditionem uel contemptum no debz
cessare quia aut in minet manus
pialium ut patz in fir iosis dicen
d' ego q' medicus quadam coactoe
utitur in frenetiam qui cura ei
reapere non uult Et hinc assilat
correctio placoz q' omni h' coac
tuam placus em no solu h' a
monē sed etiam cogere puniendo
Alia uo ē fina correctio ang simis
ē emendatio delinquentis no
hñs coactionem atiam sed simplice
amomiam non reapiat sed ad per
ora labatur t ab huius correctoe
desistend' Alia ea q' sunt ad fine
debent regulari scdm quod exigit
uacis simis hec be tho. Et de plac
addit idem ar^o 20 Qu' etiā tenent
quos subditos uos ad corrigend'
et ad hoc tenet sub pcepto quod
sic pbatu illud quod debet aliau
detate persone et tate siue sit
bonū corporale siue spūale dz q'
ei impendama no expectantes qd
nobis occurrat sed debitam solui
tudinem hēntes ut eū inquirama
Vnde sicut ille qui debet pecuni
am creditōi debet eū requirere
cū tempus fuit ut ei debitū red
dat Ita qui h' spūaliū amam ali
cui debet eū quere ad hoc q' co
rigat eū de peccato Si illa bñfi
cia que no debent certe p'one
Sed qm' omnibus p'omnis siue
sint coporalia siue spūalia non

si eos quere quibus impendamus
sed sufficit q' impendama eis qui
nobis occurrat hoc em per qm' for
te habend' ē ut dicit aug⁹ dedoc
tia sana hec bea tho non tamē
ambigo qm' dissimulat opteat circa
peccata iniquoz pmo qm' mali sunt
occulti non pnt disterm ab omis
2o si multitudo tanta ē m causa
q' non possit extirpā sine scisma
te eccle in quo ead' boni inuolue
rentur et sic eradicaret et trita
am uel si etiam unus solus ut
pauca sed hoc non p't fieri sine
scandalo bonoz Eo q' eos latet
crimen nocentis ut de uida pa
tuit Vnde qm' multitudo est in
culpa pnt aliqui magis rei ex
eis puniri ad terrorem multatib'
Sicut in 24 pncipes p'ti p'ppen
di iubentur p' peccato multatid'
Vel turba puniri p't iniquoz si
aradet oportunitas sicut egypti
submersi sunt in mari et sodomie
te om' p'ierunt ex^o re et gen
19 Vel cū facultas est in p'prie
p'mendi s'monem gnali obim
gatoe ferienda est ut dicit aug⁹
cont' p'memam 2o qm' p'babilitate
p'simut de corp' correctoe eo q' p'
tant ex m'firmitate uel ignoracia
et non ex obstinata malicia alias
sepe ex taret' tritaū exemplū
de heretico q' beatus dñicus suauit
abigne que p' multos annos
bonū ē in futo p'uidit Idem p'z
de paulo Circo si exortando bo
nos p'sunt eccle et obsunt alias

oportet in ciuitate qui alias
... alias ead' eradicaret tri
... de iudeis inter nos
... mter: istitas hoc
... mter obmittende cor
... scdm ego et vlt' ne
... mtergerenda uideli
... negligent' qui ex u
... sponē debet refōma
... dicente beato g'g'
... mter m'la m'la d'fatur
... teneat' d'icēq' aut
... p' placōs f'enda
... ad refōmā placōs
... applicand' ē cū re
... m' restauoz correctio
... pncipale quo quidā
... ex laxa uita maora s'
... qm' ex refōmāse vñ
... uosane eo q' per d'p'ari
... m' m' d'os uiuendi a lon
... faulū ut dicit
... uos religio n'ce ut
... m' ordina mendi
... p'mu et m'quētib'
... m'la ad m'f'andū
... p'prie f'ussent de
... ad faulū d'f'ca de appa
... aut f'acū p'ccū
... de multis p'ccūis
... f'abulis et f'itibus
... m' anellis r'icting'
... f'ras m'noz no re
... se tua q' no p'p'
... regulam f'acū illi de
... sibi simpliat' ne
... et olmi ante lap
... et h'odis apud ce

boni torpent in caritate qui alias
 exerceant alias etiam eradicaret tri-
 tial. Exemplum de iudeis inter nos
 rebusis olim inter ifelitas hoc
 p quatuor cause obmittende cor-
 rectionis seu scdm tpo. et vltim
 appto q placis mdrigenda videlicet
 se heat aut negligente: qui ex u
 noq mediu sponat debet refoma
 di medicamen dicente beato g
 disciplina uel ma mulat defacut
 si vna si altera teneat. Quicq aut
 actena decoratōe p placis fienda
 dicitur e. Coru ad refomaco placis
 uel iusticorū applicand e. Cu re-
 fomaco sit m refomaco correctio
 ptea ad m pncipale quo quida
 dixerunt q ex laxa vita maiora se-
 ant bona qm ex refomaco vni
 refomai reuolunt eo q per dispen-
 sacōnes et modos viuendi a lon-
 ginqs tentos facilius ut dicit
 parant res religio nre vt
 putat potissimū in ordine mendi-
 candū libri pmi et in quentibz
 et monastio multa ad mltitudi-
 domūcule parate fuisse de
 cibus sed facilius edificia de appa-
 tis monachorū aut fractū pecu-
 nijs Similiter de multis picturis
 et deuotōis scōp tabulis et stibus
 hec allegant in cancellis rueling
 quidam lecto frater immo nō re-
 fomatus volens se tūci q nō ap-
 letur tēte regulam scire illi de
 obsequantia. Vn sibi simpliat ne-
 gando totū q et olim ante lap-
 sim ordinum et hodie apud re-

fomata loca talia p quō salam re-
 ligioni congruit copiosius sint p-
 curata et hodie parant facilius
 Quū uidet testimoniu phibet alijs
 quo ad omnia apud que sint in ala-
 mana refomata monastia vbi cor-
 tadie librorū accat nō et decet
 multiplicat sacras vestis pōto et
 q ita sit ut arguit aduersarius in
 omnia ista q annuat p copalia quid
 fuit hoc ad refomaco sacras vestis
 refom dicit vbermos per quos
 m mōtles tales saluant et pulchri-
 cant ac p ut late postūle ptebit
 Amp si p dicit q obit librent
 plenus plus hactenā destructionis
 et defomacois gulerit et con-
 ferrent in postibus tempibz qm
 pfuerit nam put ex multis
 dice potū opustulis antiquis
 Conteruato librorū et cor p curata
 p singulares p curata psonas
 pma radice aduertit vel ut
 aut appacois apud ordines
 salam mendicantiū ita ut iam
 ibid sicut hēu in ordimbz alijs
 p curata paupras et vero sancti
 gital m pauerrimis locis obfua
 videat omnia ac p placis vni-
 licentia dabat a agnatis p curata
 di bibiam brauarū aut pmonū
 volumē aliqd voluit alteri
 p licentia p firi arguendo a
 simili concedebat de inde sub re-
 spectu parande aiāo saluti
 pecunia expendenda p libris
 p inde ad vestimtoz nritatem
 dispensatio uel potus extendo
 baant dissipatio et tamē ad

hoc devent ut modica aut pene
nulla sit differentia in hendo pe-
cuniam et ei equipollentia inter
pessimi fecim uel monachi et se-
cularium plebe carentem aut nuptu
pbaationem huius male originis pla
fortassis sile expedit qm pandere
qm si opus est pom valet ad po-
culum Et aut demutabas ad mhi
tand se excessu glant Sa deho
taussent fortassis pho fuisse
aiua per her omis religione de-
structio suborta Nam mtalibz
pnaatibz hitaculis fuit qmestitudo
et ebrietates et vici coitat dis-
pendia Ita quilibz non coibus ppho
sed ppa coibus antepont Ibi in-
cepta solacia choi neglecta Ibi de-
tractones et contra platas mur-
mura Seminaia ibi mchoant
distordie et conspiracionu vicia
Et ut non plerimqz ibi forent
si pces fadi debent Ibi fornicati-
ones et vici castitatis puidicia
hec sunt cameule q t monastio
no nullis iam que destruxerunt
dormitarunt et regulare refectio-
clare euaciant Et q detulit q
desituant oratoriu aiua omes
ibi q sua sunt quezunt no q ihid
opi Ad nichid ergo valent spe-
lunt iste latronu nisi ut mutan-
formis et contulcent p cas ad qd
spectant homines Audiab pterca
strop para sma de maria pposita
dicit em exore ysaac Cassianus
Collacibus pnta aiuaqz nctitate
Virtus cottidiam et in euitabile
vsum corpis excedit ad secula

rem diffinierunt curam et solli-
citudinem pntē Ne ubi gratia
cu duoz sufficiat velamen tum
cazo Im aut uxor fci dñi pau-
rema exquisita ornata et caparoses
qm usis desiderat exctima q non
sine in stinctu demonu fci manifes-
tissima nos expmca docuerunt Et
ponit ibi exemplum de sanctissimo
pce qui uidit pcam parricose celle
ex seruatae lapidem durissimu de-
monis astantis in fugatae dolore
et cu cessare vellet frater demon
ignitis faibus eum reagredi opa
per suasit invisibile Tandem ami-
ratus pr cellam frate intravit ei
q dixit aliud opatus es Respondit
ille laboratus contra durissimu pavid
vix potuimus illud aliquid cantere ad
hec soner bn dixisti potuimus no
sem solus eras qn illud cedebas
sed fuit aliis tati q no vidisti
demon tuus ad hoc violentu im-
pulsor Talia ead be bn no dum
in non suatibz reprehendit damibz
sed eam moratoris Unde in
apologeco cont dinnecens ita in-
vehit Admittocreatoru t menses
altitudines in moderatas plougi-
tudines supuacuas latitudines sup-
tuosas depolaciones curiosas de-
pictiones aiue dñi in se orantid
retorquent aspectu impedunt et
affectum et mchi quodammodo reputat
anaquu iudeoz ritum Sz qto
fiant hec ad honore dei et itez
illud aut mrogo dicit paupes
si tamen paupes msto quid facit
auro Et quid alia causa e eporo

Sanctus namqz q
pntem et insipientibz Sebi
pntem omi sit carnalis pnti
quia spualibus no pnt
exatant ornant nos
de pntem qui mudi qz
pntem velinquimus quoz q
mhi exatant mcedis
exatant qz exatibus
pntem admittas pau-
substantio mior ad
venerans diuine
ad affectandim
admittas
mchaistis coram le-
qz fci qz fci illa vidit
mchaistis mchaistis fo-
mchaistis ad t
qz fci leones quid
qz fci semhomies
qz fci mltos pig
qz fci tubinantes
qz fci multa capa
qz fci multa capia
qz fci cauda pper
qz fci quadrupedis
qz fci capra t
qz fci hinc comit
qz fci postus tam ml
qz fci mchaistis far
qz fci vaicab vt
qz fci mchaistis qz
qz fci diem occupac
qz fci m lege
qz fci pro deo si no pu
qz fci air non piget ex
qz fci id et quibz
qz fci que dñi
qz fci cu hec sint

locu
eis
m o
et p
sa
da
terp
libu
ona
bita
fve
et b
hen
set
dicit
hoc
fctm
nou
sim
dan
cu
Tot
mm
sa
eb
pe
sib
fve
et p
ita
den
na
solu
sp
al
au
q d
na
uid
re

Non tam
pna - qz

alia monachorum. Scimus namque quod
 illi sapientibus et insipientibus. Debi-
 teresse sunt cum sit carnalis ipsi
 deuotiorum quia spiritualibus non possunt
 copulibus exatant ornamentis nos
 uos qui de ipso exiit qui mundi quod
 profusa per ipso velinquimus quos quod
 per deuotionem in his exatant intendit
 Et concludit ibi late quod ex talibus
 sequitur sepe stultorum admiratio pau-
 peribus ecclesie substractio minor ad
 sanctos debita ueneratio diuinae
 augmentatio. Secularium ad offerendum
 attractio et curiositas adiuuentio
 Et iterum Cetero in dicitur coram le-
 gentibus scribitur quod fecit illa ridicu-
 la monstruositas mira deformis fo-
 mositas ut formosa deformitas ad
 munde symeae quod fecit leones quid
 monstruosos thethauri quod semihomines
 quod maculose tigrides quod milites pug-
 nantes quod venatores tubinnantes
 videas sub uno capite multa capita
 et sub uno corpore multa capita cermit
 homo in quadrupeda cauda perperet
 Illic in pite capud quadrupedis
 ibique bestia perferet equum capra et
 hinc uero dimidiam hinc comutu-
 dial equum gestat postibus tam mil-
 ta denique tamque mira diuersarum for-
 marum appareret ubique uarietas ut
 magis liceat legere in manibus quod
 codicibus totamque diem occupat
 singula ista mirando quod in lege
 dei meditando prodeco si non pu-
 det in epistolis aut non piget ex-
 pensare De aulis uos et quibus
 magnis alijs gloriantur que edifi-
 cauerunt domibus cum hec sint

loca uel regularia gemend' potius de
 eis est qui plaudend' ibi enim supra
 in edificando possesserunt motiliter
 et pando et tuendo ea a ruina et
 stulticijs exiguntur expense ppetue.
 dantur inde magni grauamen monas-
 terij semper in antea episcopi et cardina-
 libus dominis regibus et principibus occasi-
 onem ibi placandi iudicandi et in ha-
 bitandi diuitie. Qui soli in monasterio
 strent loca et regularia saltem caris
 et breuui tempe in eis moram tra-
 hent. Quod reuera in maiora eade pas-
 set bonum monasterium quoniam loca de quibus
 dictum est possunt proficere. Quibus autem
 hec loca paupertatem religiosorum p-
 fertim mendicantium polleere faciunt
 nouerunt qui hanc pcedis professi-
 sine. Et postremo de picturis quibus
 dam se iactant quas pertraxerunt
 cum tabulis et ymaginibus varijs
 Tollerabile fortassis foret aut
 minus imperabile si ista cent' dei
 sanctorum et moralium uirtutum effigi-
 es et posita in ecclesijs. Sed ista se-
 pe in priuatis reperiuntur hitaculis non
 sub typo diuinarum ymaginum sed sub
 syrenarum stemate sub hastulorum
 et feminarum pene nudata ymagine
 ita ex his non modo perdat' religio-
 deuotio sed etiam castitas inuict'
 naufragium nec inuict' quis quod in
 soluade ad hanc obiectas nullam
 scripturam aut auctoritatem doctorum
 allego. Sed ad alia soluendo roes
 auctoritates scripturarum perduxit diuina oia
 quod dicta sunt. nec huc claruis cepit
 tra teste uero in gratia legi potest et
 uidentur in practica in pietibus in
 uero tempalium dispendio et in re

ligione appa finali extermio Co
sequente obicit quidam ab horre
tes reformacoem vii modum refor
macione ee in epum talimpni
antes modum pcedendi Cui em q
dam maligni per reformatores sibi
uident nichil q que regula et statu
uocime imponi Et eis omnia supra
solant eoz argumta Euz carita
tua in grauibz ceremonijs dispen
saco danda pmetit ad huc velud
heretici callidi quibusdam tueri
se gestit obicacoem nesto quibus
ppmiliis ouibus aut tempa in ep
um ee p reformacoem dicit Int
reformatores in suos ee terie con
suetudinem autimant Aut scilla
res con deit plus solito p refor
macione gata pphetant Aut ordi
nem tenendi ad reformacoem accu
sant aut alia signenta audunt q
et similia in ordmatos modos nu
cipant Que vix hui aut vti eo
ex cogitae valet in filius lucas qb
prudencioes s filii huius seculi s
ingeneracoem sua et pessima em
non ambigo pualosius possessam
a demoiibus qm eos qui in ama
tenti vmalis alligant ferreis Ca
lidi callidior homi versuam btiis
gg 33 moralid squamis uehemot
et draconu ne lamie et hericioz
assimilat V 2 21 talis Corpus
inquit illius s uehemot scuta sup
lia opacu squamis se pmentibus
fertur quia draconis corpus squa
mis tegitur ne cauis iadacoem pe
netretur Ita corpus omne dyaboli i
multitudo reprobos Cui de miq
tate sua corripit ouibus valet
terguersaombus se excusae conat

Et velud quosdam defensionis squa
mas obicit ne transfigi sagitta vi
tatis possit Quisquis em dnm co
ruptur petm snt magis excusare
appetit qm defle quasi suamis to
gitur dnm a sanctis pdicatoribus
gladio vbi iaculatu Saend tamen
E q iste defensionis squame qius pe
ne omne huanu genus qteganit vpo
tritaro cu spaliu et callidior homi
mentes pmit Ipi etem culpas suas
tanto uehementius confitei refugit
qnto et scilicet videi ab homibus p
cacoem erubescant Correpta itaq si
militas sanctitatis et malicia ocul
ta rephensa squamas obicit defensi
onis et vitatis gladiu depellit Am
bn per pphetam cont iudeam dicit
ipe tubabit lamia et inuent sibi
requiem Ibi hnt fontem hericuz
per lamiam ergo vpoite per eriau
vero malicioz quuz se diuersis de
fensionibus ategunt designant
lamia em humana de hco faciem
sed bestiale corpus Sic omne v
poite pma facie quod ostendunt
quasi ex roe sanctitatis sed bestiale
E corpus quod subsequit quid ual
do iniqua s que sub bona specie mo
lunt Erity aut noie religiosoz
mentu designat defensio quia in
delis eriaus cu apphendit caput
no cernitur et pedes uident et cor
pus omne conspiciat Sed mox ut
apphensa fuit semetipm in speru
colligit introitus subtrahit caput
abstandit et mira tenentis manu
totu simul amitti q simul ante
videbatur Sic nimis maliciose
mentes cu in suis excessibus q
phendunt Caput em erity rei

quod vno peccato ad al
videtur pedes eriy q
quibus refugio noia
agnoscat et tunc adduc
exaltationibz maliciose
pedes colligit q iniquitat
abstandit caput subtra
mris defensionibus nec m
se prauu aliq ondit et qst
mru tenentis remanet her
equibz eliat q par no re
constituit corpus mstru sy
phus eius corpus caput est
seu dyabolus ut dicit e
xii confiditioe teriy et
mbea copus mstru dya
confusiona pscit mbea
defianu regulam q p mag
figurata imponit me
quos ipomet mscu s
dramt qui uelut
fns uident et trabem i suo
pcedent xxxij q 1 c 1 dia
trabem in oculis gerunt sed
negas q carbom linguas
labia dolosa fraudulenta mo
et vray irretit vray Sane
decarpe mscu finone phei
E appronalio dia p q
esta impediens constatit
re uolent et sint scuta si
E corpus vmit q squame
mris pmentes q versua sua
audunt quibus reformaco
impediant alii obicem eis
et mris uider dicit ite
m erem qm qui pato
dyabolo et angelis eius Re
nois no dicit Venite bndic
ma pccapite regnu qd

intus Quia quo vias peccato ad cul-
 pam accessit videtur Pedes enim q
 prauit Quia quibus vestigis nequa
 sit peccata agnoscit et tamen adduct
 repente excusationibus malitiosa mes
 maribus pedes colligit q iniquitas
 sue vestigia abscidit caput substan-
 lit quia inuis defensibus nec in-
 cessasse se prauit alij ostendit et qsi
 peccata in manu tenentis remanet hec
 ille Equibus eliat q prauit no re-
 formati constituit corpus mystici sy-
 monis phyci cuius corpus capud est
 leuathan seu dyabolus ut dictu e
 circa finem xii consideratis tery te-
 tatis Que membra corpus mystici dya-
 bolici constituenaa pferunt membra
 mystici obsequant regulam q p mag-
 dalenam se figurata imponit me-
 dose ypoctism quo ipemet infecta p
 me illud ypoctis dicitur qui vestigia
 in oculo suis uident et trabem i suo
 no considerant xxxij q 1 r 1 Ora-
 ne du trabem in oculis gerunt sed
 faces negras q carbonu linguas
 serpnas labia dolosa fraudulenta me-
 dates et vany ueritat vias Sane
 prauit decore mystico symonis phet
 dictu e proportionalit dia p q
 illi vestigia impediens constituit
 corpus vehemot et sint scita su-
 stia q in corpore uniuert q squame
 se mutuo pimentes q vestigia sua
 figmenta audunt quibus reformaa-
 onem impediunt omni obrem eius
 districta et iustus iudex dicit hec
 maledicta in eternu igne qui patit
 e dyabolo et angelis eius Re-
 formatis vo dicit Venite iudic
 te patit mei percipite regnu qd

uob patit e ab origine mundi. Ad
 nobis omnibus concedat misericors deus
 qui sine fine uiuit et regnat amen

Hoc opusculum completum est
 anno dñi 1888 feria tertia
 ante symonis et iude hora
 meridiei

Deit ergo quilibet p compilatore ut
 miseriat sui misericors deus